

శ్రీ వేంకటేశాయ నమః

శ్రీ వైఖానస శాస్త్రోక్త

ధ్యానో ముక్తావేరి

శ్రీ వైనతేయ భట్టాచార్య విరచితము

ప్రచురణ :

తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానములు

తిరుపతి

1998

DHYANA MUKTAVALI

by

Sri Vainateya Bhattacharya

T.T.D. Religious Publication Series No: 508

T. T. D. First Edition 1998

Copies : 1000

Price :

Published by :

Sri M. K. R. Vinayak, I.A.S.

Executive Officer,

T. T. Devasthanams

TIRUPATI.

Printed at :

Vani Press

Vijayawada - 520 002

Andhra Pradesh

ముందు మాట

“ధ్యానముక్తావళి” అనే ఈ సంస్కృత గ్రంథం వైష్ణవ దేవాలయాల్లోని “మూల మూర్తులు” మొదలుకొని ఆ యా ఆవరణలలోని “పరివారదేవతల” వరకు గల వివిధ దేవతామూర్తుల స్వరూప లక్షణాలను ధ్యాన శ్లోకాల రూపంలో పేర్కొంటున్నది.

ప్రసిద్ధ వైఖానస ఆగమ గ్రంథాల్లోగల ఆయా దేవతా స్వరూప విశేషాలను సేకరించి శ్రీ వైనతేయ భట్టా చార్యులవారు ఈ గ్రంథాన్ని పదిస్త్రబాలుగా రచించారు. ఇది అర్చకులకు, ఉపాసకులగు భక్తులకేగాక శిల్పులకు కూడా ఉపయోగకరమైన గ్రంథం.

ఈ పుస్తకం మంజువాణీ ముద్రాక్షరశాల (ఏలూరు)లో 1912లో ముద్రింపబడింది. అరుదైన, అలభ్యమైన ఈ గ్రంథాన్ని ప్రచురించడంలో సహకరించిన శ్రీమాడంబాకం కృష్ణస్వామి - శ్రీనివాస భట్టాచార్యులు (తి.తి. దేవస్థాన ఆస్థానపండితులు) గారికి, శ్రీవైఖానస దివ్య సిద్ధాంత వివర్ధినీ సభ వారికి కృతజ్ఞతలు.

M.K.R. వినాయక్ I.A.S.,

కార్యనిర్వహణాధికారి,

తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానము

తిరుపతి

28.11.97

శ్రీ విఖనన గురుభ్యోనమః :

శ్రీ శ్రీనివాసాయనమః :

* ధ్యానముక్తావళి *

పీఠిక

సహృదయులకు నమస్సుమములు,

ఈధ్యానముక్తావళి గ్రంథకర్త శ్రీ వైనతేయ భట్టాచార్యుల వారు. చోళమండల మందలి (తమిళనాడు) కండ్ర మాణిక్య అగ్రహారము వీరి జన్మస్థలము. పదునెనిమిదవ శతాబ్దమువాడని విమర్శకుల అభిప్రాయము. కృష్ణభట్టాచార్యులవారు వీరి పితృపాదులు. కృష్ణభట్టాచార్యులవారు శ్రీ వైఖానసభగవద్భాస్త్ర పారంగతులు. శ్రీమన్నారాయణుడు గజేంద్రరాజవరదుడుగా ఆ అగ్రహారమున అవతరించినాడు. ఆచార్యులవారు అర్చారూపముగా అవతరించిన కరివరదుని పాదపద్మారాధకులు. కృష్ణభట్టాచార్య దంపతులు వారి ఆలయ మందున్న వేదాత్మయగు వైనతేయానుగ్రహముచే పుత్రుని బడసిరి. అందులకే ఆ బాలునికి వైనతేయుడని నామకరణము చేసినట్లు జనశ్రుతిగలదు.

వైనతేయ భట్టాచార్యులవారు విద్యత్కవి శేఖరులు. శ్రీ శాస్త్ర శిరోమణి. ఈ గ్రంథమందలి ప్రతి శ్లోకము వారి పాండిత్యమునకు వైఖానస ఆగమ శాస్త్ర ప్రావీణ్యతకును నిదర్శనముగా నిలిచినది. తండ్రిగారివలె వీరును గజవరదుని ఆరాధకులు. శ్రీ విఖనోమునీంద్రులు వారి శిష్యులైన భృగు మరీచి అత్రి కశ్యపులకు, ఆగమశాస్త్రమును అనుగ్రహించిరి. భృగ్వాదులు ఈ ఆగమ శాస్త్రమును విపులముగా విశదీకరించిరి. ఆర్షగ్రంథములుగా లోకమున ఖ్యాతి గాంచినవి. అర్చారూపముగా శ్రీమన్నారాయణుని అర్చించి జీవులు తరించుటయే ఈ ఆగమశాస్త్ర ముఖ్యాశయమని ఆర్షములు తెలుపు చున్నవి. సప్తప్రాకారములుగల దేవాలయము ఉత్తమోత్తమమైనదిగా ఆర్షములు వర్ణించినవి. ఆలయమందు, విమానమున, ప్రాకారముల యందు, ద్వారముల యందు వివిధ దేవతామూర్తులు ఆగమశాస్త్రమున చెప్పబడినారు. గర్భాలయమున భక్తులు ఇష్టము ననుసరించి అనేక ప్రధాన దేవతా మూర్తులు చెప్పబడినవి. సమస్త దేవతలతో విరాజిల్లు దేవాలయ ప్రవేశము ఒక దివ్యానుభూతిని కలిగించును. కలియుగ దైవమైన శ్రీ వేంకటేశ్వరుని ఆనందనిలయ ప్రాంగణప్రవేశమే ఇందులకు ఒక చక్కని ఉదాహరణ.

ఆలయమందలి సమస్త దేవతలను ధ్యానించుటకు వారి రూపములు తెలిసి ఉండవలయును. ఆర్షములు శిల్ప శాస్త్రమునకు అనుగుణ్యముగా మూర్తిధ్యానములను

వివరించినవి. ఆర్షములందలి మూర్తుల వర్ణనలను ఆధారముగా ఈ కవి వర్ణ్యుడు పది స్తబకములలో సమస్తమూర్తుల రూపధ్యానములను మూడు వందల నలువది నాల్గు శ్లోకములలో ధ్యానముకొవలె అను ఈ ముత్యాలహారమును సృష్టించి కరివరదునకు సమర్పించినాడు.

ఈ గ్రంథము మొదటగా 1912సం॥న ఏలూరు నందలి మంజువాణీ ముద్రణాలయమున ముద్రింపబడినది. రొంపిచర్ల భట్టర్ కోదండ రామాచార్య పాకయాజిగారు (ఆకులమన్నాడు) తిరువెంకటాచార్యులవారు (కొనకళ్ళ) ఉ.చ. శ్రీనివాసభట్టాచార్యులవారు లేఖన ప్రమాదములను పరిష్కరించిరి. ఉత్తర తాళ్ళపాక శ్రీనివాసాచార్యులవారు ఎంతో కృషి చేసి దీనిని ముద్రింపించిరి. భక్తులకు, శిష్యులకు అత్యంత ఉపయుక్తముగ ఈ ధ్యానముకొవలె నిలచినది. గ్రంథములు ప్రస్తుతము లభ్యమగుటలేదు.

గ్రంథస్థ విషయము : ఈ గ్రంథమున పదిస్తబకములున్నవి. ప్రథమ స్తబకము వివిధ దేవతామూర్తుల రూపములను వివిధ వృత్తములలో మనోహరముగా వర్ణించినాడు. ద్రాక్ష కదళీ నారికేళాది పాకములతో వృత్తములు కొనసాగినవి. సందర్భము ననుసరించి వివిధ ఆర్షముల నుండి ప్రమాణములు ఉటంకింపబడినవి. మొదటిరెండు శ్లోకములలో గజేంద్రవరదుని రూపము, గజేంద్ర మోక్షము కనులకు కట్టినట్లు వర్ణింపబడినది. “గ్రాహగ్రస్తకర్మిష్ట ముక్త కరుణా క్రన్దాను సన్ధాయినః” ఇది మొదటి శ్లోక ప్రారంభము. అటు గజేంద్ర రక్షణ, ఇటు సంసారమనెడి మొసలిచే పట్టుబడిన భక్తుని రక్షణ - ఇట్లు ధ్వని పూర్వకము సాగినవి. పిమ్మట ఒక గద్య రచింపబడినది. శబ్దార్థాలంకారములతో అత్యద్భుతముగా రచనసాగినది. గజేంద్ర మోక్షము అక్షర రూపమున ఈ కవి మనకు సాక్షాత్కరింపచేసినాడు. నలువది శ్లోకములలో వివిధ ధృవమూర్తుల రూపధ్యానములు, చతుర్నామములు వివరింపబడినవి.

ద్వితీయస్తబకము : గర్భాలయమందుండు ధృవమూర్తికి ఆవరణత్రయ దేవతలుందురు. వీరే పుష్పస్యాస దేవతలు. వీరల మూర్తి ధ్యానములు నామములు వివరింపబడినవి. “కృతే గోక్షీరవర్ణాభం, త్రేతాయాం కనక ప్రభం ! ద్వాపరే రక్తవర్ణంతు కలౌ చాంజన సన్నిభం” ॥ ధ్యానే కనకవర్ణస్తు పూజ్యోవిష్ణు స్సదా బుధైః ! బేరంతు శ్యామలం పూజ్యం కృతం విష్ణోర్బుధైర్యతం ॥ “ఇతివర్ణాధికారే” ధృవమూర్తుల బేర వర్ణములు యుగరీత్యా వర్ణింపబడినవి. ఈ ఆర్షము ప్రస్తుతము లభించుట లేదు. ఈ కవి ఎంతో శ్రమించి వివిధ ఆర్షముల ప్రమాణములు అందించినందులకు మనము ఋణపడి యుంటిమి. శిలాబేరము ఏ వర్ణమునందున్నను కనకవర్ణముగానే ధ్యానించవలయును.

ఇట్టి విశేష ప్రమాణములు ఈ గ్రంథమున అనేకములు కానవచ్చుచున్నవి. ఈ స్తబకమున ముప్పది శ్లోకములున్నవి.

త.స్త : పంచబేరములలో కౌతుక బేరము ప్రధానమైనది “అర్చనార్థంతు కౌతుకమ్” ఈ బేరమునకు గల ఆవరణ త్రయ పుష్పన్యాస దేవతామూర్తుల ధ్యానములు నామములు చెప్పబడినవి. గర్భాలయ భిత్తి పార్శ్వదేవతల రూపధ్యానములు నామములు ఇరువది రెండు శ్లోకములలో వర్ణింపబడినవి.

చ.స్త : ఆలయద్వార దేవతల ద్వారపాలకుల విమాన పాలకుల సప్తమావరణలకు గల ద్వారపాలకుల మూర్తి ధ్యానములు నామములు నలువది శ్లోకములలో వర్ణింపబడినవి.

పం.స్త : ఇందుముప్పది మూడు శ్లోకములున్నవి. ఆలయ ద్వితీయ తృతీయ ఆవరణమందలి దేవతామూర్తుల స్థానములు రూపధ్యానములు గలవు. ద్వితీయ ఆవరణమున నవగ్రహములు, తృతీయ ఆవరణమున గంగాది పుణ్యనదుల మూర్తులు దుర్గాది స్త్రీ మూర్తుల ధ్యానములు గలవు.

ష.స్త : ఆలయ చతుర్థ ఆవరణ దేవతామూర్తుల ధ్యానము లున్నవి. ప్రధానముగా చతుర్వేద మూర్తులు వర్ణింపబడినవి. ఇందు పదియారు శ్లోకములున్నవి.

స.స్త : ఆలయ పంచమావరణ దేవతామూర్తి ధ్యానభేదములు నలువది నాలుగు శ్లోకములలో వర్ణింపబడినవి. బ్రహ్మణ్యాది సప్త మాతృకలు, జయాది అష్ట ఆవ్వరసలు, సప్తరోహిణులు, భృగ్వాది సప్త ఋషులు, వత్సరములు, పంచప్రాణములు, సప్తమరుత్తులు శతరుద్రులు, ఏకాదశరుద్రులు, ద్వాదాశాదిత్యులు - వీరి స్థానములు, మూర్తిధ్యానములు నామములు గలవు.

అ.స్త : ఆలయ షష్ఠి సప్తమ ఆవరణల యందుండు తుంబుర, నారద, కిన్నరాది మూర్తుల ధ్యానభేదములు ఇరువది అయిదు శ్లోకములలో వివరింపబడినది.

న.స్త : ఇందు డెబ్బది శ్లోకములుగలవు. దశావతార మూర్తుల వివరణ గలదు. పృథగాలయ లక్ష్మీ, గోదా దేవతా మూర్తుల రూపధ్యానములు గలవు.

క్రియాధికారమందలి దశావతార మూర్తులను ప్రమాణములను వివరించి ఆ మూర్తులకు రూప ధ్యాన భేదములను శిల్పాలకు గూడ సుబోధకముగా వివరింపబడినవి.

ద.స్త : ఆదిమూర్తి ధ్యానము, మానుష దైవిక వాసు దేవమూర్తుల హయగ్రీవమూర్తి ధ్యాన భేదములు ఇరువది మూడు శ్లోకములలో చైనతేయ భట్టాచార్యులవారు మూర్తి ధ్యానములను వర్ణించి సప్తప్రాకారవిలసిత దేవాలయ సమగ్ర స్వరూపమును అక్షరరూపముగా సాక్షాత్కరింప చేసిరి. ఈ సాహిత్యాగమాచార్యునకు సహస్ర ప్రణామములను సమర్పించుకొనుచున్నాను.

‘బాలానాం బోధనార్థాయ ధ్యానం కించిత్ప్రదర్శితం

అధికారేషు సర్వేషు సన్తి ధ్యానాని కోటిశః ॥

ఈ శ్లోకముతో ధ్యానము పూర్తి అయినది. పెద్దలకొరకు వీరు రచించినచో ఎట్లుండెడిదో చదువరులే గ్రహింతురుగాక.

ఈ గ్రంథముద్రణ చేబట్టిన తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానం వారికి మరియు (T.T.D) ఎగ్జిక్యూటివ్ ఆఫీసర్, M.K.R వినాయక్ I.A.S. గారికిని, T.T.D. బ్రహ్మ బోర్డు సభ్యులకును కృతజ్ఞతలు తెలుపుకొనుచున్నాను. ఈ గ్రంథ ముద్రణకు సహకరించిన శ్రీ N.S. రామమూర్తి, ఎడిటరుగారికిన్నీ వైఖానస ఆగమశాస్త్ర పండితులు శ్రీమాన్ M.K. శ్రీనివాసభట్టాచార్యులవారికి, పండిత శ్రీమాన్ దీవి వెంకట రామచార్యులవారికి, పండిత శ్రీమాన్ విఖనస భట్టాచార్యులవారికి హృదయ పూర్వక అభినందనలు. ముద్రింపబడి ప్రస్తుతము లభ్యముగాని ఆగమ గ్రంథముల పునర్ముద్రణకు అముద్రిత గ్రంథమాతృకలను వివిధ ప్రాంతముల నుండి తెప్పించి ముద్రింపించుటకు నిర్విరామకృషి సల్పుచు, పండితులను ప్రోత్సహించుచు, శ్రీ వైఖానస దివ్య సిద్ధాంత వివర్ధినీ సభ ఆశయసిద్ధికి పాటుబడుచు విఖనస ఆశ్రమమును దాతల ఆశయసిద్ధికి అనుగుణ్యముగ తీర్చిదిద్దుచు, సంఘీయుల ప్రశంసలకు పాత్రుడై కార్యదర్శిగా పనిచేయుచున్న శ్రీమాన్ దీవి విఖనసాచార్యుల వారికి అభినందన శతములు తెలుపుకొనుచున్నాను.

ఇట్లు

విద్యజ్ఞన విధేయుడు

నల్లూరు

‘ఆగమప్రవర’ దీవి కృష్ణస్వామి అయ్యంగారు

4.12.97

శ్రీ వైఖానస భగవద్పూజ్య గ్రంథమాలా సంపాదకులు

వివరణ

	శ్లోక సంఖ్య	పుట
1. ప్రథమ స్తబక:	౪౦	1-15
2. ద్వితీయ స్తబక:	౩౦	16-28
3. తృతీయ స్తబక:	౨౨	29-37
4. చతుర్థ స్తబక:	౪౦	38-54
5. పంచమ స్తబక:	౩౩	55-67
6. షష్ఠ స్తబక:	౧౯	68-74
7. సప్తమ స్తబక:	౪౪	75-91
8. అష్టమ స్తబక:	౨౬	92-102
9. నవమ స్తబక:	౭౦	103-130
10. దశమ స్తబక:	౨౪	131-140

(భక్తుః) (అమః)

(విభవనారాధనః)

(కాంచనాభరణం) (మలమల)

విషయానుక్రమణికా ||

* ప్రథమ ప్రబంధము : *	శ్లో పుట		శ్లో పుట
1. ఇష్టదేవతాస్తుతి	1	9. ఆభిచారికాననం	7
స్థానకాది ధృవచేరధ్యానవిధి :		ఆసనాభిచారికస్య	౨౭
2. యోగస్థానకం	3	10. యోగశయనం	7
స్థానక యోగస్యధ్యానం	౯	యోగశయనస్య	౨౮
ఇళాయా :	౧౦	11. నాభిపద్మస్థితబ్రహ్మ	8
మార్కండేయస్య	౧౧	నాభిపద్మస్థిత బ్రహ్మణ :	౨౯
బ్రహ్మణ :	౧౨	12. తల్పీభూత శేషః	8
శబ్దరస్య	౧౩	శేషస్య	౩౦
3. భోగస్థానకం	4	13. భిత్వాసీనేబ్రహ్మ	8
స్థానక భోగస్యధ్యానం	౧౪	దక్షిణభిత్వే బ్రహ్మణః	౩౧
స్థానక భోగస్యధ్యానం	౧౫	14. తథాశంకరః	8
శ్రియః	౧౬	వామభిత్వే శంకరస్య	౩౨
మహీదేవ్యా :	౧౭	15. భోగశయనం	9
మార్కండేయస్య	౧౮	భోగశయనస్య	౩౩
భృగో :	౧౯	శిరఃపార్శ్వే శ్రీదేవ్యాః	౩౪
4. వీరస్థానకం	5	పాదపార్శ్వేమహీదేవ్యాః	౩౫
స్థానకవీరస్య	౨౦	దక్షిణే లక్ష్మ్యః	౩౬
5. ఆభిచారిక స్థానకం	౨౧	వామే మహ్యః	౩౭
స్థానకాభి చారికస్య		16. వీరశయనం	10
6. యోగాననం	6	వీరశయనస్య	౩౮
ఆసనయోగస్య	౨౨	17. ఆభిచారిక శయనం	10
7. భోగాననం	6	ఆభిచారికశయనస్య	౩౯
ఆసనభోగస్య	౨౩	18. లక్ష్మీనారాయణస్వరూపః	10
దక్షిణే శ్రీదేవ్యా :	౨౪	లక్ష్మీనారాయణస్య	౪౦
వామే మహీదేవ్యా :	౨౫	* ద్విపీయస్త్రబంధ : *	11
8. వీరాననం	7	19. ధృవచేరావరణత్రయదేవతాధ్యానభేదవిధిః	
ఆసనవీరస్య....	౨౬	అర్చకజ్ఞేయ ముఖ్యాంశాః	౧
		నిష్కలధ్యానం	౨
		వర్ణాధికార ప్రమాణం	

	శ్లో పుట		శ్లో పుట
20. ధృవబింబధ్యానం	11	వరుణః	౨౫
విష్ణుప్రకాశః	౩	వాయుః	౨౬
21. ప్రథమావరణదేవాః	12	కుబేరః	౨౭
పురుషః ప్రాజ్ఞుఖః	౪	ఈశానః	౨౮
కపిలః	౫	మరీచి వచనాని	
సత్యః	౬	శ్రీః	౨౯
యజ్ఞః	౭	హరిణీ	౩౦
అచ్యుతః	౮	3. * తృతీయస్తంభకః *	
నారాయణః	౯	కౌతుకావరణ గర్భాలయదేవతా ధ్యానభేదః	
అనిరుద్ధః	౧౦	25. కౌతుక పీఠే ప్రథమావరణదేవాః	19
పుణ్యః	౧౧	సుభద్రః	౧
22. ద్వితీయావరణ దేవాః	13	సర్వః	౨
వరాహః	౧౨	హయాత్మకః	౩
సుభద్రః	౧౩	సుఖావహః	౪
నారసింహః	౧౪	రామదేవః	౫
ఈశితాత్మా	౧౫	సంవహః	౬
వామనః	౧౬	పుణ్యః	౭
సర్వోద్వహః	౧౭	సువహః	౮
త్రివిక్రమః	౧౮	26. ద్వితీయావరణ దేవాః	2౦
సర్వవిద్యేశ్వరః	౨౯	మిత్రః	౯
పురుషాది దేవాః	౨౦	అత్రిః	౧౦
23. పుష్పన్యాసదేవానాం స్థానకాది భేద నిర్ణయః		శివః	౧౧
ఖిలాధికార శ్లోకాః	15	విశ్వః	౧౨
24. తృతీయావరణ దేవాః	16	సనాతనః	౧౩
ఇంద్రః	౨౧	సనన్దనః	౧౪
అగ్నిః	౨౨	సనత్కుమారః	౧౫
యమః	౨౩	సనకః	౧౬
నిర్ఋతిః	౨౪	మరీచివచనం	

	శ్లో పుట		శ్లో పుట
27. గర్భాలయస్థపరివారదేవాః	22	విఖనాః	౧౩
బ్రహ్మ	౨౭	తాపనః	౧౪
మార్కండేయః	౧౮	31. ప్రథమావరణ ద్వారపాలకౌ	28
శఙ్ఖరః	౧౯	కిష్కింధః	౧౫
భృగుః	౨౦	తీర్థః	౧౬
వర్ణాధికారశ్లోకాః		32. ద్వితీయావరణ ద్వారదేవాః	29
దణ్డకః	౨౧	విఘ్నేశః	౧౭
వీశః	౨౨	నాగరాజః	౧౮
4. * చతుర్థస్తంభకః *		33. తృతీయావరణ ద్వారపాలకౌ	29
ద్వారదేవతా ద్వారపాల ధ్యానభేదః		శఙ్ఖనిధిః	౧౯
28. ద్వారాదేవా :	25	పద్మనిధిః	౨౦
యజ్ఞాధికార శ్లోకా :		34. చతుర్థావరణ ద్వారపాలకే	30
ధాతా	౧	తుహిణః	౨౧
విధాతా	౨	బలిష్ఠః	౨౨
భువభ్జః	౩	35. పంచమావరణ ద్వారపాలకౌ	30
మరీచి వచనాని		నన్దకః	౨౩
పతభ్జః	౪	శార్ఙ్గః	౨౪
అర్చనాధికారశ్లోకాః		36. షష్ఠావరణ ద్వారపాలకౌ	31
పతిరః	౫	శఙ్ఖచూళీ	౨౫
వరుణః	౬	చక్రచూళీ	౨౬
29. విమానపాలాః	26	37. సప్తమావరణ ద్వారపాలకౌ	31
నృక్షః	౭	చణ్డః	౨౭
వివస్వాన్	౮	ప్రచణ్డః	౨౮
మిత్రః	౯	38. సేనాపతిః	32
క్షత్తా	౧౦	విష్వక్సేనః	౨౯
ఖిలాధికార శ్లోకాః	౧౦	విష్వక్సేనః	౩౦
30. గర్భాలయ ద్వారపాలకౌ	27	39. అలయ ద్వారాభిముఖదేవాః	32
మణికః	౧౧	స్త్రీభూతః	౩౧
సన్ధ్య	౧౨	గరుడః	౩౨

	శ్లో పుట
గరుడః	33
చక్రః	34
పాశ్చాజన్యః	37
ధ్వజః	38
'వర్ణాధికారే'	
యూధాధిపః	32
యూధాధిపః	35
పావకోర్మనః	
విష్ణుభూతః	36
సుముఖీ	40
మరీచివచనం	
5. * పశ్చాత్తప్తః *	
ద్వితీయ తృతీయావరణదేవతా	
ధ్యానభేదః	
40. నవగ్రహః	36
సూర్యః	1
చంద్రః	2
అశ్విరకః	3
బుధః	4
బృహస్పతిః	7
శుక్రః	8
శనైశ్చరః	2
రాహుః	5
కేతుః	6
మరీచివచనం	.
గజ్జ	10
యమునా	11
నర్మదా	12

	శ్లో పుట
సిన్ధుః	13
దుర్గా	14
దుర్గా	17
సరస్వతీ	18
శ్రీః	12
జ్యేష్ఠా	15
మహాకాళీ	16
మహాకాళీ	20
సురా	21
సుందరీ	22
స్వాహా	23
స్వధా	24
సంహృదిని	27
రాకా	28
సినివాళి	22
పచనాలయే హవిరక్షకః	25
పుష్పరక్షకః	26
ఉదకనంచయస్థానే పురుషః -	
త్వష్టా	30
శయనస్థానే కౌమోదకీ	31
మురుణ్ణః	32
బలిరక్షకః	33
6 * పశ్చాత్తప్తః *	
41. చతుర్థావరణ దేవతా- ధ్యానభేదః	44
గవిష్ఠః	1
హరిణీ	2
తోయః	3
అగ్నిః	4
వాయుః	7

	శ్లో పుట		శ్లో పుట
ఋగ్వేదః	౯	నన్దా	౧౩
యజుర్వేదః	౭	పుష్టికా	౧౪
సామవేదః	౮	కుముద్వతీ	౧౫
అధర్వవేదః	౯	ఉత్పలకా	౧౬
శివః		విశ్వా	౧౭
విష్ణుః	౧౦	44. సప్తరోహిణ్యః	51
కాశ్యపః	౧౧	కుణ్ఠినీ	౧౮
గుహః	౧౨	గ్రన్థినీ	౧౯
పంక్తీశః	౧౩	కృచ్ఛినీ	౨౦
పవిత్రః	౧౪	జారిణీ	౨౧
పవనః	౧౫	వికారిణీ	౨౨
తక్షకః	౧౬	దర్శణీ	౨౩
7 * సప్తమప్రబకః *	48	ఇన్ద్రియవికారిణీ	౨౪
41. పశ్చిమావరణ దేవతాధ్యానభేదః		45. సప్తర్షయః	53
కుహూః	౧	భృగుః	౨౫
నుతిః	౨	మరీచిః	౨౬
42. సప్తమాతరః	48	పులహః	౨౭
బ్రహ్మణీ	౩	పులస్త్యః	౨౮
సరిత్ప్రియా	౪	క్రతుః	౨౯
వైశాఖినీ	౫	వసిష్ఠః	౩౦
విశ్వగర్భా	౬	అత్రిః	౩౧
వారాహిణీ	౭	అగస్త్యః	౩౨
ఇన్ద్రాణీ	౮	వత్సరాః	౩౩
కాళీ	౯	ప్రాణాదయః	౩౪
43. జయాధ్యాః	50	46. సప్తమరుతః	౩౫ 55
జయా	౧౦	47. శతరుద్రాః	౩౬ 55
విజయా	౧౧	48. ఏకాదశరుద్రాః	౩౭ 56
విన్దా	౧౨	49. ద్వాదశాదిత్యాః	౩౮ 56

	శ్లో పుట		శ్లో పుట
50. గన్ధర్వాః	౩౯ 56	పాశభృత్	
51. మునయః	౪౦ 57	ధనదః	
52. అపురవః	౪౧ 57	58. అన్తరాళదేవతాః	63
53. అశ్వినౌ	౪౨ 57	59. ప్రాకారబాహ్య దేవతాః	
54. వసవః	౪౩ 57	అనుక్తదేవాన్	౧౭
55. విద్యాధరాః	౪౪ 58	పీఠార్చనం	౧౮
8. * అష్టమస్తబకః *	59	పీఠలక్షణం	౧౯
56. షష్ఠావరణ సప్తమావరణ దేవతాధ్యానభేదః		షణ్చభూతపీఠాః	౨౦
తుమ్బురః	౧	అధమమధ్యమపీఠాః	౨౧
నారదః	౨	అధమోత్తమాః	౨౨
ఋతవః	౩	మధ్యమాధమాః	౨౩
ప్రజాపతిః	౪	మధ్యమమధ్యమాః	౨౪
ముద్గలః	౫	మధ్యమోత్తమాః	౨౫
హలేశః	౬	ఉత్తమాధమాః	౨౬
జామ్యవః	౭	9. * నవమస్తబకః *	
అసురః	౮	పృథగాలయాశ్రితస్వతస్త్రిలక్ష్మీం	
కిన్నర మిధునం	౯	పృథగాలయాశ్రిత గోదా	౨
ప్రహ్లాదః	౧౦	దశావతారాః	
మదనః	౧౧	ఆవిర్భావావతారాః	
విషా	౧౨	ప్రాదుర్భావావతారాః	
వ్యాజినీ	౧౩	అవతారభేదాః (క్రియాధికారే)	
కామినీ	౧౪	మత్స్యః	౩
చంద్రప్రభా	౧౫	మత్స్యః	౪
సుందరః	౧౬	కూర్మస్య	౫
57. సప్తమావరణే బ్రహ్మదిదేవతాః	62	కూర్మస్య	౬
బ్రహ్మ	-	వారాహస్య	౭
అర్యష్టః	-	ఆదివరాహస్య	౮
దణ్డధరః	-	దేవ్యాః	

	శ్లో పుట		శ్లో పుట
ప్రళయవరాహస్య	౯	భరతః	౩౫
మహే	౧౦	శత్రుఘ్నుః	౩౬
మహే	౧౧	హనుమాన్	౩౭
యజ్ఞవరాహస్య	౧౨	శరం	౩౮
శ్రీః	౧౩	సుగ్రీవః	౩౯
మహీ	౧౪	విభీషణః	౪౦
మహీ	౧౫	అఙ్గదః	౪౧
కౌతుకబింబరూపం (ఖిలే)		పట్టాభిరామః	౪౨
నారసింహభేదాః (క్రియే)		సీతా	౪౩
నారసింహః	౧౬	లక్ష్మణః	౪౪
గిరిజ నారసింహః	౧౭	భరతః	౪౫
దక్షిణే శ్రీః	౧౮	శత్రుఘ్నుః	౪౬
వామే మహీ	౧౯	హనుమాన్	౪౭
నరహరిః	౨౦	పురస్తాద్గరుడస్థానే హనుమాన్ ౪౮	
స్థాణజ నారసింహః	౨౧	బలభద్రరామః	౪౯
స్థాణజ నారసింహః	౨౧	రేవతీ	౫౦
స్తంభోద్భవ నారసింహః	౨౩	కృష్ణః	౫౧
సుదర్శన నారసింహః	౨౪	రుక్మిణీ	౫౨
లక్ష్మీన్మసింహః	౨౫	సత్యభామా	౫౩
పాతాళన్మసింహః	౨౬	గోపాలః	౫౪
ఫాతాళన్మసింహః	౨౭	శ్రీదామా	౫౫
వామనః	౨౮	రాజగోపాలః	౫౬
త్రివిక్రమః	౨౯	వర్ణాధికార ప్రమాణమ్	
త్రివిక్రమః	౩౦	గోదా	౫౭
పరశురామః	౩౧	తార్ద్యః	౫౮
రాఘవః	౩౨	ఖిలాధికారప్రమాణం	
సీతా	౩౩	నవనీతనటస్య	౫౯
సౌమిత్రిః	౩౪	నవనీతనటస్య	౬౦

శ్లో పుట	శ్లో పుట
వేణునాదస్య	౬౧
కాశీయమద్దనస్య	౬౨
గోవర్ధనధరః	౬౩
జ్ఞానగోపాలః	౬౪
సన్మోహనగోపాలః	౬౫
కల్కీ	౬౬
హయగ్రీవః	౬౭
హయగ్రీవ విశేషః	౬౮
హయగ్రీవ విశేషః	౬౯
హయగ్రీవ విశేషః	౭౦
10. * దశమస్తబకః *	82
60. ఆదిమూర్త్యాది భేదః	
ఆదిమూర్తిః	౧
మానుషవాసుదేవస్య	౨
రుక్మిణీ	౩
బలభద్రః	౪
బ్రహ్మ	౫
ప్రద్యుమ్నః	౬
అనిరుద్ధః	౭
సామ్యః	౮
“కాశ్యప”వచనం	.
‘క్రియాధికార’వచనం	.
కౌతుకవాసుదేవః	౯
రుక్మిణీ	౧౦
ఖిలాధికారవచనం	.
దైవికవాసుదేవస్య	౧౧
శ్రీః	౧౨
మహీ	౧౩
బలభద్రః	౧౪
ప్రద్యుమ్నః	౧౫
విరిజ్ఞేః	౧౬
అనిరుద్ధః	౧౭
సామ్యః	౧౮
తత్తద్దేవ్యాః	౧౯
గరుడః (మరీచిః)	౨౦
లక్ష్మీనారాయణస్యవిశేషః	౨౧
ఫలశ్రుతిః	౨౨
కవేః వినతి	౨౩
కవేః వినతి	౨౪

శ్రీనివాస పరబ్రహ్మణేనమః !

ధ్యాన ముక్తావళ్యాం

ప్రథమస్తబక ప్రారంభః

గ్రాహగ్రస్త కరీష్టముక్తకరుణా క్రన్దాను సన్ధాయినో
యస్య త్రస్యదశేషమర్థ విరతద్యూతస్య లక్ష్మ్యాఃపురః ।

నిర్యచ్ఛక్ర నికృత్త నక్ర రుధిర ప్రాగ్భారనిర్వాపితః

క్రోధాగ్నిఃకిల దృష్టనగరీ నాథం తమీడే హరిమ్

॥ ౧ ॥

కరతల వినిష్క్రామ చ్చక్రావపాతపటత్పట త్రుటిత

విలు రన్నక్రగ్రీవా వినిస్రుతశోణితైః ।

నిజగజ ఘనశ్రేణీ విద్యుత్ప్రకాశవిమోహకృద్ద్వి

రద వరదః పాతు శ్రీదృష్టరత్న పురీపతిః

॥ ౨ ॥

గద్యం ॥ శ్రీమత్యత్రచ దృష్టరత్ననగరీ పవిత్ర నిజపద కమల పరిపూజనాయ
దిననాథ మయూఖకృత వికాసాని, కాసారమధ్య మధ్యాసీనాని, భిస ప్రసూనాని, సాదరమపిచే
తు, మమ్మసామంత మవతరతః, కుమ్భిరాజస్య నక్రజవగృహీత చరణతయా కించి దప్యవస్పన్దితు
మక్తరస్య రక్తమామూది ప్రభాపవిష్ట మ్భుత ద్వారనిష్ఠ జయవిజయా వా కృష్ట గమనకారణం
ససమ్మమోత్థాన ముఖరమంజరీ రమాముఖ మహిషీతతి కృతానుసరణం చారణజన స్తోమ
స్తూయమాన పావనస్తవ మస్తతస్త్ర గన్ధర్వగణ సమారబ్ధ వల్లకీవాదనం విద్యాధర వధూ
మధురాధర వినివేశిత వంశనాళ మరాళ సమారమ్భ స్ఫురద్వార రమ్భోరూప విభ్రమవాద్యమాన
బహువిధాతోద్యమన్వంచిత హేతివజ్రకేపి దృగంత సన్దర్శన సమాహూత సుదర్శనాబ్జం,
త్వరమాణ సన్నాంత ఫణిరాజ ఫణామణ్డలానుపలబ్ధ మణిమకుటోర్ధ్వభాగం, కృతానుగమన
సమాహిత కిజ్జర సమర్పిత మణిపాదుకా నభిముఖ పదవజ్రజ, మశంకిత నిగ్గమస్ఫురమాణ
విష్వక్సేన కరకశాభిమాత భీత విధిభవాద్యమరవర్గం, భగ్గ నిష్ఠ భగవన్, పద్మానననిష్ఠ
పద్మలోచన, పురుహూత నిష్ఠ పురుషోత్తమ, యక్తరాజనిష్ఠ పక్షిరాజరథ, వరుణనిష్ఠ కరుణానిధి,
కృతాంత నిష్ఠతాంత బాన్ధవ, గభస్తీమన్నిష్ఠ గరుడధ్వజ, శీతాంసునిష్ఠ శ్రీవత్సలక్షిత,
స్వామిన్ననుగృహణేతి గీర్వాణ ప్రమాణవచన నివేదనావకాశానుపలమ్భ విరమిత దౌవారిక
సంరమ్భ మాధావన్నేవ, స్కన్ధతలావలమ్బిత మణిగణారుణ ఫణిఫణాభూషణ మూల
భగవన్నితి, పరిక్రన్ధిత మాకర్ణ్య తూర్ణబద్ధ నిర్ఘాత ద్యూత విహార సముద్ధాన పరిభ్రాంత

దేవాబ్రహ్మమహేశ వాసవమరుద్వన్త్యర్కచంద్రాదయో
యస్యాజ్ఞాం పరిపాలయన్తి వినతామూర్ధ్నానమోవాకినః ।
సత్యానన్త చిదుజ్జ్వల ప్రకృతయే సర్వాధిపత్యస్మృతే
తస్మైప్రాజ్ఞాలిరస్మి దాశరథయే శ్రీ జానకీ జానయే ॥

॥ ౩ ॥

నిర్భిద్యాపిరణే కబన్ధమసినా నిశేషగీతౌజసం
విచ్ఛిద్యాపి శరణలబ్ధయశసం పత్నీ ప్రసూమే ఖలాం
హత్వా పుణ్యజనానపి త్రిభువనే సద్భిన్నమభ్యర్చితం
ధ్యాయామో హృదిదృష్ట రత్ననగరీ నాధంగిరాం సిద్ధయే

॥ ౪ ॥

శ్రుతీనా ముత్తంస ప్రజముపగత స్రైణవపుషం
కదా చిద్ధ్యాతృణాం కరపదయుతాం కల్పలతికాం ॥
దయామే వోదగ్రాం దశముఖ విజేతు స్తనుమతీం
జగద్భృశ్యామీడే జనక సుకృతానాం పరిణతిం

॥ ౫ ॥

శ్రీమద్విఖనసం వన్దే మరీచిం కశ్యపం భృగుమ్ ।
అత్రించ జనకంకృష్ణం వైఖానస శిరోమణిమ్

॥ ౬ ॥

దృష్టరత్న పురీష్ఠాహం వైఖానస పరిశ్రమాత్ ।

ధ్యానముక్తావళిం వచ్చి వైనతేయో యథామతి

॥ ౭ ॥

పయోధికన్యకం పాణిపల్లవానంచిత పీతాంబరప్రాంత మతిక్రాన్త శుద్ధాన్త చర పరిచారికా
కరకమల ప్రదాన మాప్రపదీన మౌక్తికాదామ త్రుటిన విశిర్యమాణ మణిగణ పరిష్కృత
నీలోపల కుట్టిమం హృదయాభాగ విప్రస్త కౌస్తుభవేగ విలుంతన పతిత వరమాలిక,
మాలిఖిత ప్రతిమాకృతి రమాచేటీ జనాలక్షిత పదారవింద విన్యాస మనన్య సాధారణ
మదృఢబన్ధ కౌశేయ పరికరం, నిర్ఘృష్టభర్మ రుచిరం పన్నుగారిపక్ష యుగమధ్య మనధిరుహ్య
దైత్యజన దుస్సహపాతేన చక్రేణ వినిర్భిద్య నక్రవరం, తదీయ తనుగర్భనిర్భర నిస్సరద్రుధిర
మిషేణ సన్ధ్యా రాగేణ మదదారణ మన్యకార నికరమివ పరిసరే సంయోజయన్ ససంభ్రమాపత
దభ్ర విభ్రమవతీ కరతలవిముక్తా నల్పకల్పద్రుమ కుసుమాభి పృష్టః సంరక్షణ ప్రహృష్ట
నిజభక్త ప్రకర ప్రస్తుత స్తుతిదత్త నిత్యసన్నిధాన వరప్రసాదా గజేంద్రవరద ఇతి జగతి
గీయమానో మానవజన సుకృత పరిణామతః కరుణా పయోధిః హరిరద్యాపి నిరవద్యాకృతి
స్ఫున్దిదత్తే ॥

త్రేధాస్థానక మాసనం శయన మిత్యేవం ధృవంబేరకం
యోగం భోగ మథాభిచారిక మధో వైరం చతుర్థాపృథక్ ।
యోగం యోగఫలేచ్ఛరర్థతుహృది ధాయేచ్ఛ భోగోత్సక్
భాగం వైరమధైష వీర్యఫలకాంక్ష్యన్యజ్ఞగీషనరీన్ ॥

॥ ౮ ॥

* యోగస్థానకం *

స్థానక యోగస్యధ్యానం

సస్యశ్యామనిభం చతుర్భుజయుతం శంఖారి హస్తంకటీ
దేశాలంబిత వామహస్త మభయం హస్తాంతరే బిభ్రతం ।
సర్వైరాభరణై ర్విరాజిత తనుం పీతామ్బరాచ్ఛాదితం
యోగావస్థ మనుస్మరామి హృదయే విష్ణుం కృపాసాగరం ॥

॥ ౯ ॥

దేవస్య దక్షిణే ఇళాయాః

అధిష్ఠితాం భూతల మేకజానునా
శ్యామాం భజేత్కాశ్చాన నూపురాజ్ఞికాం ।
గృహీత పుష్పాశ్చాలి మాదరాన్ని జంపతిం
నమస్తీం కుసుమామ్బరామిళామ్ ॥

॥ ౧౦ ॥

వామే మార్కండేయస్య

వామే నైవోత్కృటిక ముషితం జానునా దక్షిణేన
త్వధ్యాసీనం మకుటిత జటామండలం విద్రుమాభం ।
ధ్యాయేత్పుష్పాశ్చాలి ముపదయన్ భక్తిమాలక్ష్మ్య దేవం
మార్కండేయం కటితటలసద్వల్కలం సాక్షమాలం ॥

॥ ౧౧ ॥

“కుడ్యకౌతుకయోర్మ ధ్యే త్విళాపుణ్యో సమర్చయేత్ ।

దక్షిణేభిత్తి మాశ్రిత్య బ్రహ్మణంచ విలేఖ యేత్ ॥

వామేశజ్జర మాలిఖ్య తత్త ద్వర్ణ సమాయుతం ॥

ఇతిభిలే ॥

బ్రహ్మణ :

చతుర్భుజం హేమరుచిం వహంతం

సదక్షమాలాంచ కమణ్ణలుంచ ॥

ఉదజ్ముఖం కట్యవలమ్మి హస్తం

బ్రహ్మణమీడే కలితా భయంతం

॥ ౧౨ ॥

శంకరస్య

మృగపరశ్వధ ధారిణ మాశ్రయే -

దభయ క ట్యవలమ్మి కరం సితం !

స్థితమవేక్ష్య దిశం ఖలు దక్షిణాం -

ధృత చతుర్భుజ మేవహిశంకరం

॥ ౧౩ ॥

* భోగస్థానకం *

స్థానక భోగస్య

చతుర్బాహు : శ్యామద్యుతి రభయ భృద్దక్షిణ -

కరోదధచ్చక్రం శఙ్ఖం కనకమయ భూషోజ్వల వపు : ।

కరం వామం కుర్వన్ తులితహరి కర్ణం కటితటే -

హృదిధ్యేయోదేవస్సమతల నివిష్టాంఘ్రియుగళః

॥ ౧౪ ॥

యద్వా !

దక్షా దక్ష కరద్వయే ౨రిజలజౌ బిభ్రత్సునర్దక్షిణే ౨

భీష్టం వాప్యభయం కటేతదితరం కుర్వన్ హరే : కర్ణవత్ ।

యద్వా ౨స్మిన్వర ముద్వహన్ సమహా పీఠార్పితాజ్ఞేద్వయ

స్సౌవర్ణా భరణ శ్చతుర్భుజయుతః శ్యామోస్తు దేవో హృది ॥ ౧౫ ॥

* దేవస్య దక్షిణే శ్రియ : *

విష్ణోర్దక్షిణత : ప్రవాళరుచిరాం దేవీం శ్రియం భావయే

త్కించి త్కుంచిత వామపాద కమలాం సుస్థాపితాన్యా ధ్యేకాం

పద్మం దక్షిణ పాణినాచ దధతీం వామం ప్రసార్యస్థితాం

పాణిం వల్లభ మాదరేణ కిమపివ్యాలోక మానాం దృశా

॥ ౧౬ ॥

వామే మహిదేవ్యా :

అదక్షిణ కరస్ఫరత్కు వలయాం శుకశ్యామలాం-

తతేతర కరామ్బుజాం కిమపిలీక్షమాణాంహరిం ||

అసవ్యమవ కుంచితం చరణ మాదధానాం పదం-

తదస్యమపిసుస్థితం హృదిభజే హరిణ్యా హ్వయాం || ౧౭ ||

“దేవ్యోర్వస్త పాదౌ విపరీతౌ వాకారయే దితి మరీచి :”

*** దక్షిణే మార్కణ్డే యస్య ***

యథాసరోజాంచిత వామహస్తం దక్షిణోరౌ నిహితాన్య హస్తం ।

విశేషణైః ప్రాగుదితై స్తథాన్యైర్యుక్తం స్మరేత్పుణ్య పదాభిధేయం || ౧౮ ||

“బ్రహ్మణ : పూర్వవత్”

వామేభ్యగో :

అసీనో దక్షిణేనోత్కుటి కరచనయా జాను నా ౨న్యేన భూమౌ-

వామం వామే నిజో రౌ కరమితరకరస్థార విన్దో నిధాయ ।

దేవం సంప్రేక్ష్య భక్తి ప్రణహిత హృదయో జాటమాలా-

కిరీటోయద్వాధ్యేయః ప్రసూనాశాంజలి కలితకరో భృగ్వభిభ్యోమునీన్ద్రైః ||

|| ౧౯ ||

“శంకరస్య పూర్వవత్”

*** వీరస్థానకం ***

శంభు చక్రగదా యుక్తం వీరమార్గేణ కల్పయేత్ ।

నిరాయుధ కరం దేవం విరహం పరికల్ప యేత్ ||

“ఇతి క్రియాధికారే”

స్థానక వీరస్య :

విష్ణుః శ్రీవత్సవక్షాముఖకర పదద్భుగ్రక్తవర్ణో ౨రి-

శంభుభిభ్రత్పుల్లామ్బుజస్థః కనకమకుట కేయూర హారాది భూష : ।

ప్రాలమ్బం యజ్ఞసూత్రం దధదమరసుతః కీరఙ్గింఛామ్బరో ౨

న్యాన్వ్యో స్రర్కట్యాపనవ్యం వరమితరకరో బిభ్రదభ్ర ప్రభాభ : || ౨౦ ||

వీరమేవం ప్రకుర్వీత సర్వాభరణ సంయుతం ।
దేవీభ్యాం వర్జయిత్వాతు మునిభ్యాంచ వివర్జితం ॥

ఇతి ఖిలాధికారే ।

* ఆభిచారిక స్థానకం *

స్థానకాభిచారికస్య :

శుష్కం శ్యామామ్బర మథతమోరూపిణం శమ్మవక్త్రం-
ధూమ్రజ్యోతిర్వలయిత తనుం దేవమూర్ధ్వాక్షి యుగ్మం ।
తిర్యక్ష్వక్రం భుజయుగ యుతం వా చతుర్పాహుకం వా
ధ్యాయేద్బ్రహ్మ ప్రముఖ దివిష ద్వర్జితం చాభిచారే ॥ ౨౦ ॥

“శఙ్ఖం చక్రం వినాకుర్యా త్కేషాంచితృక్షముచ్ఛ్యతే” ఇతిఖిలే ॥

* యోగాసనం *

అసనయోగస్య :

శ్వేతామ్బో జగతం జటాల మకుటం పీతామ్బరం పాణ్డరం
చోర్ధ్వస్థాపిత దక్షిణాంఘ్రిక మధావిన్యస్తవామాంఘ్రికం ।
ఈషన్మీలిత లోచనం ధవళరుగ్వస్త్రోత్తరీయం చతు
ర్పాహుం చక్రధరాఙ్కమాభరణినం శ్వేతోపవీతంభజే ॥ ౨౧ ॥

“ఇళా పుణ్యార్చితం యత్తు యోగాసన మిహోచ్యతే ।
స్థానం పూర్వోక్త ముద్దిష్టం యోగాసన విధానతః ॥ ఇతిఖిలే ॥

* భోగాసనం *

అసనభోగస్య ।

శ్యామం సింహాసనస్థం దధతమతి నతం దక్షిణాంఘ్రితదన్యం
భీభ్రాణం కుంచితం స్వంకటికృత మృగరాట్కర్ణవద్వామహస్తం
శఙ్ఖంచక్రం దధానం భయహతి వరకృద్దక్షహస్తంచతుర్దో
ర్ముక్తం కేయూరహార ప్రభృతి బహువిధా కల్పమీడే ముకున్దమ్ ॥ ౨౨ ॥

దక్షిణే శ్రీ దేవ్యా : ।

వామేనామ్బురుహం కరేణ దధతీం విష్ణోస్థితాం దక్షిణే
వామం సుస్థితమేవ పాదమపరం కించి ద్విత్తత్యస్థితం ।
పాణిం దక్షిణ మాతతం విదధతీం సన్తప్తహేమ ప్రభాం
భద్రాయ శ్రియమాశ్రయే భగవతీం నానావిభూషోజ్వలాం ॥ ౨౩ ॥

వామే మహిదేవ్యా :

వస్తే దక్షిణ పాణినా కువలయం పుల్లం సమంబిభ్రతీం
కుర్వాణాం వితతం కరం తదితరం వ్యాలంబ్యవామాంఘ్రికం ।
శ్యామాభాం హరిణీం తదన్యచరణం సుస్థాపయన్తీం హరే
ర్నిత్యం పార్శ్వముపేయుషీం ప్రణమతాం కల్యాణసన్ధాయినీమ్ ॥ ౨౫ ॥

“భృగు మార్కండేయ బ్రహ్మరుద్రాశ్చ స్థానక భోగవత్”

*** వీరాసనం ***

ఆననవీరస్య :

భద్రే సింహాసనస్యాపరి విమలతరే పద్మపీఠేధవామం
పాదంత్యాకుంచ్య కించిత్తదితర మధికం తత్ప్రీతం వా ప్రసార్య
దోర్భ్యాం శఙ్ఖంచ చక్రం దధత మభయదం దక్షిణం సింహకర్ణం
వామం హస్తం ప్రవాళ ద్యుతి మసిత తరాచ్ఛాదనం వీరమీదే ॥ ౨౬ ॥

*** అభిచారికాసనం ***

అననాభిచారికస్య !

నీలాభంహృది వేదికాసన గతం ధ్యాయే ద్ద్విబాహుం చతు-
ర్బాహుం వా తమసాగుణేన కలితం నీలాంబరాలంకృతం ।
ఆకాశస్మృఖ లోచనం విరహితం దేవ్యాదిభిః కేవలం
ప్రాగ్వత్పాణి వదాయు ధాన్విత మరివధ్వంస సంసిద్ధయే ॥ ౨౭ ॥

*** యోగాసనం ***

యోగాసనస్య :

దక్షం న్యస్యో పథానే నిజకర మథ వౌద్భృత్యమౌళ్యంఞ్చలాన్తం
దీర్ఘీకృత్య ప్రకుంచ్యాపర ముపరిలసత్కూర్పరం వాంధ కట్యాం ।
న్యస్యోరేవా ప్రసార్యాధిశయన తతక్షాంఘ్రి రన్యం నికుంచ్య
ప్రోన్మీల ద్ద్వష్టి రూఢా భరణతతి రవేచ్ఛ్యామ పీతో దక్షాంఘ్రి ద్విబాహుః

* నాభిపద్మస్థ బ్రహ్మ *

నాభిపద్మస్థిత బ్రహ్మణ : ।

తన్నాభీపద్మకోశస్థితిరుదిత జటామణ్డల : స్వర్ణవర్ణ :

పుష్పాచ్ఛాదోపవీతోత్తర పటనహిత : కుణ్డికామక్షమాలాం ।

బిభ్ర ద్రుహ్యసనస్థ : కనకమయలస దుభ్బషణస్రైకవక్త్రో

ధ్యేయో బ్రహ్మసుకట్యాం నిదధదపి కరం వామమాలోఽఽద్యాచాన్యం॥౨౯॥

* తల్పీ భూత శేషః *

శేషస్య :

త్రిశ్చక్రీకృత భోగమంచ సులభస్వాపస్య శౌరేః పదే

వాలంన్యస్య తదుత్తమాశ్లామకుటా దూర్ఘం ఫణైః పఞ్చభిః ।

మాణిక్యద్యుతిమణ్డల స్ఫురిత దిక్కోఽతైర్మృతం దంష్ట్రీణం

శంఖా స్వచ్ఛతనుం నమామి శిరసా శేషం గిరా మీశ్వరం॥ ౩౦ ॥

“అనంతస్య ఫణపార్శ్వే ౨ర్చనం కుర్యాత్”

“అనంతాయ, నాగరాజాయ, సహస్రశీర్వాయ, విష్ణుసఖాయ ॥

* భిత్వాసీనో బ్రహ్మ *

దక్షిణ భిత్వై బ్రహ్మణ : ।

సావిత్రీ పతి ముత్తరాముఖ మహం రుక్మాభమబ్జాసనం

చైత్రేమాస్య భిజద్భవం సితగరుధ్యానం చతుర్వక్త్రకం ।

తంబ్రహ్మణము బీజమాత్త సుజటా మౌళిం భజామ్యాదరా-

దక్ష స్ర గ్వరదా భయాత్త కలశీ పాణిం భజత్కుండికం॥ ౩౧ ॥

* తథాశంకరః *

వామభిత్వై శంకరస్య :

అగ్న్యాభం వరదాభయేణ విలసద్ధస్తం మబీజం శివం

పిశ్గాక్షత్రి తయాన్వితం శశికలా మౌళిం యమాశేముఖం ।

ఆసీనం వృషపత్ర కేతనమహం వన్దే సహస్యధ్వం

రుద్రరేక్ష సుతరక్షు చర్మవసనం తం పార్వతీ వల్లభం ॥ ౩౨ ॥

* భోగశయనం *

భోగశయనస్య ।

శ్యామం చాప సమాశ్న మర్థ శయనావిష్టం కరం దక్షిణం
కోటిరాభి మృశం ప్రసుప్త మథవాన్యస్యోప ధానోపరి ।
వామంసక్ష్మినిధాయ వామపదమాకుఞ్చ్య ప్రసార్యా పరం
ధ్యాయామి ద్విభుజం చతుర్భుజముత ప్రేక్ష్యం సుపుష్పాశ్లకం॥ ॥ ౩౩॥

“అనాదినిధనాయ, అమితమహిమే, నిత్యానందాయ, అనంతశయనాయ”
శిరః పార్శ్వే శ్రీదేవ్యా : ।

శిరః పార్శ్వే విష్ణో ర్భుజ కృతవిమిశ్రాం ప్రవితతం
పదం సవ్యాదన్యం తదపరముపాకుఞ్చ్య దధతీం ।
శ్రియందేవీం ధ్యాయేత్కమల విలస ద్దక్షిణ కరాం
తదన్యం బిభ్రాణాం కటక నిభరూపం కటితటే ॥ ౩౪ ॥

పాదపార్శ్వే మహిదేవ్యా : ।

పత్నార్వాధ్యుషితాం హరేరధమహీం వ్యాతత్యవామంపదం
వ్యాకుంచ్యా పరమాస్థితాం భగవతో వామాంఘ్రి సంస్పర్శినీం ।
నీలామ్బురుహధారి దక్షిణకరాం వామం కరంబిభ్రతీం
కట్యవై కటకోపమం బహు విధాకల్పామహం భావయే ॥ ॥ ౩౫ ॥

“అథవా దేవస్య పశ్చిమే శేషోపరి శ్రీభూమ్యావర్చయేత్” ।

దక్షిణే లక్ష్మ్యా : ।

ముక్తాహారా లథ కక్త్యా గ్రధిత పృథుకచాపుష్ప చూడంకిరీటం
వామం కంజాత యుక్తం కర మభయ కరం దక్షిణం బిభ్రతీంమాం ।
శ్యామం చేలం వసానాం సువిహితనయనాం విద్రుమాభాం నిషణ్ణాం
శోణేపద్మే విలుప్తామురసి హృదినదా భావయేత్కుమేన ॥ ॥ ౩౬ ॥

వామేమహ్య : ।

శ్యామాభా పుష్పచేలా సరసిజనయనా రక్తపద్మాసనస్థా
కల్పారం దక్షిణేన స్ఫుటరుచిహికరేణాభయం వామకేన ।

రక్తశీషా కిరీటోపమపద మకుటా కుంకుమేనోపలిప్తం
 స్పీతం వక్షోజ యుగ్మం త్రిభువన మహితం బభ్రతీ పాతు భూమి : ॥

॥ ౩౭ ॥

“భృగుమార్కండేయ బ్రహ్మరుద్రాదీన్ పూర్వవత్”

* వీరశయనం *

వీరశయనస్య ।

వస్తే శ్యామం శంఖచక్రే దధానం

సవ్యంహస్తం సోపధానం విధాయ ।

వామం ప్రాగ్వత్సం ప్రసార్యోప విష్టం

శయ్యా మధ్యేతం చతుర్బాహుమీడే ॥

॥ ౩౮ ॥

“శేషబ్రహ్మ భృగుమార్కండేయ బ్రహ్మరుద్రాశ్చ పూర్వవత్”

* ఆభిచారిక శయనం *

ఆభిచారిక శయనస్య ।

ద్వివలయ ఫణయుగ్మద్భాసి తల్లక్షణాహి

ప్రవరశయమనున్న స్వోత్తమాంగా దిపార్జ్వం ।

సకలసుర విహీనం శ్యామ శుష్కాంబరాధ్యం

సమశయమతినిద్రం శ్యామమీడే ద్విబాహుం ॥

॥ ౩౯ ॥

* లక్ష్మీనారాయణ రూపః *

లక్ష్మీనారాయణస్య ।

వామాఙ్కస్థ కళత్ర దక్షిణభుజా శ్చిష్ట స్తదాలిజ్గన

ప్రాద్యద్వామభుజః : ప్రసారితపదః సంక్షిప్తవామాంఘ్రికః ।

దేవ్యాపాణి ధృతాబ్జయాత తమిళత్పదాబ్జ యాసం యుతో

ధ్యాతవ్యో వరదశ్చతుర్భుజయుతః శంఖారి ధారీ హరి : ॥

॥ ౪౦ ॥

ఇతి శ్రీవైఖానసే ధ్యానముక్తావశ్యాం స్థానకాది ధృవచేర

ధ్యాన భేద విధిర్నామ ప్రథమస్తబకః

శ్రీనివాస పరబ్రహ్మణేనమః ।

ధ్యాన ముక్తావళ్యాం

ద్యుతీయస్తవక ప్రారంభః

* అర్చక జ్ఞేయ ముఖ్యాంశాః *

ఋక్షాఖ్యాదార బీజాక్షర మకుట భుజావర్ణ వాహస్త్ర భాషా
కేతుస్థానాసనాచ్ఛాదన విహిత భిదాం జానతాఽర్చ్యేత దేవః ।
నోచేధ్యుష్టాన్తి తస్యార్చన ఫలమనురా ఇత్యతోదర్శయిష్యే
దేవస్యర్థాది సర్వంతదిహ మమదిశేద్దేవ ఏవప్రబోధం ॥

॥ ౧ ॥

నిష్కలధ్యానం ।

చిత్తమ్ముం నౌమితేజశ్శర మరిమయసంసారమామ్నాయపక్ష
స్ఫూర్ణభూతాత్మ తార్ద్యంకకుదన ధనుషం ప్రాణేశక్త్యాత్మ శక్తిం ।
విద్యాఽవిద్యాఖ్యా తూణధ్వ యమవధిగిరి ప్రాయభేటం యమాసిం
వాయ్వశ్వం ప్రేమపాశం హృదయమయరథం దణ్ణనాభిఖ్యయష్టిమ్ ॥

॥ ౨ ॥

“కృతేగోక్షీర వర్ణాభం, త్రేతాయాం కనక ప్రభం

ద్వాపరే రక్తవర్ణంతు, కలౌచాశ్చాన సన్నిభం ।”

“ధ్యానేకనక వర్ణస్తు పూజ్యో విష్ణుస్సదాబుధైః ।

బేరంతు శ్యామలం పూజ్యం కృతం విష్ణోర్ముదైర్మతం ॥ ఇతివర్ణాధికారే ॥

* ధృవబింబ ధ్యానం *

విష్ణుప్రకాశః ।

విష్ణుః శ్యామోగరుత్మద్భుజ ఇతరశనాకుణ్డలో స్టీషకోఽవ్యా-

చ్ఛక్రాబ్జా భీతికట్యాశ్రిత కరసహితః శ్రావణోఽకార బీజః ।

శ్రీవత్సః పీతవాసాః కటకమకుట కేయూరహార ప్రలంబీ

తాక్ష్యోఢః పంచ శబ్ద ధ్వని రవనిరమేశస్ఫుర త్కేస్తస్థభీనః

॥ ౩ ॥

ఓం అం విష్ణవేనమః । మహావిష్ణవేనమః । సదావిష్ణవేనమః ।

సర్వవ్యాపినేనమః । అధవా పంచమూర్తి మనైరర్చయేదితి

కేచిత్ । విష్ణవేనమః । పురుషాయనమః । సత్యాగునమః ।

అచ్యుతాయనమః । అనిరుద్ధాయనమః । ఇతి పాదమూలే ॥

తత్రాచ్యం పురుషః ।

*ప్రథమావరణ దేవాః *

శ్రీభూనాథో జగతి పురుషః ప్రాజ్ఞుఖః పీతవాసాః

శబ్దం చక్రం దధదభయదః కట్యుపేతైక హస్తః ।

శ్వేతస్సర్వా భరణ రుచిరః పాతుమామంజుళీయ

స్ఫూర్ణత్వాణిః స్ఫురదుదర బంధోభిరామాంఘ్రి భూషః ॥ ५ ॥

“పురుషాయ । పురుషాత్మకాయ । పరమ పురుషాయ । ధర్మాయ”

ఆగ్నేయ్యాం కపిలః ।

శుభ్రశ్చాభయచక్ర ఖడ్గహలభృద్వామేత రైర్బాహుభి -

స్తేభ్యోఽన్యైః కటిశఙ్ఖకార్ముక లతాద ణ్డాన్ స్పృశన్ ప్రాంగ్ముఖః ।

గాయత్ర్యా సహితస్య రక్త వసనః సావిత్రిత్యపేతాన్తికః

కల్యాణం కపిలః కరోతు మకుటాద్వైరృషితో భూషణైః ॥ ६ ॥

“కపిలాయ । మనివరాయ । శుద్ధాయ । వేదరూపిణే ॥

దక్షిణే దక్షిణాభిముఖస్సత్యః ।

వస్తేఽఙ్గానద్యుతిధరం ధృతరక్త చేలం

పాష్టిధృతి స్ఫురిత పార్శ్వ యుగాభిరామం ।

కేయూరహార మకుటా విభూషితాఙ్గం

సత్యం చతుర్భుజ ముపాత్త సుదర్శనాబ్జమ్ ॥ ७ ॥

“సత్యాయ । సత్యాత్మకాయ । జ్ఞానాయ । సర్వసంహారాయ ॥”

నైఋత్యాం పశ్చిమాభిముఖో యజ్ఞః ।

యజ్ఞాన్వహో స్వధాభ్యాం సహిత మథ చతుః శృంగమారక్త చేలం

యుక్తం పాదత్రయేణ ద్రుతకనక నిభం దీప్యమానాఖిలా జగ్గ ।

అజ్యస్థాసో జహూ సృక్ష్ణువ మిళదువ భృద్ధారీ చక్రాబ్జహస్తం

స్ఫూర్ణత్రేయూర ముఖ్యాభరణ రుచిభరం చింతయామిద్విశీర్షమ్ ॥ ८ ॥

“యజ్ఞాయ । సర్వదేవాత్మకాయ । పుణ్యాయ । క్రతవే ॥”

పశ్చిమే పశ్చిమాభిముఖోఽచ్యుతః ।

సన్నప్త హేమ సదృశం ధరణీ పవిత్రీ -

యుక్తం చదుర్బుజ ముపోధ వినీల చేలం ।

రాజత్కిరీట మణిహార సువర్ణకాంచీ

భూషోజ్జ్వలావయ మచ్యుత మాశ్రయామి ॥

॥ ౮ ॥

“అచ్యుతాయ । అపరిమితాయ । ఐశ్వర్యాయ । శ్రీపతయే ॥”

వాయవ్యాం పశ్చిమాభిముఖో నారాయణః ।

అభయవర శఙ్ఖచక్ర స్ఫురితకరం స్ఫటికరుచిరమసితచేలం ।

శ్రీవత్సాంజ్యమిళా కమలానాథం చతుర్బుజం సుజన సుముఖం

నారాయణ ముపాసే ॥ ౯ ॥

“నారాయణాయ । జగన్నాథాయ । దేవదేవాయ ॥ త్రయీమయాయ ॥”

ఉత్తరే ఉత్తరాభిముఖోఽనిరుద్ధః ।

కుసుమ రచిత చేలం భూప్రమోదాయినీ శం

నవఫణ ఫణితల్ప స్థాయినం విద్రుమాభం ।

కరలసదరిశఙ్ఖం దోర్భిరిత్యం చతుర్భి -

ర్భుతకనక విభూషం చింతయామోఽనిరుద్ధమ్ ॥

॥ ౧౦ ॥

“అనిరుద్ధాయ । మహతే ॥ వైరాగ్యాయ । సర్వ తేజోమయాయ ॥”

ఐశాన్యాం ప్రాజ్ఞుఖః పుణ్యః ।

బాలార్క కాన్త్యమల వస్త్రకృతోత్తరీయం

వామేపరేచయుత మిన్ద్రిరయా ధరణ్యా ।

శ్రీవత్స చారుధృత శఙ్ఖరథాంగమీడే

పుణ్యం చతుర్బుజ మహం విమలోపవీతమ్ ॥

। ౧౧ ॥

“పుణ్యాయ । పుణ్యాత్మకాయ । పుణ్యమూర్తయే । పుణ్యదాయినే ॥”

* ద్వితీయావరణ దేవా : *

ద్వితీయావరణే ప్రాచ్యాం ప్రాజ్ఞుభోవరాహః ।

శ్రీభూమీ సహిత ముపాత్త శఙ్ఖ చక్రం

బాహుభిశ్చతస్మభి రన్వితం ప్రపద్యే ।

వారాహం మణిమకుటాద్యనేక భూషం

శ్యామాంశం త్వభయ కటి స్పృశం కరాభ్యామ్ ॥

॥ ౧౨ ॥

“వరాహాయ । వరదాయ । భూమి సంధారణాయ । వజ్రదంష్ట్రాయ ॥”

అగ్నేయ్యాం ప్రాజ్ఞాభిస్సుభద్రః ।

హేమాంబరః కువలయ ద్యుతిరబ్జచక్రే

బిభ్రత్సపాతు కమలావని సేవ్యమానః ।

సర్వప్రసాద, నమనోజ్ఞ తనుశ్చతుర్థో -

ర్భద్రం వినిర్దదతు భద్రగుణ స్సుభద్రః ॥

॥ ౧౩ ॥

“సుభద్రాయ । సుముఖాయ । సుఖప్రదాయ । సుఖదర్శనాయ ।”

దక్షిణే దక్షిణాభిముఖో నారసింహః ।

ద్వాభ్యాం కట్యభయా వలమ్బిన ముఖాభ్యాం శఙ్ఖచక్రే పున-

ర్వాహుభ్యాం దధతం వళక్ష మహాసం శ్రీభూమి సంసేవితం ।

సింహస్య సమయోన్మిషన్నవ జపాపుష్ప ప్రభాధోరణి

న్యక్కారైకరసజ్జ శాటకధరం శ్రీనారసింహం భజే ॥

॥ ౧౪ ॥

నారసింహాయ । తపోనాథాయ మహావిష్ణవే । మహాబలాయ ।

నైఋత్యాం పశ్చిమాభిముఖ ఈశితాత్మా ।

హేమాభ ఈశితాత్మా

శ్యామామ్బర భాసితశ్చతుర్పాహుః ।

శఙ్ఖరథాఙ్గధరోమాం

సతతం వద్మాస్థిరాయుతః పాతు

॥ ౧౫ ॥

“ఈశాయ । వరదాయ । సర్వేశాయ । ఈశితాత్మనే ॥”

పశ్చిమే పశ్చిమాభిముఖో వామనః ।

వర్ణీ ద్విబాహురవతా త్సుపవిత్ర పాణిః

కృష్ణత్వచం విధృతమేఖల కో దధానః ।

కౌపీనవాన్యకుళ కాన్తిరథోపవీతీ

శ్రీ వామనో విధృతదణ్డనవాతపత్రః ॥

॥ ౧౬ ॥

“వామనాయ । వరదాయ । కాశ్యపాయ । అదితి ప్రియాయ ॥”

వాయవ్యే పశ్చిమాభిముఖ స్సర్వోద్యహః ।

కాలాంబుద రుచిరాఙ్గం

లక్ష్మీధరణీ యుతం కపిశ చేలం ।

సర్వాభరణ మనోజ్ఞం

సర్వోద్వహముద్వహమిహృదయే ౭హం ॥

॥ ౧౭ ॥

“సర్వేశాయ । సర్వాధారాయ । సర్వజ్ఞాయ । సర్వోద్వహాయ ॥”

ఉత్తరే ఉద్ధరాభిముఖ స్త్రీ విక్రమః ।

శ్యామాఙ్గంకలయే త్రివిక్రమమహం పీతాంబురం దోఃస్ఫుర

చ్ఛక్రాజ్ఞం స్థితవామపాదమవనౌ హారాదిభిర్భూషితం ।

ఫాలాన్తోధృత దక్షిణాంఘ్రి విసరద్దక్షకపాణిం కటి

న్యస్తాన్వైక కరం చతుర్భుజయుతం సర్వార్థసంసిద్ధిదమ్ ॥ ॥ ౧౮ ॥

“త్రివిక్రమాయ । త్రిలోకేశాయ । సర్వాధారాయ । సర్వజ్ఞాయ

॥ వైకుంఠాయ ॥”

ఐశాన్యాం ప్రాజ్ఞాఖ స్సర్వ విద్యేశ్వరః ।

బస్థాక ద్యుతి బద్ధ విగ్రహరుచిం నీలాంబరాలంకృతం

శ్యామాసంయుత మన్వితం కనకయా శ్రీ సర్వవిద్యేశ్వరం ।

కోటిరంభద కుండల ప్రభృతిభిః ప్రోద్భాసితం భూషణై

ర్థాయేచ్ఛజ్ఞ సుదర్శనాభయ కరాలంకార దోర్మణ్మలమ్ ॥ ॥ ౧౯ ॥

“సర్వవిద్యేశ్వరాయ । పుణ్యాయ । శుద్ధాయ । జ్ఞానాయ ॥”

తత్తత్స్వకీయ లక్షణ లక్ష్మిత పురుషాదికాన్ దేవాన్ ।

అనిరుద్ధ విష్ణు లక్షణ లక్ష్మిత రూపానహం వన్దే ॥ ౨౦ ॥

* పుష్పన్యాసదేవానాం స్థానకాది భేదనిర్ణయః *

అనిరుద్ధం వరాహంచ

నారసింహం హయాననం ।

వినాన్యే సంస్థితే దేవే

సంస్థితాముని సత్తమాః ॥

అసీనశ్చతథా ౭సీనే-

శయానే యానకేతథా ।

ధ్యాయేత్కృతుక వద్దేవాన్ -

శయానేతు విశేషతః ॥

చత్వారస్పర్య దాసీనా అనిరుద్ధాదయోఽమరాః ।
 స్థితౌ దేవౌ సదాధ్యాయే ద్వామనంచ త్రివిక్రమమ్ ॥
 ఏవం స్థానక ముద్దిష్ట మాసనేతు ప్రవక్షతే -
 ప్రసారితస్య పాదస్య పరితస్పస్య సేద్యుధః ॥
 శయానే పాదపార్శ్వేతు శయనాయచవి న్యసేత్ ।
 త్రివిక్రమేతు యత్రైవ స్థితేపాదే ప్రకల్పయేత్ ॥
 వారాహే పాదపరితః కల్పయేదితి శాసనం !
 కృత్వైవ పుష్పన్యాసంతు పశ్చాదర్చన మారభేత్ ॥ఇతిభిలాధికారే॥”

* తృతీయావరణ దేవా : *

తృతీయావరణే ప్రాచ్యాం పశ్చమాభిముఖ ఇన్ద్రః ।
 ఇన్ద్రఃశ్యామతను ర్జపామ్బర ధరోజ్యేష్ఠాదితో దక్షిణే
 పాణౌవజ్రధరః కరం తదితరం కట్యాం నిధాయ స్పృశన్ ।
 కోటీరాది పరిష్కృతో మ్బుదరవో వేణుధ్వజో వారణా
 రూఢశ్చారు జకార బీజసహితః శచ్యాఃపతిః పాతుమామ్ ॥ २౧ ॥

“ఇన్ద్రాయ । శచీపతయే । పురందరాయ । పురుహూతాయ ॥”

అగ్నేయ్యాం పశ్చిమాభిముఖోఽగ్నిః ।

అగ్నిశ్చక్తి ధరః పలాశ కుసుమచ్ఛాయోగదీకున్దలీ
 హరీ వానరకేతు వాహనయుతః కీరచ్ఛదాభామ్బరః ।
 సర్వామర్త్యముఖస్థితోఽగ్ని జనన స్వాహాపతిస్సన్తతం
 ప్రాప్తోబీజ మకారమస్తు సమహా కళ్యాణసన్ధాయకః ॥ २౨ ॥

“అగ్నయే । జాతవేదసే । పావకాయ । హూతాశనాయ ॥”

యామ్యే ఉత్తరాభిముఖో యమః ।

లాక్షారక్షతరామ్బరః ఫణిలసత్కేతుగ్గదాం ధారయన్
 ఘంటానాదరవోఽధిరూఢ తురగ ద్వేషీశుకాంగీ పతిః ।
 ధ్యాతవ్యస్సహకార బీజ సహితో జాతో భరణ్యాంయమః
 కాలాంభోధర కాయకాన్తి నిభస్సర్వార్థ సంసిద్ధయే ॥ २౩ ॥

“యమాయ । ధర్మరాజాయ । ప్రేతేశాయ । మధ్యస్థాయ ।”

నైర్ఋత్యాం ప్రాజ్ఞుభోనిర్ఋతిః ।

మూలోద్భవః పణవవా గ్రుధిరా మ్పర శ్రీ :

శ్రీభౌతికే భవహన కృకలాసకేతుః ।

సమ్మోహినీ సహచరః సపకార బీజః

శూలీ సితేతరత నుర్విరృతిః శ్రియే ౨స్తు ॥

॥ ౨౪ ॥

“ఆరమ్భాధిపతయే । నీలాయ । నిర్భతయే । సర్వరక్షోధిపతయే” ॥

వారుణ్యాం ప్రాజ్ఞుభో వర్ధుణః ।

నీలాభో రక్తవస్త్రో ధ్వజధవళఖగః పాశధార్యజ్ఞానేశో

దస్త్రీన్ద్రం సుప్రతీకం వహనముపగతో వారుణోదూపజాతః ।

ప్రాప్తాబీజం పకారం మణిమకుటధరో దర్శురోద్దృష్టశాలీ

కల్యాళం సంతతంనః ప్రదిశతువరుణః కాంక్షితార్థప్రదాయీ ॥ ॥ ౨౫ ॥

“వరుణాయ ! ప్రచేతసే ! రక్తాంబరాయ ! యాదస్పతయే !

వాయవ్యాం ప్రాజ్ఞుభో వాయుః ।

హేమాభోధవళామ్పరః కరివరం ప్రాప్తానిజం వాహనం

స్వాతీసంజ్ఞానితో ౨ధవేణు విలసత్కేతు స్సదణ్డాయుధః ।

వాయుః పాతు కుముద్వతీ సహచరో బీజం యకారంగతః

శజ్జద్వాససమన్వితో బహువిధాకల్పాధిరామాకృతిః ॥

॥ ౨౬ ॥

“జవనాయ । భూతాత్మకాయ । వాయవే । ఉదానాయ ॥”

ఉత్తరే దక్షిణాభిముఖః కుబేరః ।

శ్వేతః శ్యామల చాలకో యవనళానాథో ధనిష్ఠోద్భవో

దస్త్రీ పుష్పకవాహనో ౨ధ కృకలాసాకార చారు ధ్వజః ।

బీజేనోపగతః కకారవపుషా ఘోషన్మదగ్ధ ధ్వనిం

నానారత్న విభూషణోజ్వల తనుర్గ ద్యాత్కుబేరః శ్రియమ్ ॥

॥ ౨౭ ॥

“కుబేరాయ । ధన్యాయ । పౌలస్త్యాయ । యక్షరాజాయ ॥”

ఐశాన్యాం పశ్చిమాభిముఖ ఈశానః ।

బంధూక ద్యుతిరిందు శుభ్రవసనః కేతుంవృషంవాహనం

ప్రాప్తామౌళి జటశ్చతుర్భుజ యుతః శూలీ త్రినేత్రాన్వితః ।

అద్రాజశ్చ శకారబీజ సహితో మాంపార్వతీ ప్రాణరా-

డీశానో డమరుధ్వనిః ప్రతికలం పాతుస్సృర దుభాషణః ॥ ౨౮ ॥

“ఈశానాయ । ఈశ్వరాయ । దేవాయ । భవాయ ॥”

“ఇన్ద్రాదయో ౭ష్టావభ్యంతరముఖా ఏతేష్వనిరుద్ధం త్రివిక్రమం
వామనంచ వినాధృస్థితే స్థితా నాసీనేత్వాసీనాన్ శయనే యాన
కేచ తత్రత్కేతుక వద్ధ్యాయన్నర్చయేత్ ॥ ఇతిమరీచిః ”

దేవస్య దక్షిణభాగే శ్రీః ।

రుక్మాభా సరసీరుహంచిత కరా క్షమామ్బరం బిభ్రతీ

కక్షాబద్ధ ఘనస్తనీ కుసుమ చూడాంకాలలాటోపరి ।

శ్రీబీజోత్తర ఫల్గునీ కృతజనిః కూజన్మణి ధ్వనినీ

శ్రీరూరౌ వితతస్య దక్షిణకరా శ్రేయోదిశేద్భూషితా ॥ ౨౯ ॥

“శ్రియో । ధృత్యై । పవిత్ర్యై । ప్రమోదాయిన్యై ॥”

దేవస్యోత్తరే హరిణీ ।

శ్యామారక్తామ్బర విలసితాలేన బీజేన యుక్తా

భూమీ రక్తోత్పల పరిలసద్దక్షిణ స్వీయహస్తా ।

ఊరుప్రాంత ప్రవితతలసద్వామహస్తా సువేషా

శబ్దధ్వనా ౭నిశమవతు వైశాఖరేవత్యుదితా ॥ ౩౦ ॥

“హరిణ్యై । పౌష్ట్యై । క్షేత్ర్యై । మహ్యై ॥”

ఇతి శ్రీవైఖానసే ధ్యానముక్తా వశ్యాం

ధృవబేరావరణ త్రయ దేవతా ధ్యాన భేద విధిర్వామ

ద్వితీయస్తవకః

శ్రీనివాస పరబ్రహ్మణేనమః ।

ధ్యాన ముక్తావళ్యాం

తృతీయస్తబక ప్రారంభః

* కౌతుక పీఠే ప్రథమావరణ దేవా : *

కౌతుక పీఠే ప్రాచ్యాం సుభద్రః ।

అసితాంబ భాగకముదార భూషణం

భుజదణ్ణ ధారిత సుచక్రవారిజం ।

కమలావనీ సహచరం సుభద్రకం

కనకామృరోజ్వల దిశం భజే స్థితమ్ ॥

॥ ౧ ॥

“నామాని పూర్వవత్”

అగ్నేయ్యాం ప్రాశ్చిఖస్సర్వః ।

పీతామృరధరం స్వర్ణచ్ఛాయం నానా విభోషణోదారం ।

సకలా విశ్వాసహితం, సర్వం స్మరేత్సర్వార్థ దాయినమ్ ॥

॥ ౨ ॥

“సర్వాయ । విశ్వాయ । సర్వాధారాయ । సర్వేశ్వరాయ ।

దక్షిణే దక్షిణాభిముఖోహయాత్మకః ।

తటిదుపమకాన్తి చేలం, ధవళ సముద్ధూత మల్లికాకలికం ।

సహితమిళా విశ్వాభ్యాం, హయముఖమీడే హయాత్మకందేవం ॥ ౩ ॥

“హయాత్మకాయ । దేవాయ । సర్వానన్దాయ । సనాతనాయ ।”

నైర్ఋత్యాం పశ్చిమాభిముఖ స్సుఖావహః ।

శుభ్రమమ్బువహ విభ్రమామృరం

శుద్ధయా విమల యాచ సంయుతం ।

భావయామి హృది భూషణోజ్వలం

సేవమాన సుఖదం సుఖావహం

॥ ౪ ॥

“సుఖావహాయ । సుముఖాయ । సురేశాయ । సురప్రియాయ ॥”

పశ్చిమే పశ్చిమాభిముఖో రామదేవః ॥

తపనీయకాన్తిమమ్బుద కమనీయామృరముపాసితం బ్రాహ్మ్య ।

విజయా సహితం దేవం విజయాయ భజామిరామదేవమ్ ॥ ౫ ॥

“రామ దేవాయ । మహాబలాయ । మహాభద్రాయ । పరశుపాణయే ॥”

వాయవ్యాముత్తరాభిముఖ స్సంవహః ।

కింశుక పుష్పద్యుతినిభం పరిస్ఫురిత హాటక సుచేలం ।

సుభగా సుముఖీసహితం సంవహంతం స్మరామి భగవంతం ॥ ౬ ॥

“సంవహాయ । తేజోమయాయ । ఆనన్దాయ । సర్వరూపిణే ॥”

ఉత్తరే ఉత్తరాభిముఖః పుణ్యః ।

బాలాదిత్యాంశోభం మణిమయ విలసద్భూషణైర్భూషితాంశం

శంఖారి భ్రాజమానద్యుతి కరకమలం శ్వేతవస్త్రోత్తరీయం ।

వక్షః శ్రీవత్సచిహ్నం మణిమయ మకుటం శుభ్రయజ్ఞోపవీతం

ధ్యాయేచ్ఛితే ధరణ్యా సహిత మధవిభాతీ న్దిరం పుణ్యమూర్తిమ్ ॥ ౭ ॥

“నామాని పూర్వవత్ ।

విశాన్యాం ప్రాశ్చుఖ స్సంవహః ।

అగ్ని వర్ణమసి తామృరమీదే

సంయుతం సుమత యాచజనన్యా ।

చారురత్న మకుటాది విభూషం

శం సతాంశుభవహం సువహంతం ॥

॥ ౮ ॥

“సువహాయ । సుకృతాయ । జ్ఞానాయా । దేవదేవాయ ।”

“సుభద్రాదీనామనుక్తం సర్వం విష్ణవ ధ్యాయేత్ ॥”

* ద్వితీయావరణ దేవాః *

ద్వితీయావరణే ప్రాప్త్యాం ప్రాశ్చుఖో మిత్రః ।

వారణేన్ద్ర వహనం సితాకృతిం

మిత్రయా సహచరం స్వవధ్వజం ।

భేరీనాదమధ పాటలాంశుకం

రోహిణీజమధమిత్ర మాశ్రయే ॥

॥ ౯ ॥

“మిత్రాయ । లోకహితాయ । విశ్వాత్మకాయ । కవివరాయ ॥”

దక్షిణే దక్షిణాభిముఖో ౭త్రిః ।

అగ్న్యాంభం రురువాహనం పటహనిధ్వానం సతీనాయకం

రోహిణ్యాముదితం జుహూధ్వజయుతం రక్తాంశుకాలఙ్కృతం

రాజద్రత్న కిరీట కుణ్డలధరం కేయూరహారోజ్జ్వలం
ధ్యాయామ్య త్రిమకార బీజరుచిరం స్వాభీష్టసంసిద్ధయే ॥ ౧౦ ॥

“అత్రయే । మిత్రాయ । త్ర్యాత్మకాయ । వేదమూర్తయే ॥”

పశ్యమే పశ్యమాభిముఖః శివః ।

మాతజ్గవాహనయుతం సశికారబీజం

భేరీరవంసజలకుమ్భ పతాక వంతం ।

రోహిణ్యుదీత మమితాభరణం శివాఖ్యం

ధ్యాయామి రక్త వసనం దయితం శుభాయాః ॥ ౧౧ ॥

“శివాయ । మునివరాయ । శుద్ధాయ । సుఖోత్తరాయ ॥”

ఉత్తరేఉత్తరాభిముఖో విశ్వః ।

విశ్వం ప్రవాళరుచి మాగమకేతుయాన-

యుక్తం విబీజరుచిరం ధృతరక్తచేలం ।

రోహిణ్యుడు ప్రభవమానక నాదరమ్యం

శుద్ధవతిం శుభవహం భజతాంభజామి ॥ ౧౨ ॥

“విశ్వాాయ । భూతనాయకాయ । జగద్వీక్షణాయ । సర్వ కామాయ ॥”

“ఏతాన్ పీఠాన్తే ప్రాగాది బహిర్భూతానర్చయేత్ ॥”

అగ్నేయ్యాం ప్రాజ్ఞుఖస్సనాతనః ।

కనకరుచిం లసత్కమల వాహనమబ్జరవం

మరకత వర్ణచేల మధకూర్చధ్వజకం ।

మహితసకార బీజ మధపుష్పకృత ప్రభవం

మనసి సనాతనం విధృతవర్ణి తనుం కలయే ॥ ౧౩ ॥

“సనాతనాయ । మునీంద్రాయ । బ్రహ్మసంభవాయ । నిష్ఠానకాయ ॥”

నైర్మత్యాం పశ్యమాభిముఖ స్సనన్తనః ।

కూర్చ ధ్వజం కమలవాహన మబ్జనాదం

పుష్పొద్భవం హృదిభజామి సకారబీజం ।

కున్దద్యుతిం హరితచేల ముపేతవర్ణి
రూపం సనన్దన ముదార సువర్ణ భూషమ్ ॥

॥ ౧౪ ॥

“సనన్దనాయ! గురవే । సర్వపూజ్యాయ । మన్తజ్ఞాయ ।”

వాయవ్యాం పశ్చిమాభిముఖ స్సనత్కుమారః ॥

తం ధ్యాయామి సనత్కుమారముదితం పుష్పే శుకాభామ్బరం

కూర్చద్భాసిత కేతుమబ్జనినదం బీజంసకారం శ్రితం ।

పాథోజన్మక వాహనం పరిణమద్గు జ్ఞానమాన ప్రభం

నానాభూషణ భూషితాఙ్గమనిశం సుబ్రహ్మచార్యాకృతిమ్ ॥ ॥ ౧౫ ॥

“సనత్కుమారాయ । జ్యోతిరీశాయ । నిరుద్వేగాయ । అక్రోధాయ ॥”

ఐశాన్యాం ప్రాత్ముఖ స్సనకః ।

స్ఫటిక సదృశ మమౌజాతయానం సకూర్ప

ధ్వజముదిత సకారం బీజమేనం భజామి ।

మరకత రుచిచేలం పుష్పజం శఙ్ఖనాదం

సనకమమిత భూషం బ్రహ్మచారి స్వభావమ్ ॥

॥ ౧౬ ॥

“సనకాయ । నియన్త్రే । ధర్మజ్ఞాయ । ధర్మచేతసే ॥”

“ఏతానాగ్నేయాది కోణేషు బహిర్ముఖానర్చయేదితిమరీచిః ॥”

“తృతీయావరణే ఇన్ద్రాదీన్ పూర్వవత్” ॥

* గర్భాలయస్థ పరివారదేవాః *

దక్షిణే భిత్తిపార్శ్వే ఉత్తరాభిముఖో బ్రహ్మ ॥

కనకరుచిరం హంసారూఢం కమణ్ణలు కేతనం

నిగమనినదం సావిత్రిశం తథా ౭భిజ దుద్భవం ।

మనసి కలయే బ్రహ్మణం ద్రాగుకారబీజాన్వితం

కరధృతకలశామ్నోజాక్ష స్రజం రచితాఙ్గాలిమ్ ॥

॥ ౧౭ ॥

“బ్రహ్మణే । ప్రజాపతయే । పితామహాయ । హిరణ్యగర్భాయ ।”

కౌతుక దక్షిణే ఉత్తరాభిముఖో మార్కండేయః ॥

మార్కండేయం కనకరుచిరం కూర్చకేతుం మకారం

బీజం ప్రాప్తం కమలవహనం బ్రహ్మచారి స్వరూపం ।

శబ్దధ్యానం వికసిత జపారక్త వాసోవసానం

దేవధ్యానా వహితమనసం ప్రాజ్ఞలిం భావయామి ॥ ౧౮ ॥

“మార్కణ్డేయాయ । పుణ్యాయ । పురాణాయ । అమితాయ ।”

వామభిత్తి పార్శ్వే దక్షిణాభిముఖః శబ్దరః ।

వ్యాఘ్రత్వగ్వసన్ మృగాజ్మధవళః కేతుం వృషం వాహనం

ప్రాప్తోబీజ మకారవాన్ ధృతవరశ్వేణశ్చ గజ్గా ధరః ।

ఆర్ద్రా జో డమరుధ్వని ర్భహు విధాలజ్కార విభ్రాజితో

దద్యాత్ప్రాంశ్చాలిరశ్చసా స్థిరతర శ్రేయాన్మ్యూమాయాః పతిః ॥ ౧౯ ॥

“గంగాధరాయ । వృషభవాహనాయ । అష్టమూర్తయే । ఉమావతయే ।”

కౌతుకోత్తరే దక్షిణాభిముఖోభృగుః ।

వందే పజ్జజవాహనం హుతవహచ్ఛాయం వలక్తామృరం

ఖ్యాతీశంచ కమణ్డలు ధ్వజయుతం రోహిణ్యుడావుద్భవం ।

నామాద్యక్షరబీజ మబ్జనినదం ధ్యాయంతమంత స్తనం

విష్ణోఃకాశ్చాన కుణ్డలాది వివిధా కల్పం భృగుం ప్రాజ్ఞలిమ్ ॥ ౨౦ ॥

“ధాతృనాథాయ । పద్మాపిత్రే । ఖ్యాతీశాయ । భృగవే ॥”

“వర్ణాధికారే, ”

మార్కండేయభగుస్థానే దణ్డకం వీశమర్చయేత్ ।

భూపుణ్యావధవాకుర్యా దక్షిణోత్తర యోస్తు వా ॥

దక్షిణే మార్కణ్డేయ స్థానే దణ్డకః

జటామకుట మణ్డితం కమలపత్రకాంతిం పున

ర్వళక్షతర వాససం మధితవార్ధినాదం స్థితం !

ప్రసన్న వదనస్మితం కృతపుటాశ్చలిం దణ్డకం

హృద్యబ్జుఖ మహంభజే విధృత పుణ్యరూపం సదా ॥ ౨౧ ॥

“దణ్డకాయ । మునివరాయ । మహాయోగాయ । మహాధృతయే ॥”

వామేభ్యగుప్తానే వీశః ॥

హేమాభం భూషణాఢ్యం కరపుటసహితం విష్ణుముద్వీక్యవామే

స్మేరం శ్యామం వసానం వసనమరుణితం వీక్షణే వేద పక్షం ।

శుద్ధేశం కిష్కిణీకాయుతరశనమహం భావయేచ్ఛాడకేతుం

నీలంనాగం దధానం సుముఖమధభుజే వాయువాహం సుపర్ణం ॥ ౨౨॥

“తుణ్డాయుధాయ । పక్షపాతరవాయ । యక్షసఖాయ - గరుడాయ ॥”

ఇతి శ్రీ వైఖానసే ధ్యానముక్తావళ్యాం

కౌతుకావరణ గర్భాలయ దేవతాధ్యాన భేదోనామ

తృతీయః స్తవకః ॥

-- ౦ --

శ్రీనివాస పరబ్రహ్మణేనమః !

ధ్యాన ముక్తావళ్యాం

చతుర్థస్తబక ప్రారంభః

*** ద్వారదేవాః ***

ప్రథమ ద్వార దేశేచ ధాత్రాదీనర్చయేత్కమాత్ ।
నాన్యత్ర కేవలం తత్తద్వార పాలాన్ సమర్చయేత్ ॥
“ఇతియజ్ఞాధికారే”

ద్వారస్య దక్షిణస్తంభే ధాతా ॥

వేణుస్యస్తన వేణువర్ణ రుచిరం నామాద్య బీజాన్వితం
ధ్యాయా మ్యాశ్విన మాసి హస్తజనితం పుష్పధ్వజోద్భాసితం ।
ధాతారం తముదఙ్ముఖం స్థితమేనల్పకల్ప విభ్రాజితం
సన్నిత్యాః పతిమద్భి ఘోషనినదం విష్ణుంస్మరంతం హృది ॥ ౧ ॥

“ధాత్రే । దమ్భినే । సనిశాయ । గన్ధర్వాయ ॥”

ద్వారస్య వామస్తమ్భే విధాతా ॥

ఉర్ధ్వేశో గజవాహనశుకగరుద్వర్ణో విధాతా స్థితః
శంఖధ్వజాయుతః ఫణి ప్రవిలసత్కేతుర్వి బీజాన్వితః ।
పాయార్దక్షిణ దిఙ్ముఖ స్సముదితో హస్తాభిధాయాముడో
మాసే కార్తికకే సువర్ణ విలసద్భూషోజ్జ్వలః ప్రాఞ్జలిః ॥ ౨ ॥

“విధాత్రే । కీనాశాయ । మూరుణ్డాయ । నిర్ణకాయ ॥

ద్వారస్య అథః పట్టికాయాం భువజ్ఞః ॥

పాయాదుత్తరతః ప్రసారితపదః కుర్వన్శిరో దక్షిణే
ఖప్రేక్షీ శుభనాసికః కువలయశ్యామాంశు రగ్ని ధ్వజః ।
ప్రీతీశో వృషవాహనో ౨తిరుచిరాకల్పో భువజ్ఞాభిదో
నామాద్యక్షర బీజవానథ ధనుర్మాసస్య హస్తోద్భవః ॥ ౩ ॥

“భృతయే । భువజ్ఞాయ । ఉత్పజ్ఞాయ । పీతాయ ॥”

“పూజకాదిభిరర్చనాకాలాదన్యత్ర నలఙ్ఘ్య ఉపరి శిరస్థానే
పూజయే దితి మరీచిః ॥”

ద్వారోపరిపతఙ్గాః ॥

శుక్లాభో ౭ధోముఖోయోహ యవరవహన్ వాజికేతుర్భరణ్యా
నాధోరాజత్కవాటోర్ధ్వ విలసిత శిఖాశిష్ట మూర్తిః పతఙ్గాః ।
హస్తరే పౌషమాసే జననముపగతో నామవర్ణాద్యబీజః
శఙ్ఖారావాభిరామో మనసిత మనిశం భావయామ్యర్థసిద్ధ్యై ॥ ౪ ॥

“పతఙ్గాయ । ఉత్కరాయ । అపదానాయ । కపర్దినే ॥”

“పతిరం వరుణంచైవ కవాటే దక్షిణోత్తరే ।

యత్రయత్ర కవాటో ౭స్తి తత్రతత్ర సమర్చయేత్ ॥”

“ఇత్యర్చనాధికారే ॥”

దక్షిణ కవాటే పతిరః ।

ద్వారేదక్షిణతః స్థితః కరివరం ప్రాప్తోనిజం వాహనం
స్వర్ణచ్ఛాయ తునుర్మి తైర్విలసిత్ హేమాత్మభిర్భూషణైః ।
మాఖేమానితు హస్తజ్ఞో వృషలసత్కేతుః ప బీజాన్విత్
భద్రంమే వితనోతు శఙ్ఖానినదో దేవోబలేశో ౭నిశమ్ ॥ ౫ ॥
“పతిరాయ । బలిదాయ । మధ్యగాయ । వజ్రనాయ ॥”

ద్వారవామకవాటే వరుణః ।

హేమామౌఘజ రుచిః కియత్కనక సమ్మిశ్రో ధరణ్యాఃపతి-
ర్హస్తే ఫాల్గునమాసి లబ్ధజననః ప్రాప్తోరధం వాహనం ।
శంఖోద్భాసిత కేతనః సవరుణః శఙ్ఖధ్వనిః ప్రాఙ్మలి
ర్భుద్రాయాస్తు వకారబీజ సహితో భక్తే ప్సితార్థ ప్రదః ॥ ౬ ॥
“వరుణాయ । తేజసే । దంశినే । తరత్సినే”

* విమానపాలాః *

అలయస్య బహిః పార్శ్వే ప్రాగ్వారమధ్యే ప్రాఙ్ముఖోన్యక్షః ॥
సశ్యేన ద్వజవాహనః కనక వర్ణాచ్ఛాదనో దణ్డ భృ
ద్ధ్వార్వాంకూర రుచిరర్బుబీజసహితః ప్రజ్ఞప్తినాథః స్వయం ।
రోహిణ్యా ముపలమ్భిత స్వజననోన్యక్షాభిధః ప్రాఙ్ముఖో
దేవోనస్సకలార్థలాభ ఘటనాదత్తా దరః స్యాత్పదా ॥ ౭ ॥
“న్యక్షాయ । దైత్యకాయ । పీవరాయ । ఆర్యకాయ ॥”

విమానస్య దక్షిణే వివస్వాన్ ॥

శుభ్రాచ్ఛాదనవాన్ జపారుచిత నుర్దండం కరేణోద్వహా
న్ముత్నా దివ్యధి వస్తురజ్ఞ సహసస్యోభిణ్ణి వాలధ్వజః ।
స్మృద్ధానశ్చ మఖోద్భవః ప్రథమ వర్ణాకార బీజోదిశం
పశ్యన్ దక్షిణతో వివస్వదభిదో దేవస్సదారక్షతు ॥

॥ ౮ ॥

“వివస్వతే । భరతాయ । విశ్వకర్మణే । మరీచిమతే ॥”

విమానస్యపశ్చిమే మిత్రః॥

మిత్రాఖ్యాస్స బహుప్రజాపరిబృథో యశ్శారభాణోపమః
పుష్పాచ్ఛాదనవాన్ హలాయుధధరోనామాద్యబీజోజ్వలః ।
మేఘధ్వానయుతః కపోతవహనో ధూమధ్వజః పశ్చిమ
ప్రేక్షీమగ్గళ భూషనాన్వితతనుః పాయాద్విశాఖోద్భవః ॥

॥ ౯ ॥

“మిత్రాయ । హిత్వరాయ । రాజిష్ఠతే । రమణకాయ ॥”

విమానస్య ఉత్తరే క్షత్వా ॥

పశ్యన్ముత్తరతో దిశం కనకరుక్పష్పామ్బురో దణ్ణ భృ
ద్వాణీశః శ్రుతినిస్వనో మృగల సద్యానోలులాయధ్వజః ।
మూలాయాం ప్రభవః క్షబీజ సహితః క్షత్వావిధత్తాంముదం
కేయూరాది సువర్ణభూషణ మయాలంకార శృంగ్గారితః ॥

॥ ౧౦ ॥

“క్షత్రే । మహీధరాయ । ఉర్వరాయ । శేవధయే ॥”

“ద్వారేశాశ్చ విమానేశా బలింభూత ద్వయంత ధా ।
రూపం నేచ్ఛన్తి తే పీఠే తస్మాద్ధ్యాత్వా సమర్చయేత్ ॥”

“చంద్రబిమ్బవదాకశే దర్శణే ప్రతిబింబవత్ ॥

॥ ఇతిఖిలే ॥

*** గర్భాలయ ద్వారపాలకౌ ***

“యజేద్గర్భగృహో ద్భాప్యే మణికం ద్వారదక్షిణే ।
వామభాగే తథాసన్ధ్యాం తస్యపత్నీం సమర్చయేత్ ॥”
ప్రథమ ద్వార దక్షిణే మణికః ॥

శ్వేతం శుక్లామ్బర విలసితం కేతుభూత సృవంతం
సన్ధ్యానాథం ద్విరద వహనం రోహిణీ తార జాతం ।

శంఖధ్వనం మనసి మణికం యన్త్రికారూపశస్త్రం
ధ్వాయామ్యుచ్చైః ప్రథిత యశసం ప్రాప్యబీజం మకారం ॥ ౧౧ ॥

“మణికాయ । మహాబలాయ । విమలాయ । ద్వారపాలకాయ ।”

ప్రథమ ద్వార వామే సన్ధ్యా ॥

హేమాభాం ధవళాంబరాం కరలసత్పుష్పాంశుకారావిణీం
సన్ధ్యాంనౌమి సకారబీజ మధురాం నానా విభూషోజ్వలాం ।
సద్్రీచీం మణికన్య విష్ణు భవనద్వారోపకణ్ఠే స్థితాం
భక్తాభీష్ట ఫల ప్రదాన నిపుణాం న్యస్యాంఘ్రిముత్పీఠకే ॥ ౧౨ ॥

“సన్ధ్యాయై । మునిపత్నియై । ప్రభావత్యై । జ్యోతి రూపాయై । దృఢవ్రతాయై ।”

*** ముఖమణ్డప ద్వారపాలకౌ ***

ముఖమణ్డప ద్వార దక్షిణే విఖనా : ॥

హేమాచ్ఛాదం స్ఫటికదృశం విద్యుత్కృత్పత్తి భాజం
దివ్యానాథం కుశపరి లసత్కేతనం దణ్డపాణిం ।
వేదారావం రురుమయ మహావాహనం దోశ్చతుష్కం
వింబీజం తం విఖనసమహం ప్రాప్తవన్తం భజామి ॥ ౧౩ ॥

“విఖనసే । తపోయుక్తాయ । సిద్ధిదాయ । సర్వదర్శినే ॥”

తస్యవామే తాపస : ॥

శ్వేతాభం రురువాహనం కరలసద్దణ్డం శ్రుతిధ్వానినం
కూర్చద్భాసిత కేతనం సురవరం బీజం తకారం శ్రితం ।
పుష్పోద్భూత ముదార రక్తవననం సన్నిత్య ధీశం భజే
దేవంబాహుయుగాభిరామ వపుషం భూషోజ్వలం తాపసం ॥ ౧౪ ॥

“తాపసాయ । సిద్ధిదాయ । సర్వదర్శనాయ । సహస్రాశ్వ మేధినే”

*** ప్రథమావరణ ద్వారపాలకౌ ***

ప్రథమావరణ ద్వార దక్షిణే కిష్కింధః ॥

అగ్న్వాభం విశదాంశుకం కమరవ ధ్యానం దృఢా ద్యక్షరం
బీజం ప్రాప్య విరాజితం శరలసత్కేతుం సదణ్డాయుధం ।

కిష్కంధం మృగరాజ ఘోష మనిశం ధ్యాయామ్యహం ప్రోష్ఠపా
జ్ఞాతం త్రాసక శఙ్ఖ చక్ర మమలం సమోహినీ నాయకమ్ ॥ ॥ ౧౫ ॥

“కిష్కంధాయ । బహుమర్దనాయ । బహుసేనాయ । ధృఢవ్రతాయ ॥”

వామే తీర్థః ॥

ఆర్ద్రాజం ధవళం జపాభవసనం కూర్మం శ్రితం వాహనం

హస్తాలమ్బిత వేణదణ్డమనిశం తీర్థం విశోకావతిం ।

తీర్థాద్యక్షరబీజ ముజ్వలశరాకారధ్వజం వారిజ

ధ్వనంచేతసి భావయామి జలజం చక్రం శ్రితం తర్జనమ్ ॥ ॥ ౧౬ ॥

“తీర్థాయ । ఉద్యహాయ । సర్వయోగ్యాయ । ఉదావహాయ ॥”

ద్వితీయావరణ ద్వారపాలక

ద్వితీయావరణ ద్వారదక్షిణే విఘ్నేశః ॥

దన్త్యాశ్యం సృణిపాశభృత్కు శలసత్కేతుం ప్రవాళద్యుతిం

స్ఫుర్జ ద్వహన వేణుకజ్కుణయుతం విఘ్నేశ మార్ద్రావతిం ।

శఙ్ఖధ్వనయుతం గబీజ సహితం దేవం శ్రవిష్ఠాదితం

వన్దేవామనమేక దన్త మనిశం రమ్భాఫలంబిబ్రతం ॥ ॥ ౧౭ ॥

“వక్రతుణ్డాయ । ఏకదంష్ట్రాయ । వికటాయ । వినాయకాయ ॥”

ఉత్తరే నాగరాజః ॥

శఙ్ఖాభామకుటాఞ్జిత స్సముషిత స్సింహాసనే సర్పజ

శ్లేషాద్యక్షర బీజవాన్ జలనిధిం ప్రాప్తోధ్వజం వాహనం ।

శేషస్సప్త ఫణాపవారితశిరా నీలామ్బురాలఙ్కుతః

పాయాన్మంజుల తాళహస్తనినదో దేవోజనీ వల్లభః ॥ ॥ ౧౮ ॥

“నాగరాజాయ । సహస్రశీర్షాయ । అనన్తాయ । శేషాయ ॥”

తృతీయావరణ ద్వారపాలక

తృతీయావరణ ద్వారా దక్షిణే శఙ్ఖనిధిః ॥

శుభ్రశృంఖనిధి ర్వివీల వసనో భూతాకృతిః పద్మజం

కేతుం వాహన మాస్తవా స్వరుణభే జాతశ్చ శుద్ధావతిః ।

హస్తాభ్యాం జలజం వహన్సురుచిర శృణ్వాది బీజాన్వితః ।

శంఖో ద్ధ్వంస సమారవో వితరతు శ్రేయాంసినస్సంతతం ॥ ౧౯ ॥

“శఙ్ఖాయ । నిధివరాయ । వరదాయ । మౌక్తికోద్భవాయ ।”

వామేపద్మ నిధి : ॥

పాథోజ ధ్వజవాహనః కరయుగే పద్మం వహన్ ప్రోష్ఠపా

జ్ఞన్మారక్త తనుశ్చ రక్తవసనో హర్యక్షనాథోజ్జ్వలః ।

భూతాకారవపు స్సపద్మనిధిరిత్యాఖ్యాం జగత్యాంభజన్

భూషావాంశ్చ పకారబీజ సహితః పాయాద్వి శుద్ధాపతిః ॥ ౨౦ ॥

“పద్మాయ । నిధివరాయ । రక్తాభాయ । భూతనాయకాయ”

*** చతుర్థావరణ ద్వారపాలకౌ ***

చతుర్థావరణ ద్వార దక్షిణే తుహణ : ॥

రక్తచ్ఛాయో ధవళవసనో నాగచూళీకమౌళీ

భేరీనాద స్తురగ వహనో రాజ దుద్దేశ హస్తః

హస్తేజాతోదిత సుతవరో భామినీశోఽహికేతు

శ్రేయోఽస్మాకం దిశతు తుహణః ప్రాప్తతుష్ట్యాది బీజః ॥ ౨౧ ॥

“తుహణాయ । దైత్యరాజాయ । విష్ణుభక్తాయ । గదాధరాయ ।”

వామే బలిన్త : ॥

శ్యామోరక్తాంబరతను వ్యాఘ్రవాహోఽహికేతు-

ర్వాతో హస్తే ప్రధితమహిమా నాగచూళీకమౌళిః ।

ఉద్దేశాఞ్చత్కర సరసిజో ఝల్లరీ నాదఘోషః

పాయాద్బీజం బమపికలయన్ మాం స్వధేశోబలిన్తః । ॥ ౨౨ ॥

“దైతేయాయ । మహావీర్యాయ । బలిన్దాయ । శూల పాణయే”

*** పంచమావరణ ద్వారపాలకౌ ***

పంచమావరణ ద్వార దక్షిణే నన్దకః ॥

రక్తః ఖడ్గం శిరసి సువహన్ నీలచేలోగ్ని కేతు

ర్షోషారావః పవనవహనః ఖాత్యబీజాభిరామః ।

స్వాతీజాతః కలయతు బలానాయకోనన్దకోమే

శ్రేయస్తేజః కనకరుచిరాకల్ప విభ్రాజితాంఘ్రః ॥

॥ ౨౩ ॥

“నన్దకాయ । ఖడ్గాయ । పాపహరాయః । దైత్యనాశాయ ॥

వామేశ్వరం ॥

క్షీబంశార్థం జలదవహనం పంచవర్ణాభిరామం

మౌళాచాపాఙ్గితమథ శరాకార కేతు ప్రసిద్ధం ।

ముక్తా శ్వేతామృతమపి మహానాదరావం విశాఖా

జాతంధ్యాయ నిఖిలశుభదం ప్రాప్తశాఙ్కారబీజమ్ ॥

॥ ౨౪ ॥

“శార్ఙ్గాయ । ధనుర్వరాయ । శత్రుహన్త్రే । వరాయుధాయ ॥”

* షష్ఠావరణ ద్వారపాలకౌ *

షష్ఠావరణ ద్వారా దక్షిణే శఙ్ఖచూళి ॥

శ్వేతాభో నీలవాసా శ్శిరసి జలజభృద్దండయోధిః ప్రభూతో

రోహిణ్యాం హంసవాహ స్సకల శుభవహః కర్ణ శబ్ద ప్రణాదః ।

నన్దేశ శృంజ్ఞచూళీ ప్రధిత శుభగుణో వ్యోమగామి ధ్వజాఙ్కీ

బీజం నామాది వర్ణం దధదవతు సమాం కాంక్షితార్థ ప్రదాయీ ॥ ౨౫ ॥

“శఙ్ఖచూళినే । వృక్షదణ్డాయ । శ్వేతాభాయ । ఘోరరూపాయ ।

వామే చక్రచూళి ॥

మౌళా చక్రవహస్సితామృతధరో రక్తద్యుతిః పాశభృ

ద్భి భ్రద్దణ్డ ముదారమేఘనినదో ధూమస్ఫుర త్కేతనః ।

తుష్టిప్రాణసఖః ప్రవృత్త వహనో బీజం చకారం భజన్

కల్యాణం సతతం కరోతు భగవాన్ శ్రీచక్రచూళి స్థిరమ్ ॥ ॥ ౨౬ ॥

“చక్రచూళినే । మహానాదాయ । ఉగ్రాయ । భయానకాయ ॥

* సప్తమావరణ ద్వారపాలకౌ *

సప్తమావరణ ద్వార దక్షిణే చక్రః ॥

హేమాభం రక్తవస్త్రం త్వరజవధర ముద్దేశ్య దణ్డం దధానం

దోష్టా వామేతరేణా పరకర పరిమృష్టాప సవ్యా వలగ్నం ।

మేఘారావం ద్విదంస్త్రం మృగపతి వహనం ధూమకేతుం ప్రియేశం
కించిద్ద్వారం నిరీక్ష్మస్థిత నిర్మతి భజం చణ్ణమీడే చ బీజం ॥ ॥ ౨౭ ॥

‘చణ్ణాయ । ఉగ్రాయ । భయానకాయ । ద్వారపాలకాయ ॥’

వామేప్రచణ్ణః ॥

శ్యామం శ్వేతాభవస్త్రం ప్రతిభయ ధరముద్దేశ్య దణ్డంద ధానం
దోష్టావామేతరేణా పరకర పరిమృష్టాప సవ్యావలగ్నం ।
మేఘారావం ద్విదంస్త్రం త్వరితజవధరం ధూమకేతుంసుముఖ్యా-
నాథం ద్వారం ప్రతీక్ష్మస్థిత నిర్మతిభజం నౌమిదేవం ప్రచణ్ణం ॥ ॥ ౨౮ ॥

“ప్రచణ్ణాయ । భీమాయ । ఘోరాయ । ద్వారాధిపతయే ॥”

సేనాపతిః ॥

ఉదగ్వార పార్శ్వే సోమేశానయోరంతరే విష్వక్సేనః ॥

వస్తే సింహాసనస్థం జ్వలనసమరుచిం పీతవస్త్రం జయేశం
పుష్పాభీత్యజ్ఞపాణిం సుమరథ వహనం పుష్పరావం విబీజం ।
విష్వక్సేనం జల ర్శ్మభవమథహరివద్భూషణాజ్ఞం విహాయ
శ్రీవత్స బ్రహ్మసూత్రే కరయుగళ యుతం కామ్యదం శృజ్గకేతుమ్ ॥ ౨౯ ॥

“విష్వక్సేనాయ । శాన్తాయ । హరాయ । అమితాయ”

అపిచ ।

విష్వక్సేన మశేష నిర్జర మహాసేనాధినాథం చతు
ర్భుజం శఙ్ఖ సుదర్శనేచ దధతం శక్తించ దణ్డంకరైః ।
శ్యామం రత్నకిరీట కుణ్డల ధరం పీతామ్బురాలజ్ఞుతం
వస్తే సూత్రవతీ జయా సహచరం వైవస్వదాశా ముఖమ్ ॥ ॥ ౩౦ ॥

“నామాని పూర్వవత్”

***ఆలయద్వారాభిముఖ దేవాః ***

ప్రథమావరణ చతుర్థ భాగే శ్రీభూతః

శ్వేతాభో బ్రహ్మచారి జతురుచివసనో దణ్డధారి భరణ్యా
ముత్పన్నః ఫాల్గునస్య ధ్వజవహన పదన్యస్తసింహస్సభూషః ।

భూభీజః కుమ్భరావో బహిరుదితముఖో భూత రూపేణ యుక్తః
శ్రీభూతః పాతు పాద ప్రణత పరిజనాభీష్ట సంసిద్ధిదాయీ ॥ ३౧ ॥

“శ్రీభూతాయ । శ్వేతవర్ణాయ । వైష్ణవాయ । ముఖపాలినే ॥”

ద్వితీయావరణే పశ్చిమాభిముఖో గరుడః ॥

హేమాభః కీర పిఞ్చామ్బర లసితవపుర్వల్లరీ మేఘలావాన్

కిఞ్చిన్యాళీ సమత స్తి సృభిరతిజపా భిశ్చ చూడాభిరద్ధః ।

కోటిరాంకో వినీల త్రిముఖ ఫణికృతచ్ఛన్న వీరః ఫణిభ్యాం

బిభర్ష్యాం పశ్చాద్దర్శిత నిజతనుగో గుఞ్జకాక్షో ద్విపక్షః ॥ ३౨ ॥

‘స్వాతీజో ౭ ఇల్వ్యుపేతో హృదిపరిచిత చూడా పతాకోవిశోకా

ధీశానో వాయువాహో ౭ ౦ గరుహహతిరవస్తుణ్ణ యోధీగభీజః ।

బాహుద్వందాభి రామో గరుడ ఇతి పదేనానిశం గీయమాన్

దేవో వీశస్సపాయాద్బాహువిధ కనకాలం కృతాఙ్గ స్ఫురూపః ॥ ౩౩ ॥

“గరుడాయ । పక్షిరాజాయ । సువర్ణాయ । ఖాగాధి పతయే ॥”

తత్పూర్వే పశ్చిమాభిముఖశ్చక్రః ॥

అఙ్గరాభః ప్రవృత్తం పహనము పగత స్తర్జ రావోదధాన

శ్చక్రమౌలౌ జపాభం వసనమపి వహన్ ధూమకేతుశ్చబీజః ।

చక్రాఖ్యః పుష్టికేశః సకలనతజనాభీష్పితార్థ ప్రదాయీ

దేవోదద్యా దవిద్యాపతి హతి విమలామాతృ బోధానువృత్తిం ॥ ౩౪ ॥

చక్రాయ । సుదర్శనాయ । సహస్రవికచాయ । అనపాయినే ॥

తత్పూర్వేపాఞ్చ జన్యః పశ్చిమాభిముఖః ॥

దుగ్ధాభః పాఞ్చజన్యః శిరసి జలజ భృద్వ్యోమగామి ధ్వజాంక్తో

భూతాకారః శబీజస్థిత ఖగవహన్ వ్యోమగాత్రా యుధశ్చ ।

కర్ణారావ ప్రణాదోద్యుతితులిత జపాచ్ఛాదనోవారుణీశ

శృఙ్గాఖ్యః పాతుదేవః స్వకల సురనరాభీష్టదా నప్రవీణః ॥ ౩౫ ॥

“పాఞ్చజన్యాయ । శృంగాయ । అమ్బుజాయ । విష్ణుప్రియాయ ॥”

తత్పూర్వే ధ్వజః ।

స్వాతీజః శఙ్ఖకేతుః కనక సమరుచిః కిరపి పిఞ్చామృరాధ్యః
పద్మం బిభ్రత్స సర్పః పవన వహనవాన్ ప్రాఙ్మలిర్బాహు మధ్యే ।
పీఠేవామం నికుఞ్చాస్థిత ఇతర మృజాకృత్యపాదం జయేశః
సింహారావోజ బీజః కరయుగళయుతః పాతుదేవోజయాఖ్యః ॥ ౩౬ ॥

“జయాయ । అత్యుచ్చితాయ । ధన్యాయ । ధ్వజాయ ॥”

తత్పూర్వే యూధాధిప పీఠే ॥

“ఐన్ద్రాదిషు చతుర్దిక్షు భూతరూపం ప్రకల్పయేత్ ।
శఙ్ఖనాద సమాయుక్తాన్ పఞ్చవర్ణాసమన్వితాన్ ॥”
“తస్మిన్స్తు పూజయేత్పీఠే మహాభూతం భయానకం ।
బ్రహ్మ రుద్రాది దేవానాం ప్రమథానామ ధేశ్వరమ్ ॥”

యూధాధిపః ॥

అజాను శ్వేతవర్ణం కనక సమదృశం సక్థియుగ్మం తదూర్ధ్వం
రక్తభం జత్రుణోః ప్రాపదుపరి జలద శ్యామలం దణ్డపాణిం ।
భూతేశం భూతకేతుం ప్రణమిత విరజానాయకం వామనం తం
యూధేశం పఞ్చభూత ప్రభుముభయ భుజం సన్మహాభూతయానమ్ ॥
“ఇతి వర్ణాధికారే ॥ ॥ అపిచ ॥

॥ ౩౭ ॥

ఏతం రక్తామృరాధ్యం బహిరుదితముఖం భూతరూపం ద్విబాహుం
భూబీజం భూతకేతుం గతిరవనినదం బిభృతం దణ్డమేకం ।
స్వాకల్పం వాహనేన స్ఫురితమపి మహాచాతకేన శ్రవిష్టా
జాతం భూతం మహాద్యం వయమిహ విరజానాయకం భావయామః ॥

॥ ౩౮ ॥

“యూధాధిపాయ । నిత్యాయ । ఉగ్రాయ । మహాభూతాయ ॥”

“తత్పూర్వేబలిపీఠే పావకోఽర్ఘ్యనః ॥”

గోపురాత్తు బహిః పార్శ్వే భూతపీఠం ప్రకల్పయేత్ ।
చతుర్భుతం చతుర్దిక్షు శఙ్ఖనాద సమాయుతం ।
విష్ణు భూతం సముద్ధిస్య పీఠం సమ్యక్ప్రకల్పయేత్ ।
సర్వదేవ మయంపీఠం సర్వలోకమయం తథా ॥

సర్వలోకస్య రక్షార్థం కల్పయేల్ల క్షణాన్వితం ।

రక్షః పిశాచ భూతానాం నాశనం ధాన్యవర్ధనమ్ ॥

శ్రీ సౌభాగ్యాభివృద్ధిశ్చ భవేత్పీఠార్చనే నృణామ్ ।

విష్ణుభూతః ॥

రుక్మాభః పద్మనేత్రోఽనితవసనధరః కుఞ్చితానీలకేశో

భూబీజో దణ్ణహస్తో ధ్వజవహన వదన్యస్త సింహోద్విబాహుః ।

సింహరావః సుముఖ్యాః పతిరవతు ఘటాకారకుక్తిశ్చ భూతా

కారోఽస్మానశ్వినీజ స్సకల సురవరై స్సేవితో విష్ణుభూతః ॥ ౩౯ ॥

“పావకోర్జునాయ । పాశహస్తాయ । అక్షహస్తే । విష్ణు భూతాయ ’

తస్యపత్నీ ॥

స్నిగ్ధాఞ్జన ద్యుతిరుషాంబుజ లోచనాధ్యా

కర్పూరచందనధరా కమలాసనస్థా ।

కస్తూరికా హిమజలైశ్చ నిషేవ్యమానా

పాయాధభీష్ట వరదా సుముఖీ సుమధ్యా ॥

॥ ౪౦ ॥

“సుముఖ్యై । అనపాయిన్యై ।”

“ఏతేషు శ్రీభూతగరుడౌ ప్రాసాద పార్శ్వే చక్రశఙ్ఖ ధ్వజ

యుధాధిప పావకోర్జునాన్బలి పీఠపార్శ్వే సంయోజ్యా

ర్చ యేదితికేచిదితి మరీచిః ॥

ఇతి శ్రీ వైఖానసేధ్యానముక్తావళ్యాం

ద్వారదేవతా ద్వారపాల పరివార ధ్యాన భేదోనామ

చతుర్థస్తుబకః

శ్రీనివాస పరబ్రహ్మణేనమః !

ధ్యాన ముక్తావళ్యాం

ప ఇచ్చ మస్త బ క ప్రారంభః

ప్రథమావరణే ద్వితీయేవా పూర్వవద్విస్త్రా దీన్ ధ్యాత్వా సమర్పయేత్ప్రాగాది
ద్వార దక్షిణ పార్శ్వేషు కోణేషు తత్ర ద్విగీశానర్పయేదితి మరీచిః ॥

* నవగ్రహాః *

ద్వితీయావరణే ప్రాగ్విరాదుత్తరే సూర్యః ॥

రక్తః శుక్లాంశుకః పశ్చిమదిగభిముఖః పద్మహస్తా ద్విబాహుః

సిన్ధుధ్వజః ఖబీజశ్చిత కిరణశతో రేణుకావర్ణలైశః ।

సప్తశ్యామాశ్వవాహ శ్శిరసిపరిలసన్మణ్డలో హస్తజాత

శ్చాదిత్యః శ్రావణే మాస్యవతు నతజనాన్ బాడబాభిఖ్యకేతుః ॥ ॥ ౧ ॥

“ఆదిత్యాయ । భాస్కరాయ । సూర్యాయ । మార్తాండాాయ ॥”

తద్దిగీశస్య దక్షిణే చంద్రః ॥

శ్వేతః పశ్చిమ దిష్ఠాఖః శరధనుష్పాణిశ్చ రక్తామ్బురో

హేమాశ్వాప్తక వాహనస్సిత ఖగధ్వజః కుశీరధ్వజః ।

చంద్రః పాతు సమణ్డలావృత శిరా బీజం సకారంభజన్

రోహిణ్యారమణశ్చ సౌమ్యజనితో ౭ ప్యాత్రేయ గోత్రోద్భవః ॥ ॥ ౨ ॥

“సోమాయ । యజ్ఞా జ్ఞాయ । ఇంద్రవే । చంద్రాయ ॥”

దక్షిణే ౭ జ్ఞారకః ॥

బన్ధకద్యుతి ముత్తరాభి ముఖమా నీలాంబరం శక్తి భృ

త్పాణ్యగ్రం శరభధ్వజం హయధృతం వజ్రాఖ్యరాష్ట్రేశ్వరం ।

నామాధ్యక్షర బీజ మబ్జనినదం చిత్రే ౭ హమజ్ఞారకం

కల్యాణాయ శుకం జుషాసహచరం వన్దే ౭ శ్వనీసమ్భవం ॥ ॥ ౩ ॥

అజ్గారకాయ । వక్రాయ । రక్తాయ । ధరాసుతాయ ॥

తస్యపశ్చిమే బుధాయ ॥

కోటీర జ్వలజారవో వరగదా హస్తా రథస్థో బుధః

శ్యామోగారుడ రత్నభృన్మృగపతి స్ఫూర్ణధ్వజోదమ్బుఖః ।

నామాద్యక్షర బీజకో దిశతు శం రక్తామృత శ్యామలః
స్రగ్గస్తశ్చ సుశీలయా దయితయా యుక్తః శ్రవిష్టోద్భవః ॥

॥ ౪ ॥

“బుధాయ । శ్యామాయ । సౌమ్యాయ । శ్రవిష్టజాయ ॥”
పశ్చిమే దిగీశస్య దక్షిణే బృహస్పతిః ॥

పీతం ప్రాగ్వదనం కుశధ్వజయుతం యజ్ఞోపవీతైర్ఘృతం
హంసస్థం ధృతదర్శహస్త మసితాచ్ఛాదంచ తారావతిం ।
నామాద్యక్షర బీజమేవ కలయేదాషాఢతిష్యోద్భవం
సిన్ధూర్వీపతి హంసరావనినదం సబ్రహ్మపాశంగురుం ॥

॥ ౫ ॥

“పీతవర్ణాయ । గురవే । తైష్యాయ । బృహస్పతయే ॥”
తస్యోత్తరే శుక్రః

ప్రాగ్వక్ష్తో రజతద్యుతిః పరిదధద్వల్కం మృగత్స్వగ్టా
ధారీ వారిదవాహనః స్థవలసత్కేతుశ్చ శఙ్ఖ స్వరః
శుక్రశ్చేతసి రోహిణీభ జనితో నామాద్యబీజాక్షరో
ధ్యాతవ్య స్సుమదాపతి ర్బుధజనైర్వాఖే భవో భాగవః ॥
“శుక్రాయ । భాగవాయ । కావ్యాయ । పరివిసర్పితే ॥”

॥ ౬ ॥

ఉత్తరే దిగీశస్య పశ్చిమే శనైశ్చరః ॥

మన్తో దక్షిణ దిశ్శుభో ౭ ఇన్ద్రాన రుచి శ్శీరైః కుశైశ్చామృతం
బిభ్రత్సుకర కేతువాహనయుతః సౌరాష్ట్రదేశోద్భవః ।
మాఘేమాసిచ రేవతీజననవాన్ శఙ్ఖస్వనో ౭ యం ద్విదో
ర్నామాద్యక్షర బీజకశ్చ కుముదా భర్తా జయంనో ౭ వతాత్

॥ ౭ ॥

“సూర్యపుత్రాయ । మన్దాయ । రైవత్యాయ । శనైశ్చరాయ ॥”

తత్ప్రాచ్యం రాహుః ॥

శ్యామాభం దక్షిణాశాముఖ మరుణ జపాచేలకం దోర్ఘ్యయాధ్యం
నామాద్యర్థ స్వబీజం ధ్వజమయభుజగం నాగచూళికమస్తకం
రాహుం జారా సహాయం ఫణభృదుడుభవం మణ్డలాక్రాంత మౌళిం
ధ్యాయేత్పాశాయుధం తం త్రిభువన విదితం సర్వయానాధిరూఢమ్ ॥
“రాహవే । దైతేయాయ । ఉరగేశాయ ఉగ్రాయ ॥

ప్రాచ్యాం కేతుః ॥

అశ్రేషాజనితస్తు మధ్యమభవో వైడూర్య భూషాన్వితో
ధూమాభో విశదామ్బరో యమహరిధ్వక్తః కిరీటీద్విదోః ।
నామాద్యక్షర బీజకో వరగదా హస్తోఽహియాన ధ్వజో
నాగేశోపతు కేతునామ భృదయం మాం నాగచూళీశిరాః ॥ ౯ ॥

“కేతవే । కృష్ణవర్ణాయ । రౌద్రాయ । ప్రకాశినే ॥”

“యద్దిగ్విరంత ద్దిగ్విర పార్శ్వేవా సమర్చయే దితి మరీచిః ॥”

తృతీయావరణే ప్రాగ్విర దక్షిణే గజ్ఞా ॥

శ్వేతా పశ్చిమ దిశ్శుఖా స్వహృదయ న్యస్తాఞ్జాలిః పావనీ
సాకూర్మధ్వజవాహనాఽబ్ధి మహిషీ గజ్ఞా గబీజాద్విదోః ।
కృష్ణాకుఞ్చిత మూర్ధజాఽబ్జ నినిదా పాదం ప్రసార్యోషితా
మాసే త్వాశ్వయుజేఽతి పీతవసనా రేవత్యభిఖ్య ర్జజా ॥ ౧౦ ॥

‘నశిన్యైః । జాన్తన్యైః । గజ్ఞాయై । లోకపావన్యైః ॥”

దక్షిణే యమునా ॥

శ్యామాభోత్తర దిశ్శుఖాపిరవా రక్తాంశుకా పుష్పభృ
ధస్తాపీన పీనకుచాసు భూషితతనుః కాన్తార్పుషారోహణీ ।
త్రైషేమాసిన మూలజాధ్వజ లసన్మత్స్యాయ బీజాన్వితా
కృష్ణాకుఞ్చిత మూర్ధజాచ యమునా ధ్యేయా ద్విబాహర్జనైః ॥ ౧౧ ॥

“యమునాయై । స్ఫాటికాయై । నదీవరాయై । పావనాయై ॥”

పశ్చిమే నర్మదా ॥

రక్తాభా ధవళామ్బరాఽమ్బుజసుఖాసీనా పయః కుక్కుట
స్వానా కచ్ఛపవాహన ధ్వజవతీ పుష్పస్రజం బిభ్రతీ ।
నామాద్యక్షర బీజకా ధృతసుమా పీడా పురస్తాన్ముఖీ
ధ్యాతవ్యా హృది నర్మదా భయభుజా చైత్రాశ్వినీ సమ్భవా ॥” ॥ ౧౨ ॥
“నర్మదాయై । నదీవరాయై । విద్యుద్రూపాయై । విశాలాయై ॥”

ఉత్తరే సిన్ధుః ॥

త్రైషే పౌష్టభవాచ దక్షిణముఖీ పుష్పాంశుకాఽబ్ధి స్వనా
హస్తే పద్మ ధరా సితాసిత తనూరుద్బద్ధ కేశీ ద్విదోః ।

సీతాద్యక్షర బీజకా మకర మారూఢా దతత్కేతనా
నిన్దుః పాతు సుమధ్యమా భువి సుఖాసీనా సుస్రగ్ధరా ।

॥ ౧౩ ॥

“సిన్ధవే । నదీవరాయై । మృద్వంగ్యై । సాధనాయై ॥”

ప్రాగ్భూత ఉత్తరే దుర్గా ॥

శ్యామా పీత సుచేలకోత్తరముషీ కక్ష్యావబద్ధస్తనీ
చక్రాబ్జాభయ కటుకపార్వితకరా హర్యక్షవాహధ్వజా ।
దుర్గా కార్తికమాసి వహ్నిభభవా సాకం స ఘణ్డాంవా
నామాద్యక్షర బీజకా బహువిధాకల్పా సదా రక్షతు

॥ ౧౪ ॥

అపిచ ।

స్థితా ౨౨ కు క్షౌర్య కాఙ్క్షిం కనకమయపీఠే సువదనా
కరైశ్చక్రాబ్జేష్వానన పరశు శూలాసి ధరిణీ ।

కుమార్య ర్వానల్పాభరణ రుచి రాశ్శీవశుబలి
గ్రహా త్ర్యక్షీ దేవీ భృశమవతు కౌబేరమకుటా ॥

॥ ౧౫ ॥

దుర్గాయై । కాత్యాయన్యై । వైష్ణవ్యై । విష్ణవాసిన్యై ॥

ఆగ్నేయ్యాం సరస్వతీ ॥

కింజల్కాభా జటాలా కువలయనయనా బిభ్రతీ జ్ఞానముద్రా
మారూఢా బాలకాఖ్యం సితఖగమతులాంభోరుహబ్రహ్మపీఠా
గోకేతుశ్చాత్ర పుస్తాక్ష వలయ కలశాఘోర ఘణ్డానినాదా
తైషార్యర్థా సరస్వత్యవతు భృగువధూః శ్వేతవస్త్రా సబీజా

॥ ౧౬ ॥

“సిద్ధ్యై । విశ్వాయై । భృగువత్త్వై । సరస్వత్యై ॥”

నైర్మత్యాం శ్రీ : ॥

హేమాభాశీర్విబద్ధ స్ఫుటతర కుసుమా పీఠచూడా కిరీటా
ముక్తాహారా ౨౪ కక్ష్యా గ్రధిత గురుకుచా శ్వేత పద్మాసనాధ్యౌ ।

శ్రీ బీజా పద్మహస్తా మణిరవసహితా ఫాల్గునే చోత్తరాజా

కౌమం దివ్యం దధానా విలసతు హృదయే శఙ్ఖ నీత్యాఖ్యవాహా ॥ ౧౭ ॥

“నామాని పూర్వవత్”

వామే జ్యేష్ఠా ॥

రక్తపుష్ప పటా ఘనస్తనభరా పుష్పాంజ్వు పాత్రం ధరా
సవ్యేపీతగదాభృదుక్ష సహితా వామే ౭రుణ శ్యామ రుక్ ।
మౌంజీ కాంచి యుతాచవాయసరవా జ్యేష్ఠాదుజోదఙ్ముఖీ
పశ్చాశ్శర యుగ్రధ ధ్వజధరా జ్యేష్ఠాది బీజాక్షరా ॥ ౧౮ ॥

భూర్జ్యేష్ఠాయినై । భువర్జ్యేష్ఠాయినై । సువర్జ్యేష్ఠాయినై ॥
భూర్భువస్సువ ర్జ్యేష్ఠాయినై ॥ కలిరాజనై”

ఐశాన్యాం మహాకాళీ ।

చైత్రార్ద్రా జనితా లసద్ధమరుకా పాదప్రసార్యస్థితా
పైశాచధ్వజ వాహనా థమరుక ధ్వనా ౭ట్ట హాసాన్వితా ।
భూభక్తీ వికటా కపాల గుణభృద్రక్తావ కుచ్చత్కచా
దంష్ట్రిణ్యార్ద్రక శూలకోగ్రనయనా శ్యామామ్బరారక్షతు । ॥ ౧౯ ॥

అపిచ ॥

షడ్భిః శూలకపాల పాశడమరుప్రాసాన్ సఖేటాన్కరైః
భిభ్రాణాధృత బాలమౌళి రుచిర ప్రౌఢోత్తరాసంకా ।
రౌద్రీ నిత్యముదగ్రహాసనగతా బంధూకరక్తకృతిః
శ్లిష్యత్సినకుచా ప్పుదఙ్ముఖ మహాకాళీమబీజా ౭వత ॥ ౨౦ ॥

“ధాత్ర్యై । మహోదర్యై । రౌద్ర్యై । మహాకాత్ర్యై ॥

అస్తరాశే ప్రాచ్యాం సురా ।

రక్తపశ్చిమ దిఙ్ముఖా కుసుమభృద్ధస్తా జపాభామ్బరా
వీణా వేణు రవాళి కోపరి లసత్పుష్పావచూడో జ్ఞులా ।
కృష్ణాకుశ్చితమూర్ధజా భగవతీ స్వాత్యుద్భవా సుందరీ
కాపోత ధ్వజవాహనా హృదివసే న్నామాద్య బీజాన్వితా ॥ ౨౧ ॥

“సురాత్మికామై । సుముఖ్యై । విద్యుద్రూపాయై । సుభాగాయై”

దక్షిణే సున్దరీ ||

స్వర్ణావారుణ దిబ్బుఖా కుసుమభృద్ధస్తా సితాభామ్బరా
వీణావేణురవాళి కోపరి లసత్పుష్పావ చూడోజ్జ్వలా ।
కృష్ణాకుఞ్చిత మూర్ధజా హృదివసేత్సృత్కుద్భవా సున్దరీ
నామాద్యక్షర బీజకా సితగరుద్యానాచ తత్కేతనా ||

|| ౨౨ ||

సున్దర్యై । విశాలాయై । పద్మాక్ష్యై । పద్మవర్ణిన్యై ||”
తద్దక్షిణే స్వాహా ||

ఉదగ్యక్తా రుక్మద్యుతిరరుణవస్త్రా భయభుజా
విశాఖా వైశాఖే భవసుజనితా హంసనినిదా ।
పురోదేవం వశ్యన్త్యవతు వితతదక్షిణ కరా
నికుంచత్స్వాహోగ్రా వ్యజనసహితా దక్షిణకరా ||

|| ౨౩ ||

“స్వాహాయై । శుభాంగ్యై । మృద్వంగ్యై । సాధనాయై ||”
పశ్చిమే స్వాహా ||

శ్యామాపాణ్డరుదబ్బుఖీ వ్యజనయుక్తుష్పాజ్కు హస్తాద్విదోః
కృష్ణాచ్ఛాదవతీ శుకధ్వజయుతా తద్వాహనా నైగ్ని ధ్వనిః ।
కృష్ణాకుఞ్చిత మూర్ధజా హృదివసేత్సంక్లిప్త వామాఙ్ఘ్రికా
సవ్యాంఘ్రిం ప్రవిసార్యయామ్య జనితా మాసేనభస్యే స్వధా || ౨౪ ||
స్వధాయై । సమృద్ధ్యై । కులవృద్ధిన్యై । సన్నత్యై ||”
పశ్చిమే సంహ్లాదినీ ||

అవతు ధవళచేలా ప్రాబ్బుఖీ కాఞ్చనాభా
ధ్వజవహసిత వక్షా కుఞ్చితా నీలకేశీ ।
ధృతకుసుమకరా సంహ్లాదినీ తైషమూలా
జనిరసుకృత వీణావేణునాదా ౨ ద్యబీజా ||

|| ౨౫ ||

“సంహ్లాదిన్యై । వరారోహాయై । మయూరకణ్ఠ్యై । ముద్వర్ణిన్యై ||”

ఉత్తరేరాకా || :

హేమ్మామిత్ర సితద్యుతిః కుసుమభృత్పాణిశ్చ హంసధ్వజా
తద్వాహ మణిభూషితా మలయదిగ్యక్తాచ మూలోద్భవా ।

వీణావేణు రవాచ రక్తవసనా రాకాకృతి స్మర్యతాం
నీలాకుఞ్చిత కుంతళోభయభుజా నామాద్య బీజాక్షరా ॥ ౨౬ ॥

‘రాకాయై । ముఖ్యాయై ॥ రక్తాంగ్యై । వరాననాయై ॥

తత్పూర్వే సినివాలీ ॥ :

వీణావేణురవా సితాసితరుచి ర్హంసధ్వజా తద్వహా
యామ్యాశాభిముఖీ సబీజసహితా మూలోద్భవా యుగ్మదోః ।
నీలాకుఞ్చిత మూర్ధజా కుసమభృత్పాణిః శమీపుష్పక
చ్ఛాయాచారపటా ౨వతా ధృహువిధా కల్పా సినివాల్యసౌ ॥ ౨౭ ॥

“సినివాల్యై । గభస్తిన్యై । హితదాయై । పణ్యదాయై ॥”

పచనాలయే హవిరక్షకః :

కృష్ణాభం సితచేల ముత్తరముఖం నామాద్య బీజాక్షరం
హర్యక్షర ధ్వజ మశ్వ వాహమమితాకల్పం హవిరక్షకం ।
శూలేనాన్మజానా పరిష్కృతకరం శఙ్ఖాధ్వనిం రోహిణీ
సజ్జాతం సుగుణేశమబ్జనయనం ధ్యాయేత్సహస్రంభవం ॥ ౨౮ ॥

“హవిరక్షకాయ । ఆగ్నేయాయ । శైలూషాయ । పచనాయ ॥”

పుష్పసంచయన స్థానే పుష్పరక్షకః

సౌవర్ణాభముదఙ్ముఖం కువలయశ్యామామ్బు రాలఙ్ముతం
శుద్ధాశ్లే సహితం చ శఙ్ఖనినదం రేవత్యుడౌ సమ్భవం ।
నామాద్యక్షర బీజకం గజవరారూఢం ప్రసూనధ్వజం
ధ్యాయేచ్ఛేతసి పుష్పరక్షక మథ స్వాభీష్ట సంసిద్ధయే ॥ ౨౯ ॥

“పుష్పరక్షకాయ । హరితాయ । అధివాసాయ । పురాయ ॥”

స్నానోదక సంచయ స్థానే పురుషః పూర్వవత్ ॥

శ్లోత వస్త్రోత్తర సంచయస్థానే త్యష్టా ॥

హేమాభం శుకపీతచారువసనం కుణ్డ్యక్షమాలా కరం
సావిత్రి పతిమచ్ఛవక్తవహనం హంకార కణ్ఠధ్వనిం ।
కేతూభృతక మణ్డలుం ధృతజటం రూపాద్యబీజాక్షరం
త్యష్టారం కలయే ౨భిజిద్భవమహం నిశ్శేష భూషోజ్జ్వలం ॥ ౩౦ ॥

“త్యష్టే । రూపజాతాయ । నిధిజాయ । ప్లాతాధిపతయే ।”

శయనస్థానే కౌమోదకీ ॥

పీతా పశ్చిమ దిబ్బుఖీ సరసిజం హస్తే వహస్తీ ద్విదో
రక్తాచ్ఛాద ధరాశిరో ధృతగదా ఘోరప్రణాదాగదా ।
హర్యక్షధ్వజ వాహనా ప్రదిశతుశ్రేయః శ్రవిష్ఠోదితా
భక్తైఃపున్య గకారబీజ సహితా కౌమోదకీ సాహరే ॥

॥ 30 ॥

“గదాయై । కౌమోదక్యై । పుణ్యదాయై । పీతాయై ॥”

హవిర్ద్రవ్య సంపయస్థానే మురుణ్ణ : ॥

భూతావాహన మేదివాన్ ఘనరుచిః ప్రాచేతసాశాముఖో
బిభ్రద్వక్రీత దణ్ణమబ్జ నినదః శ్వేతామృరాలజ్ఞుతః ।
నామాద్యక్షర బీజక స్త్రిశిఖ సత్కేతుశ్చ కుమ్భోదరో
ధ్యాతవ్యశ్చ మురుణ్ణకః ఫణిభుజ స్సర్వాపతి స్సౌఖ్యదః ॥

॥ 31 ॥

‘సర్వేశాయ । జగన్నాథాయ । చాముణ్డాయ । సర్వతత్త్వరాయ’
హోమస్థానే బలిరక్షక :

శ్యామం పశ్చిమదిబ్బుఖం రథవహం పీతామృరాలజ్ఞుతం
బాహుద్వన్ద్యయుతం మృగేంద్రవిలసత్కేతుంచ దణ్డాయుధం ।
నామాద్యక్షర బీజమబ్జనినదం ధ్యాయామిచిత్తే २ నిశం
సర్వజ్ఞం బలిరక్షకం సుమనసాంనాథం శ్రవిష్ఠోద్భవమ్ ॥

॥ 32 ॥

“బలిరక్షకాయ । దణ్డధరాయ । సర్వజ్ఞాయ । సమాయ ॥”

ఇతి శ్రీవైఖానసే ధ్యానముక్తావళ్యాం

ద్వితీయ తృతీయావరణ దేవతాధ్యాన భేదోనామ

పంచమస్తబక : ॥

-- o --

శ్రీనివాస పరబ్రహ్మణేనమః !

ధ్యాన ముక్తావళ్యాం

షష్ఠస్తవక ప్రారంభః

చతుర్థావరణే ప్రాగ్ధ్వారాదుత్తరే గవిష్ఠః ॥

అసిద్యుతిః పీతపటశ్చదణ్ణ భృత్తగధ్వజః శ్రావణజో రథస్థితః ।
గవిష్ఠనామా ప్రియసత్యలోచనో గ బీజకో నాదరవః శ్రియందిశేత్ ॥ ౧ ॥
“గవిష్ఠాయ । త్రైపుటాయ । గుహ్యాయ । ఆకాశాయ ॥”

ద్వారదక్షిణే హరిణీ ॥

శ్యామాభార్తక వస్త్రోత్పల లసితకరా పద్మనేత్రా సుభూషా
వైశాఖే రేవతీజా మణిమయ మకుటా శఙ్ఖనాదాలబీజా ।
సావిత్రి కేతురేవం బిభృత బలమహాచాతకేనోహ్యమానా
విష్ణోః పౌరాణికీ సావిలసతు మహిషీ భూమిరాద్యంతరజ్ఞే ॥ ౨ ॥

“నామాని పూర్వవత్ ॥”

పశ్చిమే తోయః ॥

తోయఃపాశీగజస్థః కువలయ సమరుక్మాజ్ముఖః కీరపిఞ్చా
చ్చాదో హర్యక్షకేతుః కతిపయకనకాల జ్ఞియాకః పబీజః ।
అషాఢే వారుణర్థే జననముపగతో దర్దురస్వానయుక్తో
భక్తానామీప్సితార్థం ప్రదిశతు కనకానామ దేవీసమేతః ॥
“పవిత్రాయ । అమృతాయ । తోయాయ । గహ్వరాయ ॥”

దక్షిణే అగ్నిః ॥

పిఞ్గం నీలపటం తముత్తరముఖం స్వాహాపతిం కృత్తికా
జాతం ప్రోష్ఠపదే కపిధ్వజయుతం శక్తింకరేబిభ్రతం ।
ధ్యాయామో హృదివీతిహోత్ర మిభరాడ్యానం రబీజాన్వితం ।
స్వానాథః కృతకం సనిర్మిత మహాఘణ్డా నినాదోజ్జ్వలం ॥ ౩ ॥

“వీతిహోత్రాయ । ఆభురణ్యాయ । శుద్ధాయ । అగ్నయే ॥”

ఉత్తరే వాయుః ॥

వాయుం దక్షిణ దిక్ముఖం లసదసిం వేణుధ్వజోద్భాసితం
శ్యామం పీత సువాసనం గజవరారూఢం యబీజాన్వితం ।

మాఖే స్వాతిభవం భజామి చరితానాథం చ శఙ్ఖధ్వనిం
కేయూరాఙ్గద హరకుణ్డలమహాభూషాది వేషోజ్జ్వలమ్ ॥

॥ ౫ ॥

“అసవే । సమీరణాయ । వాయవే । పృషదశ్వాయ ॥”

అగ్నేయ్యామృగ్యేదః ॥

ఋగ్వేదం స్ఫటికద్యుతిం సితఖగధ్వనంచ రక్తమ్బరం
విద్యానాథ మృకారబీజ సహితం యామ్యోడుజం కార్తికే ।
తంధ్యామే దృతుషట్క కేతువహనం పుష్పం వహంతం కరే
ప్రత్యగ్ది గ్వదనం ద్విబాహుమనిశం సర్వార్థ సంసిద్ధయే ॥

॥ ౬ ॥

ఋగ్వేదాయ । మధునే । సోమాయ । క్రతవే ॥

నైరృత్యం యజుర్వేదః ॥

పీతం ప్రాఙ్ముఖమర్జునామ్బర ధరం యజ్ఞంకరే బిభ్రతం
బుద్ధీశం సర్వవాహమగ్నివిలసత్కేతుం యబీజాన్వితం ॥
తైషేమాని పునర్వసూసు జనితం తం కాంస్యతాశారవం
బాహుద్వన్ద్వయుతం భజేహృది యజుర్వేదం ప్రసన్నానన ॥

॥ ౭ ॥

“యజుర్వేదాయ । దధ్నే । మిత్రాయ । ఇష్టాయ ॥”

వాయవ్యాం సామవేదః

ప్రాఙ్ముఖం బాలసూర్యాభమీశం మతే

ర్మార్గ మూలోద్భవం పిఞ్గలాచ్ఛాదనం ।

గానశబ్దంచ నామాద్య బీజాక్షరం

సప్తగానధ్వజం సామవేదం భజే ॥

॥ ౮ ॥

‘సామవేదాయ । పుత్రాయ । వజ్రాయ । యజ్ఞాయ ॥”

ఐశాన్యామధర్వేదః

భిభ్రాణః శ్వేతవస్త్రం సితఖగవహనః కూర్చహస్తోఽఞ్జనాభో

హంసధ్వజః కలేశః సరసిజనయనః పుష్టితోఽధర్వవేదః ।

జాపాద్యర్థ స్వబీజ స్ఫువమయ విలసత్కేతనోమాసిపూర్వ

షాఢాజాతో నభస్యే విలసతుహృదిమే పశ్చిమాశావలోకీ

॥ ౯ ॥

“అధర్వవేదాయ । పవిత్రాయ । క్షీరాయ । పుణ్యాయ ॥

అస్తరాశే ప్రాచ్యాం శివః పూర్వవత్ ॥

తద్దక్షిణే విష్ణుః ॥

విష్ణుః పశ్చిమ దిబ్బుఖః కనక రుక్మీరచ్చదాచ్ఛాదనః

శ్రీకాన్తః వ్రణవాత్మకోఽభయ గదాభృద్దన్త యుగ్మీన చ ।

చైత్రేచ శ్రవణోద్భవో మమ హృది స్యాత్పృష్ఠా శబ్ద ధ్వనిః

పక్షీశధ్వజ వాహనో రథపదం శబ్దం త్వబీజోవహన్ ॥ ౧౦ ॥

“విష్ణవే । వ్యాపినే । రత్నాయ । విశ్వాయ ॥”

తద్దక్షిణే కాశ్యపః ॥

నీలః పుష్ప పటంపహన్ ధనదద్దిగ్దత్తేక్షణో వైణవం

దణ్డం బిభ్రదయం కమణ్డలుల సత్కేతు ర్విబీజాన్వితః ।

యానేన త్రిపదమయేన సహితోహస్తర్థజః కాశ్యపః

శబ్దధ్వాన రవశ్చకాన్తు హృదయే నిత్యం క్షమేశోమమ ॥ ౧౧ ॥

“కాశ్యపాయ । విశ్వమూర్తయే । అక్షతాయ । తక్షకాయ ।”

తత్పశ్చిమే గుహః ॥

రక్తభూషిత మూర్తి రుత్తరముఖో షడ్ధోష్ణడాస్యో గుహ

శృక్తిం తీక్ష్ణతరాం వహన్మువగతః కేతుం రణత్కుక్కుటం ।

గుంబీజీ ధృతబాలమౌళిక శిరాస్స్య ద్వేవయానీ పతిః

శబ్దధ్వానయుతో మయూర వహనో వహ్న్వీ ర్థజః ఫాల్గునే ॥ ౧౨ ॥

“జగద్భువాయ । యజద్భువాయ । విశ్వభువాయ । రుద్రభువాయ ।

బ్రహ్మభువాయ । భూర్భువాయ ॥”

పశ్చిమే పక్షీశః ॥

పక్షీశం శ్యామవర్ణం సితవననధరం ప్రాబ్జుఖం - ఖడ్గ ఫేటా

బిభ్రాణం భూతయానధ్వజమితమకుటం చణ్డికా ప్రాణనాథం ।

ఫల్గున్యాముత్తరస్యా ముపజనిత మహం చేతసా భావయేయం

నామాద్య స్వర్ణ బీజం జలజరవయుతం నాయకం భూతపూర్వమ్ ॥

॥ ౧౩ ॥

“పక్షీశాయ । మిత్రాయ । వరదాయ । భూతనాయకాయ ॥”

తదుత్తరే పవిత్రః ॥

శ్వేతామ్బరం ప్రాజ్ఞుఖ మజ్జనాభం

క్లీబం వృషస్థం గళకాఖ్యకేతుం ।

పవిత్రముగ్రస్వన మూర్మిశస్త్రం

సౌమ్యం నమస్యామి పకార బీజమ్

॥ ౧౪ ॥

“పవిత్రాయ । మంత్రాయ । జప్తాయ । శుద్ధాయ ॥”

ఉత్తరే పవనః ॥

పిఞ్గం దక్షిణ దిఙ్ముఖం పరివృత శ్యామామ్బరం వాహనే

తిష్ఠంతం వృషభే నపుంసకతనుం పద్మాద్య బీజాక్షరం ।

ధ్యాయామో గళకాఖ్య కేతుమమితాలక్ష్మర మూర్ఖాయుధం

దేవం తం పవనాఖ్య ముగ్రనినదం స్వాభీష్ట సంసిద్ధయే ॥ ॥ ౧౫ ॥

“సర్వతీర్థజలాయ । పుణ్యాయ । పవనాయ । పుణ్యపూజితాయ ।”

తత్సూర్యే తక్షకః ॥

యామ్యాశోన్ముఖ మభ్రనీలవపుషం హేమామ్బరం తక్షకం

బిభ్రాణం ఫణపఞ్చకం మణీయుతం యద్వా ఫణా సప్తకం ।

ధ్యాయేయం హృది హస్తతాళ నినదం తట్యాది బీజాక్షరం

పాథోజధ్వజ వాహనం భుజగభే జాతం జరావల్లభమ్ ॥ ॥ ౧౬ ॥

“తక్షకాయ । సర్పరాజాయ । క్షితిజాయ । ధరాధరాయ ॥”

ఇతి శ్రీవైఖానసే ధ్యానముక్తావళ్యాం

చతుర్థావరణ దేవతాధ్యాన భేదోనామ

షష్ఠ స్తుటకః

-- ౦ --

శ్రీనివాస పరబ్రహ్మణేనమః !

ధ్యాన ముక్తావళ్యాం

సప్తమస్తబక ప్రారంభః

పశ్యమావరణే పూర్వద్వారోత్తరే కుహః ॥

ఖగధ్వజాంత ద్వహనాం శుకస్వరాం ధృతామ్బుజాం కుశ్చోత నీలమూర్ధజాం
మషీరుచిం పశ్చిమ దిఙ్ముఖీం కుహం కుశాద్యబీజాం కుసుమామ్బరాం
స్మరేత్ ॥ ౧ ॥

“మేదిన్యై । కుహ్వై । సుదంస్థాయై । క్షమాయై ॥”

తద్దక్షిణే ౨నుమతిః ॥

సితశ్యామాం ఖడ్గధ్వజ వహన యుక్తాం శుకరవాం
జపాపుష్పాచ్ఛాదా మభిజిదుడు జాతా మనుసుతిం ।
తబీజేనోపేతాం కుసుమధర హస్తా మపర ది
ఙ్ముఖీం దేవీంధ్యాయే దభిమత ఫలస్యోపగతయే

॥ ౨ ॥

“అనుమత్యై । స్వరూపాయై । తస్వంగ్యై । సుభగాయై ॥”

* సప్తమాతరః *

“తద్దక్షిణే సప్తమాతరస్సర్వాః పశ్చిమాభిముఖాః॥”

బ్రహ్మణీ ॥

బ్రహ్మణీ కలశాక్ష సూత్రసహితా పిఙ్గా ప్రసార్య స్థితా
వామం పాదమజా జటామకుటీనీ దర్శధ్వజా పాతుమాం ।
సజ్జాత స్వన శబ్దినీ సిత ఖగారూఢాక బీజాక్షరా
రక్తా చ్ఛాదవతీ త్రిలోక జననీ దణ్డంకరే బిభ్రతీ ॥

॥ ౩ ॥

బ్రహ్మణ్యై । పిఙ్గాయై । గౌర్యై । సర్వతోముఖ్యై ॥”

సరిత్రియా ॥

వైశాఖే భరణీభవా కకుదసద్వేణీ పిశాచధ్వజా
శ్వేతాకృష్ణపటిధరా త్రిశిఖభృత్పాణి న్రినేత్రాన్వితా ।
భక్తాభీష్టదసారభేయ వహనా సద్మాద్య బీజాక్షరా
స్వాఖ్యానేన సరిత్రియా కకుదనిస్వనా ప్రసార్యస్థితా ॥

॥ ౪ ॥

“సరిత్రియాయై । విశ్వరూపాయై । ఉగ్రాయై । గణేశ్వర్యై॥”

వైశాఖిని ॥

వైశాఖీ కనకద్యుతి స్నితపటా శక్తింకరేభిభ్రతీ
తిష్ఠంతీ ప్రసృతైక పాదకమలా నామాద్యబీజాక్షరా ।
జ్యేష్ఠేమాసి హతాశతారకభవా సాతామ్రచూడ ధ్వజా
దేవీ బర్హిణ వాహనా దిశతుమే శ్రేయశ్చతుర్దోర్యుతా ॥

॥ ౫ ॥

“వైశాఖిన్యై । ఖణ్డిన్యై । గాయత్ర్యై । షణ్ముఖ్యై॥”

విశ్వగర్భా ॥

మేఘస్వానరవాం ప్రసార్యచరణం పీఠేస్థితాం వామకం
పౌషే వైష్ణవ తారజాం విదధతీం శఙ్ఖంచ చక్రం కరే ।
పక్షీశ ధ్వజవాహనాం భగవతీం ధ్యాయామ్యహం వైష్ణవీం
శ్యామాం పీతపటాభిరామ వపుషం దివ్యాక్షమాలాధరాం ॥

॥ ౬ ॥

“విశ్వగర్భాయై । విశ్వోర్మిణ్యై । కృష్ణాయై ‘ రోహిణ్యై॥”

వారాహిణీ ॥

ముద్రాం ప్రాసకరీం హలంచ ముసలం రక్తైః కపాలైర్యుతా
వారాహీ దధతీగుణ ధ్వనియుతా నామాద్య బీజాక్షరా ।
ఆర్ద్రజా త్రియుగా స్థితానతపదం దేవీ పిశాచ ధ్వజా
తద్యానాద మమ శ్రేయం ప్రదిశతు శ్యామాచ రక్తమ్పూరా ॥

॥ ౭ ॥

“వారాహ్యై । వరదాయై । ఉర్వ్యై । వజ్రదంష్ట్ర్యై ॥”

ఇంద్రాణీ ॥

ఇంద్రాణీ శుకతుణ్ణరమ్య వసనా పాదం ప్రసార్య స్థితా
నామాద్యక్షర బీజకా కులిశధృక్పా నేణుపత్ర ధ్వజా ।
జ్యేష్ఠాఖ్యోడుని మాఖమాసి జనితా శబ్దం వషట్కారకం
బిభ్రాణాయ వసస్య భాసురతనుః శ్రేయఃప్రదద్యాన్మమ ॥

॥ ౮ ॥

“జయన్యై । కాశిక్యై । ఇంద్రాణ్యై । ఘనాఘన్యై ॥”

కాళీ ॥

కంబీజా రుధిరామ్పూరా ఘనరుచీ రక్తాగ్రనేత్రాఞ్చల
భూభక్తీ వికృతాననా ౭ర్థ శశభృద్దంష్ట్రాహి భూపాదిదృక్ ।
కాళీ శూల కపాలిని హతవహధ్యానా పిశాచధ్వజా
వహ్నిజ్వాలకచా భృదుగ్ర కలభారూఢా భరణ్యుద్భవా ॥

॥ ౯ ॥

“కాశ్యే । నాశీకదంప్ర్యై । వృషభవాహనాయై । వేదధారిణ్యై ॥”
పశ్యేమే ప్రాజ్ఞుఖా జయాద్యాః

॥ జయా ॥

అసీనా సుఖమూఢ పఙ్కుజకరా శుక్లామ్బరా ప్రాజ్ఞుఖీ
వీణావేణురవా ౭తి పాటల తను ర్ద్యేష్ఠే ధనిష్ఠాద్భవా -
నీలాకుఞ్చిత కున్దలోభయ భుజా కీరోప వాహధ్వజా
సాదేవీ శుభమధ్యమా ౭వతు జయా నామాద్యబీజాక్షరీ । ॥ ౧౦ ॥

“జయాయై । సుఖప్రదాయై । సమృద్ధిన్యై । భద్రాయై ॥”

విజయా ॥

హేమాభా శుకపత్ర సన్నిభపటా జ్యేష్ఠేధనిష్ఠాడుజా
హస్తే చామరభృత్కరం నతవతీ వామంవిబీజాన్వితా ।
వీణా వేణురవా చకాస్తు విజయా నీలావకుఞ్చితృచా
సా కీర ధ్వజ వాహనా స్వచరణం వామం నికుఞ్చస్థితా ॥ ॥ ౧౧ ॥

“విజయాయై । విశోకాయై । పుణ్యాయై । కామనన్దాయై ॥”

విన్దా ॥

విన్దా శ్యామతను ర్వీ పాటల పటా స్వే చామరే దక్షిణే
హస్తే నన్దధతీ తదన్యవితతం జ్యేష్ఠే ధనిష్ఠాద్భవా ।
వీణావేరవా శుకధ్వజయుతా తద్వాహనాకుఞ్చయ
స్త్య క్షేం వామ్నమ శుక్ల కుఞ్చిత కచా దేవీవిబీజా ౭వతు ॥ ౧౨ ॥

విన్దాయై । లాభాయై । ప్రమత్తాయై । అజేయాయై ॥”

నన్దా :

ఝషదళ నిభాచ్ఛాదా కృష్ణావకుఞ్చిత మూర్ధజా
సమాసీనా వామంపాదం ప్రసార్యవబీజకా ।
నివసతు ధనిష్ఠజా జ్యేష్ఠే శుకధ్వజ వాహనా
కనకరుచిరా వేణుస్పరా హృది నన్దకా ॥ ౧౩ ॥

“నన్దకాయై । మధుజనన్యై । సుముక్తాయై । సుభగాయై ॥”

పుష్పికా ॥ :

హేమాభా పుష్ప చిహ్నమ్బర భృదుభయదోః కుఞ్చితనీలకేశీ
జాతాజ్యేష్ఠే ధనిష్ఠాడుని, చమరుహం బిభ్రత్ దక్షిణేన ।

హస్తం విస్తార్యచాన్యం ధ్వజ వహనశుకా పుష్టికా ౭౭ఖ్యాదిబీజా
వీణావేణు ప్రణాదాసు దృగమలముఖీ ప్రాజ్ఞుఖీశ్రేయసేస్తు ॥ ౧౪ ॥
పుష్టికాయై । మోహవత్త్యై । పుణ్యదాయై । ప్రమత్తాయై ॥
కుముద్వతీ ॥

సన్యశ్యామనిభామ్భరా కుముదరు క్షుప్తాజ్ఞితా వామదో
స్తిప్తస్త్రీ హ్యవరం ప్రసార్యచ భుజం జ్యేష్ఠే ధనిష్ఠాదుని ।
కృష్ణా కుజ్జిత మూర్ధజా శుకలసద్యాన ధ్వజా ప్రాజ్ఞుఖీ
కుంభీజాతు కుముద్వతీ మమహృదిసాద్వేణు వీణారవా । ॥ ౧౫ ॥

‘కుముద్వత్త్యై । సువహాయై । సుసంభరాయై । సద్వత్త్యై ॥’

ఉత్పలకా॥

పాయాదుత్పలకా ౭తి నీల వసనా జ్యేష్ఠేధనిష్ఠాద్భవా
నీలాకుజ్జిత మూర్ధజోత్పల రుచి స్సాకీర యానధ్వజా
పుష్పం దక్షిణ దోష్ఠిదీర్ఘమపరం దోర్భిభ్రతీ వల్లకి
వేణుస్వానయుతా పురస్త్యభిముఖీ నామాద్య బీజాక్షరా ॥ ॥ ౧౬ ॥

“ఉత్పలకాయై । సుగన్ధిన్యై । సర్వమోదాయై । సర్వాత్మకాయై॥”

విశోకా ॥

శుక్రేమాసే ధనిష్ఠాకృత జనిరవతా త్కీర పత్రాభచేలా
వింబీజా కీరయానధ్వజ యుగపమితాశోక పుష్పావిశోకా ।
వామం వ్యాతత్య తస్యాపరమపి కుసుమగ్రాహీ దోరుద్వహస్తీ
వీణావేణు ప్రణాదా హరిదిగభిముఖీ కుజ్జితా నీలకేశీ ॥ ॥ ౧౭ ॥
“విశోకాయై । ధనదాయై । అక్షతాయై । అమితాయై ॥”
ఉత్తరే దక్షిణాభిముఖాస్పృశ రోహిణ్యః ॥

కుణ్డినీ ॥

పాయార్దక్షిణ దిజ్ఞుఖీ మరకతశ్యామా ప్రసార్యస్థితా
రోహిణ్యాం జనితా కుబీజ సహితా నీలావకుఞ్చత్కచా ।
పుష్పగ్రాహికరా మయూరవిలసద్యాన ధ్వజాభూషితా
పుష్పాచ్ఛాదవతీ మృదగ్జనినదా దేవీచ సాకుణ్డినీ ॥ ॥ ౧౮ ॥

కుణ్ఠిన్యై । నన్దిన్యై । ధరిత్ర్యై । రజిత ప్రియాయై ॥

గ్రన్థినీ ॥

పుష్పాచ్ఛాదా మరకత రుచిగ్రన్థినీ పుష్పహస్తా

పాయాద్యానధ్వజ భుజగభుక్కుస్థితా ౨౫౦ ప్రసార్య ।

రోహిణ్యా ఖేయ హ్యుడుని జనితా కుజ్జితా నీలకేశీ

బీజం నా మాదిమముపగతా సామృదభ్య ప్రవణాదా ॥

॥ ౧౯ ॥

“గ్రన్థిన్యై । వేగిన్యై । జయాయై । ప్రవాహిత్యై॥”

కృచ్ఛిణీ ॥

మరకత రుచిః పుష్పాచ్ఛాదా శిఖిధ్వజ వాహనా

ద్విభుజా కుసుమధరా కృచ్ఛిణ్యా నీలకున్తలా ।

ఉడుని జనితా రోహిణ్యాం మృదభ్యరవా ౨౫౧ తా

త్రుప్తత ముఖితా కుంభీజా సాచ దక్షిణ ముఖీ ॥

॥ ౨౦ ॥

“కృచ్ఛిణ్యై । శాఖిన్యై । వాహిన్యై । యోక్తీన్యై॥”

జారిణీ ॥

హస్తే పుష్పం దధానా మరకత మణి రుక్పష్ప వాసా మృదభ్య

స్వానా ౨౫౨ త్యేకియానధ్వజ యుగుడుని సా రోహిణీ నామ్నిజాతా ।

నామాద్యర్థ స్వబీజా యమదిగభి ముఖీ కుజ్జితా నీలకేశీ

సర్వాలక్ష్మరయుక్తా తదయద ముషితా జారిణీ నామధేయా ॥ ౨౧ ॥

కుణ్ఠిన్యై । జారిన్యై । చర్దిన్యై । ప్రవాహిత్యై ।

వికారిణీ ॥

మరకత రుచిర వ్యా ద్రోహిణీజా మృదభ్య

ధ్వని రురగ భుగుద్యత్యేతు యానా ౨౫౩ ద్యబీజా ।

విధృత కుసుమపాణి ర్దామినీ పుష్పచేలా

శమన దిగవలోకీ కుజ్జితా నీలకేశీ ॥

॥ ౨౨ ॥

“వికారిన్యై । దామిన్యై । వైశిన్యై । విద్యుతాయై ॥

దర్శిణీ ॥

ప్రసూనాచ్ఛాదా ౨౫౪ ద్వనిజిత మృదభ్య మరకత

ప్రభాదర్శిణ్యాఖ్యా శిఖివహనకేతుః కుసుమభృత్ ।

స్వనామాద్యం బీజం పరిగతవతీ దక్షిణముఖీ
ప్రసూతా రోహిణ్యాం సుత సురసితా కుఞ్చిత కచా ॥ ౨౩ ॥

దర్శ్యైః । ఇష్టకరాయై । సౌమనస్యై । ప్రవిద్యుతాయై ॥
ఇష్టయ వికారిణీ ॥

ప్రసూన వసనా శిఖిధ్వజవహా మృదభధ్వనిః
కృతాంత హరిదున్ముఖీ మరకత ప్రభా పుష్పభృత్
ఇబీజ సహితా ద్విదోర్దిశతు రోహిణీ జన్మభా
కృమిద్వియ వికారిణీ సితతరావకుఞ్చత్కచా ॥ ౨౪ ॥

“ఇష్టయ వికారిణ్యై ॥ప్రవర్తిన్యై గజ్గావాణ్యై । నృజన్యై ॥”
ప్రాచ్యాం ప్రత్యజ్ముఖాస్సప్తర్షయః ॥

భృగుః ॥

బ్రాహ్మం పీఠ మధిష్ఠితో ధృతమృగత్వగ్రుహ్మ దణ్డాభయే
బిభ్రద్దక్షిణ పాణ్యుపాత్ర కలశో దణ్డం వహన్ వైణవం ।
అజ్కీత్తానిత వామపాణ్యుపరి తస్సన్యస్తహస్తా జటీ
నాసాగ్రార్పిత దృగ్భుగుర్గుణయుతః పాయాద్భుబీజోబ్జ వాన్ ॥ ౨౫ ॥

“పద్మాపిత్రే । ధాతృనాథాయ । ఖ్యాతీశాయ । భృగవే ॥”

మరీచిః ॥

బ్రాహ్మపీఠే మరీచిం దృగుపహితనసాకోటి మజ్గారవర్ణం
పర్యజ్కీత్తాన వామం వితతకటి తటన్యస్త హస్తం మబీజం ।
ఆషాఢే పూర్వ ఫల్గున్యడునికృతజనిం భృగ్గవాహం మృగత్వ
కేలం సంభూతినాథం భజథ హయరవం ధ్యాయినం విప్ర కేతుం
॥ ౨౬ ॥

“సంభూతీశాయ । మరీచయే । శోచిష్మతే । పార్థమాస
భృతాయ । క్షమాయ ॥”

పులహః ॥

తామ్రాభం బ్రహ్మపీఠే స్వవహిత మతులాధార మీశం క్షమాయా
నాసాగ్రస్థార్థమిలద్భుశ మథపులహం తం జటాలం జబీజం ।

ధ్యాయంతం పుష్పకేతుం కలశధర మిషే హస్తజం చాక్షరావం
ధ్యాయే ద్వామాఖ్య హస్తా ధరిత తదితరోత్తానహస్తాఞ్చితాఞ్కం । ॥ ౨౭ ॥

“పులహాయ । కర్దమాద్యాయ । సౌమనస్యాయ । మహాభృతయే ॥”

పులస్త్యః ॥

అజ్కుస్థలోత్తానిత వామహస్త

న్యస్తాన్యహస్తం ప్రణమః పులస్త్యం ।

ప్రతీశ్వరం ప్రాక్కులహే నివిష్ట

ర్విశేషణైః పీత విశేషమన్యైః ॥

॥ ౨౮ ॥

“మహాభృతయే । పులస్త్యాయ । ప్రీతిభర్త్రే । వశంకరాయ ఉదాత్తోనిధయే”

॥ క్రతుః ॥

క్రతుం శ్వేతం బ్రహ్మసన నిలయ ముత్తానితకరో

పరిన్యస్తం వామం స్వకరమధనాసాగ్రగదృశం ।

క్రంబీజం వైశాఖే మృగశిరసి జాతం హయరవం

భజేదూర్వారాఖ్య ధ్వజమృషివరం సన్నతిపతిం ॥

॥ ౨౯ ॥

“రాజ్యాయ । సిద్ధిరాజాయ । నిష్కుసూదనాయ । సన్నతీశాయ । క్రతవే ॥”

వసిష్ఠః ॥

ఉర్వాణాభిద కేతురుజ్జ్వలనిశాగౌర స్తురభస్వన

స్తైషే పౌష్టభజో వబీజసహిత స్సబ్రహ్మదణ్డాయుధః ।

బ్రాహ్మంపీత మధిష్ఠితో ౨వతు వషట్కారాఖ్యవాహస్వయం

యోగధ్యానపరః క్రతార్గుణ యుతో ౨రున్దత్యధీశోమునిః ॥

॥ ౩౦ ॥

“ఉర్వాపతయే । రాజపూర్వాయ । వసిష్ఠాయ । వాక్పతయే ॥”

అత్రిః ॥

ఉర్వాణధ్వజ మత్రిమశ్వనినదం బ్రహ్మసనస్థం మృదు

చ్ఛాయం కార్తికమాసి వైష్ణవభజం నామాద్య బీజాక్షరం ।

నాసాగ్రార్పిత లోచనం హృది వషట్కారాఖ్య వాహంస్మరే

దక్షోత్తానిత వామపాణిగత దన్యంచానసూయాపతిమ్ ॥

॥ ౩౧ ॥

“అత్రయే । నియామకాయ । సత్యనేత్రగురవే! అనసూయేశాయ॥”

అగస్త్యః ॥

హస్తేజాత మిషేమాసి కుసుమాకార ధ్వజం పాణినా

కుణ్ఠీ మక్షపటంచ బిభ్రత మథప్రాణాధినాథం ।

శ్యామంరక్తపటంచ హంసవహనం నామాద్యబీజాక్షరం

కృష్ణంచర్మవసాన మక్షనినదం ధ్యాయే దగస్త్యాభిదమ్ ॥ 32 ॥

అగస్త్యాయ । మునివరాయ! ధృతీశాయ! కుమ్భసంభవాయ॥”

అగ్నేయ్యాం వత్సరాః ॥

పద్మపత్ర రుచయో ౭ బ్జనినదా

స్వాతి జాశ్చ సుశశద్వజవాహః ।

వత్సరా ద్విభుకా స్సుగణేశాః

పాస్తు పుష్ప వసనాశ్చ సబీజాః ॥ 33 ॥

“వత్సరేభ్యః । వసుసుతేభ్యః । నిధిభ్యః । ధర్మసూనుకాభ్యః ”॥

నైర్వత్త్యాం ప్రాణాదయః ॥

హేమాభా ధవళామ్బరాః కపిలసద్వాహాశ్చ శఙ్ఖద్వజా

హంసధ్యానయుతాయ బీజ సహితా స్వాత్మ్యుద్భవాఃకుర్వతాం ।

నానాలఙ్కృతి భాసమాన వపుషస్స్వాయుధోద్భాసితాః

ప్రాణాద్యామమశర్మ పఞ్చపవనాస్తే దాయినీ వల్లభాః ॥ 34 ॥

“ప్రాణాయ । అపానాయ । వ్యానాయ । ఉదానాయ । సమానాయ॥”

వాయవ్యాం సప్తమరుతః ॥

ధూమత్విషః శ్వేతపటాన్ ద్విబాహూన్

ప్లవంగావాహన్ జలజద్వజాంశ్చ ।

హంసస్వనాంశ్చేదయినీ సనాధా

న్వదే ధృతాసీ న్మరుతో యబీజాన్ ॥ 35 ॥

“మరుద్భ్యః । లోకధరేభ్యః । సప్తసప్తగణేభ్యః । మరుద్వత్పుతేభ్యః ”

ఐశాన్యాం శతరుద్రాః ॥

శ్వేతాభాన్ మృగరిపుచర్మ చేలయుక్తాన్

పింగాక్షాన్వరుణ సుదిబ్బుభాన్ శబీజాన్

సంయుక్తానపరగుణైస్తు రుద్రతుల్యాన్
ధ్యాయామోహృది శతరుద్ర సంజ్ఞదేవాన్ ॥

॥ 3౬ ॥

“శతరుద్రభ్యః । ఓషధీభ్యః । త్ర్యమ్బకేభ్యః । కపాలపాణిభ్యః ॥”

తద్దక్షిణే అంతరాళే ఏకాదశరుద్రాః ॥

శ్వేతాన్వ్యఘ్ర త్వద్ధరాన్ప్రత్యగాస్యా
న్నీలగ్రీవాం స్త్ర్యక్షణాన్ రుద్రతుల్యైః ।
అన్యైర్భేదైర్భాసమానాన్ గుణానాం
వన్దేరుద్రా వన్తరేకాదశాంశ్చ ॥

॥ 3౭ ॥

“అజైకపాదే । అహిర్బుధ్నియాయ । పినాకినే ।
పరాజితాయ । మృగవ్యాధాయ । శర్వాయ । నిర్భతయే ।
ఈశానాయ । కపాలినే । భవాయ । స్థాణవే ॥”

తద్దక్షిణే ద్వాదశాదిత్యాః ॥

రక్తాన్ సితాచ్ఛాద భృతశ్చ రేణుకా
సువర్చలా నామవధూ ద్వయాన్వితాః ।
ఆదిత్యవచ్చాన్య విశేషణాఙ్కీతా
నాదిత్య నామ్నాం కలయే దశాప్యభౌ ॥

॥ ౩౮ ॥

“ధాత్రే । అర్యమే । అంశాయ । మిత్రాయ ॥ వరుణాయ । భగాయ ।
ఇంద్రాయ । వివస్వతే । పూష్టే । పర్జన్యాయ । త్వష్టే । విష్ణవే ॥”

దక్షిణే గన్ధర్వాః ॥

దంష్ట్రావక్త్రాః కుసుమవసనాః పద్మకింజల్కవర్ణా
సింహస్వానాధన దహరిదాలోకినస్సొమ్యజాతాః ।
గన్ధర్వా మే విదధతు శుభం పాశినో రేఫబీజా
రక్తానక్తా భుజయుగయుతా యానకేతూకృతేభాః ॥

“గన్ధర్వేభ్యః । రమ్యేభ్యః । సురజేభ్యః । సౌమజేభ్యః ॥

॥ ౩౯ ॥

తత్పశ్యమే మునయః ॥

ఉదఙ్మఖా హేమరుచ స్తపోధిపా

జటాధరామిత్ర భజాజలస్వనాః ।

కుశాన్వితాః కృష్ణమ్మగత్వగం శుకా

స్తపాద్యబీజా మునయస్సురస్తుమే

॥ ౪౦ ॥

“మునిభ్యః । తపోనాథేభ్యః । కుశేభ్యః । పాపవినాశిభ్యః ॥”

పశ్యమే అపురసః ॥

ఇన్ద్రాశాభిముఖా స్సువర్ణరుచయః పుష్పామ్బరాః పద్మభృ

ద్ధస్తా ఉత్తరఫల్గునీ, భజనితా అర్కాద్య బీజాక్షరాః ।

కృష్ణాకుశ్చేత మూర్ధజాశ్చుకరవా హంసధ్వజాశ్చేతసి

ధ్యాయామ్యప్సరసో వళక్ష విహగారూఢాస్సు భూషోజ్జ్వలాః ॥ ॥ ౪౧ ॥

“అప్సరోభ్యః । అమృతజాభ్యః । భోగవహాభ్యః । సరోజాభ్యః ॥”

ఉత్తరే అశ్వినౌ ॥

ధ్యాతవ్యాన్మఖిరశ్వినౌ సితఖగస్వానావశోక స్ఫుర

త్పుష్పాచ్ఛాదన శాలినౌ ద్విభుజకౌ గోక్షైరవర్ణాకృతీ ।

పౌలోమీపతి దిఙ్ముఖౌ శిఖివరారూఢౌ తథాసున్దరీ

నాథౌ నిత్యమకార బీజసహితౌ తౌకాకపక్ష ధ్వజౌ ॥

॥ ౪౨ ॥

“అశ్వినీభ్యాం । యమళాభ్యాం । యుగ్మాభ్యాం ।

త్వాష్ట్ర పుత్రాభ్యాం ॥”

ఉత్తరే వసవః ॥

కమలచయో యమాశాస్యాశ్శశధ్వజ వాహనా

స్ఫురసిజధరా శృఙ్ఖధ్వనా భుజద్వయశాలినః ।

దదతు వసవః శ్రేయః స్వాత్మ్యద్భవాశ్చ వసుప్రియా

విలసితముఖాః ప్రాప్యబీజం పకార మలఙ్ముతాః ॥

॥ ౪౩ ॥

“ధరాయ । ధృవాయ । సోమాయ । అపానాయ ॥ అనలాయ ।
అనిలాయ । ప్రత్యూషాయ । ప్రభాసాయ॥”

తత్సూర్యే విద్యాధరాః ॥

శ్యామాదక్షిణ దిబ్బుఖా ధృతగదాస్పందరక్త కేశాంశుకాః

బిభ్రాణా నిజపాణినా డమరుకం విద్యాధరీనాయకాః ।

దంష్ట్రాస్యాధ్వ జయాసభూతమహిషా మన్త్రాది బీజాక్షరా

మేఖస్వానభృతో ద్విబాహవ ఇమే రక్షన్తు విద్యాధరాః ॥

॥ ౪౪ ॥

“విద్యాధరేభ్యః । మన్తబలేభ్యః । పుష్పజేభ్యః । భోగజేభ్యః ॥”

ఇతి శ్రీవైఖానసే ధ్యానముక్తావళ్యాం

పంచమావరణ దేవతాధ్యానభేదోనామ

సప్తమస్తబకః

శ్రీనివాస పరబ్రహ్మణేనమః !

ధ్యానముక్తావళ్యాం

అష్టమస్తబక ప్రారంభః ॥

అథషష్ఠావరణే పూర్వద్యారోతరే తుమ్మరుః ॥

రక్తాభం శ్వేతవస్త్రం ద్విభుజమురుజుటం తుమ్మరుం వాయువాహం

సగ్గీతేశంచ కేతుస్సవమభిజదుడౌ సమ్భవం గానరావం ।

వీణా సంయుక్త హస్తం సలిలపతి హరిన్మృస్తదృష్టిం ప్రపద్యే

సాభిఖ్యాద్యర్థబీజం వినుతహరిగుణం శుభ్రయజ్ఞోపవీతం

॥ ౧ ॥

“తుమ్మరువే । మునివరాయ । స్వరేశాయ । వేదరూపిణే॥”

తద్ధక్షిణే నారదః ॥

శ్వేతం వ్రత్యగవేక్షణం ద్విభుజకం రక్తమ్బరం నారదం

తాళస్వానయుతం కరేణ మహతీం వీణాం నిజాం బిభ్రతం ।

వాయుం వాహనమాస్థితం ధ్వజలసత్కూర్చం ప్రపద్యే ౨భిజ

జ్ఞాతం యోగి సమాహ్వయాది మలసద్బీజం స్వరాధీశ్వరమ్ ॥ ౨ ॥

‘నారదాయ । మునివరాయ । గానరూపాయ । బ్రహ్మ సమ్భవాయ॥

తద్ధక్షిణే ఋతవః ॥

అబ్జా భా విమలామ్బరాః కుసుమ భృద్ధస్తాస్తటిత్కే తవో

మూలాయా ముదితా గబీజ సహితా మేఘస్వనారావిణః ।

పుష్పస్యన్తన వాహనా ష్టదృతవస్తే శ్వేత కృష్ణాధిపా

బాహాయుగ్మభృతో ధనాధిప హరిద్దత్తేక్షణాః పాన్తు నః ॥

॥ ౩ ॥

‘ఋతుభ్యః । మహారాశిభ్యః । గన్ధర్వేభ్యః । తీర్థేభ్యః ॥’

పశ్చిమేప్రజాపతిః ॥

శ్వేతః ప్రాబృఖిమూర్తి రేకవసనః కుణ్డిస్వరూప ధ్వజో

హస్తోద్భాసి వరాభయాక్ష కలశోజాతో ౨ భిజిత్రారకే ।

ధాతాపాతు సరస్వతీ సహచరో యుక్తశ్చతుర్భిర్ముఖై

ర్హంసం వాహన మాశ్రితః కలయతు శ్రేయస్త్రయ్యానిస్వనః ॥

॥ ౪ ॥

“ప్రజాపతయే । స్రష్ట్రే । వేదమయాయ । బ్రహ్మ రూపాయ ।”

ఉత్తరే ముద్గలః ॥

శ్వేతాభః శ్రవణోద్భవః దిగ్వక్త్ర స్త్రయీ నిస్వనః
పాయాత్కచ్చప వాహనశ్చ సుగుణానాథో జటామణ్డలీ ।
నామాద్యక్షర బీజకః కుశలసత్కేతుశ్చ రక్తామ్బుర
స్తారాకార విశుద్ధమౌక్తిక ధరస్ఫుర్జ ధళో ముద్గలః ॥

॥ ౫ ॥

“ముద్గలాయ । మునివరాయ । శుద్ధాయ । సర్వజ్ఞాయ ॥”

అగ్నేయ్యం హలేశః ॥

శ్వేతాభో నీలచేల స్థితఖగ నినదః పద్మహస్తా ద్విబాహు
ర్యామ్యాధీశో హలేశః కరవిధృత హలో మైత్ర సక్షత్రజాతః ।
ఉన్మీలత్పుష్పకేతు ర్వితరతు నితరాం భవ్య మవ్యాహతమ్మే
నానాలక్ష్మరయుక్తో మణిమయమకుట స్వాభిధాద్యర్థబీజః ॥

॥ ౬ ॥

‘హలేశాయ । మహాబలాయ । మాయాజ్ఞాయ । వరదాయ ।

నైర్మల్యం జామ్బవః ॥

రాక్తాచ్ఛాద ధరో మృగధ్వజయుత స్తద్వాహనో రేవతీ
జాతో జామ్బవనామకో మరకత శ్యామశ్చ బాలాపతిః ।
మూర్ధోత్తంభిత బాలమాళిరుచిర స్సంచ్ఛన్న వీరాన్వితః
శశ్వత్పాతు జకారబీజసహితో దేవో మృదజ్ఞావః ॥

॥ ౭ ॥

‘జామ్బవాయ । బాలరూపాయ । దర్శనీయాయ । సుందరాయ ।
ఐశాన్య మశురః ॥

శ్యామం రక్తాంబర విలసితం శూలినం రక్తకేశం
ఘోరం యానధ్వజకరయుతం ఘోరదంష్ట్రం ద్విబాహుం ।
మూలాతార ప్రభవమసురం నౌమి నీలాసనాధం
నానా భూషం మణిరుచిలసన్మూర్తి మప్యౌద్య బీజమ్ ॥

॥ ౮ ॥

“అసురాయ । దైతేయాయ । ఘోర రూపాయ । భయానకాయ ॥”

అస్తరాశే ప్రాచ్యాం కిన్నర మిథునం ॥

ప్రత్యగ్దిబ్బుస్త నేత్రం ఖగచరణయుతం తాళవీణాఙ్కహస్తం
పుం స్త్రీ రూపౌద్భవాయం స్వరరవ సహితం పక్షయుగ్మాభిరామం ।

హస్తేజాతం చ నాశధ్వజయుతమనిలాకార యానేన యుక్తం
నామాద్యర్థస్వబీజం ఘృసృణురుచివపు : కిన్నర ద్వంద్వమీడే || ౯ ||

“కిన్నర మిధునాయ । తీర్థాయ । సగ్గీతాయ । పక్షిరూపాయ”
దక్షిణే ప్రహ్లాదః ||

ప్రహ్లాదం రక్షకాన్తిం సితవసనయుతం పుష్పహస్తం ద్విబాహుం
ప్రాణేశం నౌమి వాజిధ్వజ వహనయుతం పశ్చిమన్యస్తనేత్రం
శఙ్ఖస్వాన ప్రణాదం కపిశనిభజటాజూటధార్యుత్తమాంగం
ప్రాణాద్యర్థ స్వబీజం సముదితజననం రోహిణీ నామ్ని తారే || ౧౦ ||

“ప్రహ్లాదాయ । విష్ణుభక్తాయ । ప్రజననాయ । గదాధరాయ ||”
తత్పశ్చిమే మదనః ||

సౌవర్ణాంబరధారిణం కరయుగే పుష్పం శరం చైక్షవం
చాపం బ్రీఢత ముత్తరాభిముఖ మున్మీలచ్ఛకశ్యామలం ।
భూషాధ్యం మకరధ్వజంచ మకరారూఢం రతేర్వల్లభం
మంబీజం మదనం పునర్వసుభవం వందే స్వరారావిణమ్ || ౧౧ ||

‘మదనాయ । కామాయ । సుందరాయ । దివ్యరూపాయ ||’

తత్పశ్చిమే విపా ||

వందే పాటల పుష్ప సన్నిభతనుం రక్తామ్బరాం పుష్పభృ
ద్ధస్తాం కుఞ్చిత నీల మూర్ధజభరాం హంసోపవాహ్యాధ్వజాం ।
ఫాలోపర్యవబద్ధ పుష్పక విశాచూడాంశుకీ నిస్సనాం
విద్యాద్యక్షర బీజకాం బహువిధాకల్పాం ద్విబాహుం విపామ్ । ౧౨ ||

“విపాయై । విద్యుద్భూపాయై । విశాలాక్ష్యై । మేధాయై ||”

పశ్చిమే వ్యాజినీ ||

పీతా ద్విదోః శ్యామపటా శుకధ్వజా

తద్వాహనా వేణురవాచ పుష్పభృత్ ।

చిత్రోద్భవా ప్రాగ్వదనా విబీజకా

స్యాద్వ్యాజినీ కుఞ్చిత నీలమూర్ధజా ||

|| ౧౩ ||

“వ్యాజిన్యై । సుభగాయై । సుందర్యై । విశుద్ధాయై”

ఉత్తరే కామినీ ॥

రక్తశ్లేతపటా పురోర్పితముఖీ చిత్రోద్భవా కామినీ
బిభ్రాణా కుసుమం కుశధ్వజవతీ తద్వాహనా చ ద్విదో : ।
కృష్ణాకుఞ్చిత మూర్ధజా పరిలసద్వేణుస్వనా భూషణై
స్సౌవర్ణై రుచిరాకృతి స్ఫురతు మే నామాద్య బీజాక్షరా ॥ ౧౪

‘కామిన్యై । కాన్తాయై । శుభాశ్చ్యై । విమలాయై ॥

చన్ద్ర ప్రభాః ॥

శ్వేతాదక్షిణ దిబ్బుఖీ సితఖగస్వానా విహఙ్గధ్వజా
తద్వానా నిటలోర్ధ్వ కల్పిత లసత్పుష్పావచూడా ద్విదోః ।
కృష్ణాచ్చాదవతీ కరాత్త కుసుమా హస్తాఖ్యతారోద్భవా
చన్ద్రాభా కుశలం తనోతు జగతాం నామాద్య బీజాక్షరా ॥ ౧౫ ॥

“చన్ద్ర ప్రభాయై । తన్వశ్చ్యై । శ్వేతరూపాయై । ధృఢవ్రతాయై”

తత్సూర్యే సున్దరః ॥

బిభ్రాణః కమలం కరేణ వివిధాకల్పే విహఙ్గధ్వజః
శ్యామాభో గజవాహన శృతభిషగ్జాత స్సునన్దావతి : ।
నామాద్యక్షర బీజకో యమదిశామాలోకమానస్థితో
ధ్యతవ్యో హృది రక్తశాటకధరో దోర్ఘస్త్వవాన్ సున్దరః ॥ ౧౬ ॥
‘సున్దరాయ । సురప్రియాయ । సుఖానన్దాయ । సౌమ్యాయ ॥’

*** సప్తమావరణే బ్రహ్మాది దేవతాః ***

“పూర్వద్వారోత్తరే బ్రహ్మణే తద్దక్షిణే ఋగ్వేదే (తౌ పశ్చిమాభిముఖా)”

“దక్షిణే ఉత్తరాభిముఖాయ దణ్డధరాయ ।

పశ్చిమే ప్రాజ్ఞుఖాయ పాశభృతే ।

ఉత్తరే దక్షిణాభిముఖాయ ధనదాయ ।

ఆగ్నేయ్యాం సవిత్రే సావిత్రాయ ।

నైరృత్యా మిన్ద్రాయ । ఇన్ద్రజాయ ।

వాయవ్యాం రుద్రాయ । రుద్రజాయ ।

ఐశాన్యాం అధ్యు అపవత్సాయ నమః ఇతి సమ్యగర్చయేత్ ।”

“అన్తరాళే ప్రాచ్యాముత్తర పార్శ్వే ఈ శానాయ, పర్జన్యాయ, జయన్తాయ,
మహేన్ద్రాయ, నాగాయ, భూతాయ । యక్షాయ ॥”

“తద్దక్షిణ పార్శ్వే : ఆదిత్యాయ, సత్యకాయ, భృశాయ, అన్తరిక్షాయ,
దుర్గాయై, ఘోటముఖ్యై, ధాత్ర్యై, పురుషాయ”

దక్షిణే పూర్వభాగే : అగ్నయే, వితథాయ, గ్రహక్షతాయ, రాక్షసాయ,
జయాయ, కృష్ణాయ ।

తత్పశ్చిమ భాగే : యమాయ, గన్ధర్వాయ, భృగరాజాయ, సురుణ్డాయ,
శివాయ, వ్రాణాయ ॥

పశ్చిమే దక్షిణ భాగే : నిర్భతయే, దౌవారికాయ, పుష్పదన్తాయ,
సుగ్రీవాయ, వక్త్రాయ, పురుహూతాయ ॥

తదుత్తరభాగే సరిత్పతయే : అసురాయ, శోషణాయ, రాగాయ,
విద్యాయై, యశసే, భద్రాయ ॥

ఉత్తరే పశ్చిమ భాగే : జవనాయ । నాగాయ । ముఖ్యాయ

ఫల్గాటకాయ । వేదభృతే । తాపసాయ । సన్మషాయ ॥

తత్పూర్వభాగే : సోమాయ । అర్గళాయ । అదితయే । సూరిదేవాయ ।

నాగాయ । విద్యాయై । అమితాయ । పాఞ్చభౌతికాయ ।

‘సమశత్యేతాన్దేవానేక మూర్త్యాఽర్చయేత్ ॥’

“ప్రాకారబాహ్యే మహాత్పీఠంకృత్వాఽనుక్తదేవాన్ సర్వాన్ దేవానితి
సమర్చయేత్ ॥”

అనుక్తాస్సర్వే ॥

అకాశద్యుతయో వళక్ష వసనాః పుష్పొల్లసత్పాణయో

బాహుద్వన్ద్యభృతః ఖగధ్వజయుతా స్తద్వాహనా దేవతాః ।

తత్తన్నామ సమన్వితాః ప్రియతమా యుక్తాశ్చ శఙ్ఖస్పనా

నానూద్యక్షర బీజకా స్పదభిజి జ్ఞాతానిషేవ్యా జనైః ॥ ౧౭ ॥

సర్వేభ్యో దేవేభ్యోనమః ॥

పూజ్యేతే ధృవకౌతుకౌ యదిదమే వాహుర్లగ త్యుత్తమం

ప్రాహుర్మధ్యమ ముచ్యతే యదివినా తేన ధృవఃకేవలః ।

అహుశ్చాధమ మిష్టకాభి రుపలై ర్వా క్లుప్త పీఠార్చనం

ధ్యాత్వైవం త్రివిధం వినాతుతు భువనే పూజా తు దోషావహా ॥ ౧౮ ॥

పీఠ లక్షణం ॥

‘పద్మంవా చతురశ్రంవా పీఠం వై బ్రహ్మణస్సృతం’
 ‘వజ్రణో వజ్రరూపంతు వహ్నేః పీఠంతు యష్టివత్ ॥’
 యమస్య మణ్డలం పీఠ మనిలస్య త్రికోణకం
 వరుణస్యార్ధ చంద్రాభం వేదిస్యార్ధన దేశయోః ॥
 అర్కేన్దు వీశ చక్రాణాం శఙ్ఖ స్యాపీహమణ్డలం ।
 యమకం చాక్ష హస్యోక్తం చతురశ్రంతు మణ్డలం ॥
 అన్యేషాం చతురశ్రం తు సర్వేషాం పీఠముచ్యతే ।

‘ఇతివర్ణాధికారే’

పూర్వం తోయం తతః పుష్పం బలింపశ్చాజ్జలం తథా ॥
 ఏవం పీఠార్చనంకుర్యా ద్రూపాకారేనివేదయేత్ ॥

ఇతి క్రియాధికారే ॥

“సర్వ ప్రాకారాణా మభావే ప్రథమావరణే తత్త త్రా
 కారాశ్చిత దేవాన్ ధ్యాత్వాసమర్చయేత్ ॥”

“అథవా విభవానుసారేణ నవవిధపరివారోక్త మార్గేణ
 పరివారార్చనం సమారభేదితి మరీచిః॥”

ఆలయాంతర గతా దేవా ఆలయ ద్వారపాలకాః ।

ద్వారదేవాశ్చ నవసు సామాన్యాః పరికీర్తతాః

॥ ౧౯ ॥

శ్రీభూతన్యక్త గరుడ భూతపీఠామి తాభిదాః ।

పశ్చాతేపరివారాశ్చ కథితాఅధమాధమాః

॥ ౨౦ ॥

ఏతై స్సార్ధం మహేంద్రాద్యా భాస్కర ప్రముఖాస్తథా ।

చక్రశఙ్ఖ షోడశైతే స్పృతా అథమమధ్యమాః

॥ ౨౧ ॥

ఏతైస్సమం వివస్వాన్మితః క్షత్తాధ్వజశ్చయూధేశః ।

తేచైక వింశతి విధాః కథితా అధమోత్తమాః సద్భిః

॥ ౨౨ ॥

ఏతైస్సహస్రీ గుహసిద్ధి పూరుష

జ్యేష్ఠాహవిః పాలక సప్తమాతరః ।

విఘ్నేశ్వరో భాస్కరచంద్ర వేదాసా

ద్వాత్రింశ దేతేఖలు మధ్యమాధమాః

॥ ౨౩ ॥

ఏతైస్సమం స్కన్ధకుజార్క దుర్గా
బృహస్పతిః పూరుష సత్యమన్తాః
తా మాతర్ రోహిణీకాశ్చ సప్త
సమీరితా మధ్యమమధ్యమాస్తే

॥ ౨౪ ॥

ఏతైస్సప్తర్షి శుక్ర జ్యేష్ఠా రుద్రాశ్విజహ్నుజావిధయః ।
వాగిన్ధకపిల పచ్చ భూతైః కథిత మధ్యమధ్యమోత్తమాఙ్గాః

॥ ౨౫ ॥

ఏతైస్సమం యాతు సుర ప్రియానరాః
పుష్పేశధాత్రీ భవధర్మశఙ్కరాః ।

దస్రోహరి వ్యాహృతి మారుతాశ్చ
సమీరితా స్సద్భిరిహోత్తమాధమాః

॥ ౨౬ ॥

ఏతైస్సమం భానవోరుద్రా
ఏతేచోత్తమమధ్యమాః ।

ఏతైర్వనవో బలిరక్షకశ్చ
జయాద్యాశ్చోత్తమోత్తమాః :

॥ ౨౭ ॥

ఇతి శ్రీవైఖానసే ధ్యానముక్తావళ్యాం షష్ఠావరణ
సప్తమావరణ దేవతాధ్యాన భేదోనామ అష్టమస్తంబకః

శ్రీనివాస పరబ్రహ్మణేనమః !

ధ్యానముక్తావళ్యాం

నవమ స్తబక ప్రారంభః ॥

దశావతార ధ్యానభేదః

పుధగాలయాశ్రిత స్వతస్తలక్ష్మీః ॥

పుల్లామౌఘజాధివాసాం పరికలిత వరా భీతి వామాన్య హస్తాం
పద్మద్వన్ద్వాభిరామోభయ కరకమలాం ఫాల్గునే చోత్తరాజామ్ :
మౌళిస్ఫూర్ణ త్కరణ్ణాకృతి మణిమకుటాం పద్మకిణ్ణేల్క వర్ణాం
తా దృశ్యేలాభిరామాం శ్రియ మిహకలయే స్వర్ణతాటజ్ఞుభూషామ్ ॥

॥ ౧ ॥

“శ్రియై । ధృత్యై । పవిత్ర్యై । మహాలక్ష్మ్యై ॥”

ఉత్తరే పుధగాలయాశ్రిత గోదా ॥

ధమ్మిల్లం దధతీం భజే వసుమతీం వామాన్యహస్త స్ఫుర
త్కల్పారాం శుచిఫల్గునీభ జనితాం వామం కరం తన్వతీం ।
ఆరక్తామృర ధారిణీం చరణయోః సౌవర్ణ మణ్డేరిణీం
కర్ణాభ్యాం మకరాజ్ఞు కుణ్డలధరాం భూవద్గుణాన్యాన్వితామ్ ॥ ౨ ॥

గోదాయై । వసుమత్యై । లక్ష్మీసఖ్యై । విష్ణువత్యై ॥

“మత్స్యః కూర్మో వరాహశ్చ నారసింహో ౭ధవామనః ।

రామోరామశ్చ రామశ్చ కృష్ణః కల్కితీతేదశ ॥

“అవిర్భావా : పఞ్చపూర్వే, ప్రాదుర్భావాస్తథోత్తరే ।

మత్స్యకూర్మౌ ద్విధాప్రాక్తౌ వారాహస్త్రివిధస్పృతః ।

పఞ్చధా నారసింహస్తు ద్వివిధో వామనస్సృతః ।

ఏకథా భార్గవోరామో రాఘవో ద్వివిధస్సృతః॥

ద్వివిధో బలభద్రశ్చ కృష్ణో ౭సంఖ్యాత విగ్రహః ।

పఞ్చధా కల్కిరూపశ్చ తేషాం శ్రుత లక్షణమ్ ॥ “ఇతిక్రియాధికారే”

ప్రథమావరణే ద్వితీయే వా పూర్వద్వారోత్తరే మత్స్యః ॥

రక్తాన్యం రక్తనేత్రం శశిధవళతనుం మత్స్య రూపం వలగ్నా
దర్వాగూర్జ్వంతు మర్త్యాకృతి మరిజలజాభీతి కట్యాత్తపాణిం ।

ఉన్మీలత్సుష్ట పక్షం కటకమకుట కేయూర భుషాభిరామం
నిత్యం ధ్యాయామి చిత్తే నిరుపమకరుణం భక్తలోకే సృజంతమ్ ॥ ३ ॥

“ప్రణయాయ । సంహారాయ । స్రష్టే । వేదమయాయ ॥”

అపిచ ॥

హేమాభం సృణిచక్రనన్దక లసత్కెమోదకీ పాశస
ద్బాణాబ్జన్నత శార్ఙ్గ శోభితకరం సుశ్యామరేఖాన్వితం ।
మత్స్యాద్యక్షర బీజకం జలసదృశ్కేతుం పయోవాహనం
జాతంచ శ్రవణే ఝషాకృతి మహం నౌమ్యాశ్వినే మాసించ ॥ ౪ ॥

‘మత్స్యాయ’ జలజాయ । భద్రాయ । క్రిడాత్మకాయ ॥’

తదక్షణే కూర్మస్య ॥

అర్వాకూర్మం వలగ్నాదుపరి నరతనుం పశ్చావర్ణాభిరామం
శబ్దం చక్రం దధానం కటినిహితకరం భావితాభీతి హస్తం ।
రాజత్కేయూర హార ప్రభృతి బహువిధాకల్ప విభ్రాజితాంజం
దేవంధ్యాయే దవన్ధ్యాయే మితపరిచరణం విష్ణువచ్ఛాన్యచిహ్నమ్ ॥ ౫ ॥

“కూర్మరూపాయ । వసుధాధరాయ । మహాశక్తయే । మహాబలాయ ॥”

అపిచ ॥

పాశేక్షుచక్ర సృణనన్దక శబ్ద శార్ఙ్గ
కెమోదకీ యుత భుజం ప్రణమామికూర్మం ।
కృష్ణం కుబీజ మమృతధ్వజ మాశుశుభ్రం
తంనక్రయాన మిషగ శ్రవరక్ష జాతమ్ ॥ ६ ॥

“ఆకూబరాయ । కూర్మాయ । విష్ణవే । వసుధాధరాయ ॥”

దక్షిణే వరాహస్య ॥

శ్యామాభ ముజ్జ్వల విభూషణ భూషితాంజం
దోర్భిశ్చతుర్భి రభయప్రద శబ్ద చక్రం ।
అన్యత్కటి మభిమృశం మణిభూషితాంజం
శ్రీభూమిసేవిత వరాహహరిం భజామి ॥ ౭ ॥

“వరాహాయ । వరదాయ । భూమిసన్ధారణాయ । వజ్రదంష్ట్రాయ ॥”

ఆదివరాహస్య ॥

శ్యామాభాం పుష్పచేలాం కరపుట సహితాసారితోద్రక్షపాదాం
లజ్జాహర్షణయుక్తాం త్రికభుజశిఖరే ధారయన్ వామదోష్ఠాః ।
పాదావన్యేన గృహ్లాన్ ఉపరితరకరౌ శఙ్ఖచక్రే దధానౌ
బిభ్రత్ క్షోణీం చ, జిఘ్రన్ శిరసికిటివరో మామవత్వాత్తభూషామ్

॥ ౮ ॥

“నామాని పూర్వవత్ ॥”

దేవ్యాః ॥

భువే । పృథులాయై । ఉర్వ్యై ॥ “మహ్యైః”

ప్రణయ వరాహస్య ॥

వామం వ్యాకుశ్చ్య పాదం విదధదపి తతం దక్షిణం శఙ్ఖ చక్రో
ద్భాసీ సింహాసనస్థః కనక సువసనో నీలవర్ణశ్చతుర్దోః ।
బిభ్రాణో భూరి హేమాభరణ మభయ కృద్దక్షిణాత్మీయ హస్తః
కట్యాం న్యస్తాన్యహస్తః ప్రళయకిరివరః పాతు భూమీ సమేతః ॥ ౯ ॥

“ప్రళయవరాహాయ । ప్రళయ హరాయ । భూరిశబ్దాయ”

జగత్త్రాయకాయ”

తద్దక్షిణే మహి ॥

ఆసీనాం ప్రవిసార్య దక్షిణ పదం సవ్యాఙ్గైమాకుశ్చ్యస
దూర్వాభాం జలదాంశుకాం భజమహీం దేవీంలసద్భూషణాం ।
రమ్యాంసవ్య కరోల్లసత్పువలయాం విన్యన్య సవ్యేతరం
పాణిం విన్మయ పుల్లలోచన యుగాం దేవం విలోక్యాసనే ॥ ౧౦ ॥
నామాని పూర్వవత్ ।

అపిచ ॥

కామోదకీ ఖేటక శఙ్ఖ శక్తి

ఖగాతి తీక్ణారి వరాభయా ఙ్కైః ।

భుజైర్లసన్తం నిశితోగ్ర దంష్ట్ర

మహం నమామి ప్రళయాఖ్య ఘృష్టిం ॥

॥ ౧౧ ॥

నామాని పూర్వవత్ ॥

యజ్ఞవరాహస్య ॥

ఆకుఞ్చ్య వామపదమన్యదపి ప్రసార్య
పాణి ప్రకాశిత వరాభయ శఙ్ఖ చక్రం ।
శ్రీ భూసమేత మమితాభరణం సితాఙ్గం
సింహాసనస్థ మథ యజ్ఞ వరాహమీదే ॥

॥ ౧౨ ॥

“యజ్ఞవరాహాయ । వేదమయాయ । యజ్ఞేశాయ । యజ్ఞవర్ధనాయ॥”

తద్ధక్షిణే శ్రీః ॥

ఆకుఞ్చ్యాంజ్లిం సవ్యమన్యం నిషణ్ణా
మాసార్యాజ్ఞం వామహస్తే దధానాం ।
న్యస్తాసవ్యామాసనే స్మేరద్భుష్టిం
పీతాంవస్తే సర్వభూషాం శ్రియం తాం ॥

॥ ౧౩ ॥

నామాని పూర్వవత్ ॥

వామే మహి ॥

శ్యామాభాం వామపార్శ్వే చరణమథ పునర్దక్ష మాకుఞ్చ్య వామం
చాసీనాం సం ప్రసార్యోత్పల సుమమమలం బిభ్రతీం దక్షిణేన ।
పీఠే విన్యస్య వామం భుజ మథహరిణీం దేవముద్వీక్ష్య కిఞ్చ
త్స్మేరం వక్త్రం దధానాం ప్రణమత నిఖిలం భూషణం ధారయన్తీమ్

॥ ౧౪ ॥

“నామాని పూర్వవత్” ॥

అపిచ ॥

కౌమోదకీ కమల చక్ర సుశఙ్ఖపాణి
మాశుక్ల సూకర ముఖం ఘననీలవర్ణం ।
అజాను హేమరుచిమాకటి శుక్లవర్ణ
మాకర్ణ మర్క కిరణం చ భజే వరాహమ్ ॥

॥ ౧౫ ॥

నామాని పూర్వవత్ ॥

“కౌతుకం విష్ణురూపఞ్చ చతుర్బాహుం సమర్చయేత్ ॥

॥ఇతి ఖిలే॥

“గిరిజస్థాణజశ్చైవ, సుదర్శన నృసింహకః ।

తథాలక్ష్మీ నృసింహశ్చ, పాతాళ నరసింహకః ॥ ॥ ఇతిక్రియాధికారే ॥

పశ్చిమే ప్రాబ్జుభో నారసింహః ॥

వ్యత్యస్యాజ్ఞేద్వయంచో త్కటిక మధివసన్నాసనంచోర్ధ్వజాను

న్యస్త స్వీయ ద్విహస్తా దధదరిజలజే చేతరాభ్యాం కరాభ్యాం ।

ఆబద్ధం యోగపట్టం నృహరి తనురతి స్వచ్ఛదంష్ట్రాకరాళో

రాకాచస్త్ర ప్రకాశ శృమయతు దురితం భూషణైర్భూషితాఙ్గః ॥ ॥ ౧౬ ॥

“నారసింహాయ । తపోనాథాయ । మహావిష్ణవే । మహాబలాయ ’ ॥

గిరిజ : ॥

దక్షం ప్రసార్య చరణం వినికుఞ్చ్యచాన్యం

సింహాసనస్థ ముభయోరవలమ్బ పాణిం ।

శఙ్ఖారిహస్త మరుణాం శుకమిద్ధ భూషం

శ్వేతంకరణ్ణమకుటం నరసింహమిదే ॥

॥ ౧౭ ॥

నామాని పూర్వవత్ ॥

దక్షిణే శ్రీః ॥

ఆసీనాం ప్రవిసార్య దక్షిణంపదం సవ్యం సమాకుఞ్చ్యచ

స్వర్ణాభాం వరదాఙ్క దక్షిణకరా మాహోస్వి దుచ్చాసనే ।

సన్యస్తస్వక సవ్యపాణిక మాలాం లక్ష్మీం భజామ్యాదరా

ద్రాజ ద్భూషణ భూషితాం నరహరేర్దాక్షిణ్యపార్శ్వస్థితామ్ ॥ ॥ ౧౮ ॥

నామాని పూర్వవత్ ॥

వామే మహి ॥

శ్యామాభాం వినికుఞ్చ్య దక్షిణం పదం సవ్యం ప్రసార్యస్థితాం

పీఠన్యజ్ఞోత వామపాణి కమలామాహోస్వి దుద్యత్కరాం ।

ప్రస్తామ్యుత్పలశోభి దక్షిణకరాం సద్భూషణై ర్భూషితాం

పార్శ్వే మర్త్యహరేస్థితాం గుణయుతైః స్తోత్రైర్మహిం సవ్యకే ॥ ॥ ౧౯ ॥

నామాని పూర్వవత్ ॥ అపిచ ॥

ప్రొదిన్య జ్ఞుశపాశ ఘేటక గదా శక్త్యజ్ఞ సీరాసి స
 త్థ ధోద్ధణ్ణ కుఠారశూల ముసల ప్రాసారి దణ్డామ్బుజైః ।
 తోత్రోద్య ద్వరదాభయశ్చ విలసద్ధస్తామ్బుజం భీషణం
 రాజత్కేస్తుభ సంయుతం నరహరిం సాష్టాభ్యతో హంభజే ॥౨౦॥

స్థాణజః ।

శ్వేతో రక్తపటో నికుఞ్చ్యచరణం వామం స్వసింహాసనే
 సౌపానా దధవోర్ధ్వ మాతతం పదం స్కన్ధం సటాలం వహన్ ।
 పాతు స్థాణ నృకేసరీ బహువిధా కల్పౌబ్జ చక్రాభయాన్
 బిభ్రన్నుగ్ర దృగూరు కల్పితకరస్తీ క్షోగ్ర దంష్ట్రైః కరైః ॥ ౨౧ ॥

“నారసింహాయ । తపోధనాయ । భక్తవత్సలాయ । అనంతాయ ॥”

అపిచ ॥

సవ్యాఙ్గిం ప్రవిసార్య చేతర పదం వ్యాకుఞ్చి తజ్ఞానుకే
 హస్తం దక్షిణ మావిసార్య కరవ న్నాగస్య సింహాసనే ।
 ఆసీనం లసదూర దేశ నిహితోద్యద్వామ హస్తం భజే
 దేవీభ్యాం సహితం సుదర్శనలసచ్చ జ్ఞం నృసింహం విభుం ॥ ౨౨ ॥

స్తంభోద్భవః ॥

స్తంభోద్భవం కులిశ పాశగదాఙ్కుశారి
 శఙ్ఖైర్వి రాజితకరం స్తనయిత్నువర్ణం ।
 వస్తే నృసింహ మవకృత్త హిరణ్య వక్ష
 శ్చ్యోతత్ క్షవోద్భవ సుశోణ సఖాగ్రభీమం ॥ ౨౩ ॥

సుదర్శన నరసింహః ॥

అనేకార్కాకార ప్రవిలిఖిత షట్కృణ విలస
 త్పుర చ్చకస్యాస్తస్థిత మరుణభాసం నరహరిం ।
 నమశ్శుక్లం చక్రం దధత మథథో ర్భ్యా మభయదం
 పరేణాపన్నానాం వరమనతి భీమం తదపరాత్ ॥ ౨౪ ॥
 గిరిజ వన్నామాని ॥

లక్ష్మీనారసింహః ॥

శ్లిష్యస్త్రీం సవ్య దోష్టా కమలవర ధరాం సుప్రస్తాక్ష్యపద్మాం
వామజ్ఞుస్థాం సలజ్జామురసి కృతకుచాం వామదోష్టా ౭భ్యకన్యామ్ ।
అలింగన్ దక్షిణాంక్ష్యం తదితరమపి చ స్వైరమాకుశ్చ్యపాదం
బిభ్రాణః శఙ్ఖచక్రే అభయవరకరః పాతుదేవో నృసింహః ॥ ౨౫ ॥

పాతాళనృసింహః ॥

జానూర్ధ్వత్యచ సవ్యకం తదితరేణాసీన సర్వాసనే
కుర్వాణే హృదయేజ్ఞాలిం కరయుగే నాన్యేన భోగీశ్వరం ।
స్కన్ధే భూషణ భూషితే పత్రివలయం భోగంవహంతం శిర
స్తూర్ధ్వత్య స్వఫణావళీ విలసితం బిభ్రత్యలం భూషణే ॥ ౨౬ ॥

నిధాయాంత శ్శేషం చరణమథ సవ్యం వినమితం
ప్రసార్యాన్యం స్కన్ధే ఫణిభుజ ఇమం నౌమిన్మహరిం ।
చతుర్ధోర్భిశ్చక్రం శరమభయఖడ్గేచ దధతం
కరైస్సవ్యై శ్శార్ఙ్గం జలజ సుగదా ఖేటకమసి ॥ ౨౭ ॥

గిరిజవన్నామాని ॥

ఉత్తరే వామనః ॥

కువలయద్యుతి ర్దణ్డీ యజ్ఞోపవీత శిఖాధరో
విమలతర కౌపీనాచ్ఛాదో రురుధ్వజ వాహనః ।
సముపగత వాంబీజో బిభ్రన్ముగాజిన మేఖలే
జనిత ఇమమాసే విష్ణురేసరక్షతు వామనః ॥ ౨౮ ॥

“వామనాయ । వరదాయ । కాశ్యపాయ । అదితిప్రియాయ ॥”

త్రివిక్రమః ।

దానార్థం ప్రవిసారితైక సుకరం సుశ్యామలాఙ్గం విభుం
సార్థం సవ్య మహాక్ష్యణో ధృతభుజం సచ్చక్రశఙ్ఖాన్వితం ।
చిత్రే ౭హం కలయే త్రివిక్రమ మురో రాజ ద్రమానాయకం
'త్పృథ్వుర్ధ కిరీటదీధితి జితానేకార్కబిమ్బం సదా ॥ ౨౯ ॥

“త్రివిక్రమాయ । త్రిలోకేశాయ । విష్ణవే । సర్వాధారాయ ॥”

అపిచ ॥

శార్ఙ్గ శబ్ద శరశక్తి గదాసి
వ్యాలనత్నిత సుదర్శన ఖడ్గైః ।
శోభితాష్ట కరపల్లవ రమ్యం
తంత్రవిక్రమ మహంకలయామి ॥

॥ 30 ॥

అగ్నేయ్యాం పరశురామః । పశ్చిమాభిముఖ ఉత్తరాభిముఖో వా ॥

నీలాభో జామదగ్న్యో భృతపరశు ధనుస్సాక్షమాలశ్చ ఖర్వో
వల్కాచ్ఛాదః కిరీటాశ్శద పరివిలసత్పర్వ సౌందర్య శోభి ।
వైశాఖే శ్రావణే భూస్మరగ వహనవా వ్రాహ్మజాతాద్యబీజో
యుక్తాశ్చా పద్మనేన ప్రణత శుభవహః పాతు రాజన్యయోధీ ॥ ३౧ ॥
“రామాయ । ఋషి సుతాయ । విష్ణవే । పరశుపాణయే”

తద్దక్షిణే కమలాం సీతావత్కారయేత్ ॥

నైర్మత్యాముత్తరాభిముఖః ప్రాజ్ఞుభోవా రాఘవః :

దేవః శ్రీవత్స వక్తా మరకతరుచిరో దక్షిణేనాత్మబాణో
దోష్టాన్యేనాత్త చాపో మణిమయమకుటాద్యుల్లసద్భూషణాఢ్యః ।
తిష్ఠన్ భూమౌ త్రిభజ్ఞ్యా హ్యాదితిభ జనితో మాఘమాసే వికేతు
స్సీతేశశ్చ చక్రరావః కుసుమకవాహనః పాతురామాద్యబీజః ॥ ३౨ ॥
“రామాయ । దాశరథయే । వీరాయ । కాకుత్స్థాయ

తద్దక్షిణే సీతా ॥

హేమాభా శుభ్రవస్త్రా స్ఫుట కమల లసద్వామహస్తా ప్రసార్య
సవ్యం వక్త్రం వరం కుశ్చోత పదకమలా సుస్థితా సవ్యపాదా ।
సీతానామాద్య బీజోత్తరభ సముదితా ఫాల్గునేమాసి దేవీ
పాయాదస్మానపాయాన్మణి మకుటధరోద్బద్ధకేశోచ్ఛయావా ॥ ३౩

“సీతాయై । అయోనిజాయై । లక్ష్మ్యే । వైదేహ్యై ॥”

వామే సామిత్రి : ॥

హేమాభోవ్యసితామ్బురోదర మిషుం పాణావసవ్యేవహన్
సవ్యేదోష్టిధనుస్త్రిభజ్గీ మధుర స్తిష్ఠన్ సబీజాన్వితః ।

వైశాఖోజ్జ్వల రోహిణీ జనన వానుద్బుద్ధకేశోచ్చయో
ధ్యాతవ్యో రథవాహనో ధ్వజవిరాజత్పాదుక్ లక్ష్మణః ॥

॥ 34 ॥

“రామానుజాయ । సౌమిత్రయే । లక్ష్మణాయ । లక్ష్మీవర్ధనాయ ॥”

దక్షిణే భరత : ॥

భాషావాన్ భరతో జపాభ వసనం బిభ్ర త్రిభజ్గాస్థిత
శ్యామ శ్రీరసిఖేట పాణిరమలానాథో భ బీజాన్విత : ।
చైత్రేస్వాత్యుదిత శ్శతాభవహనః సత్పాదుకా కేతనః
పాయాదూర్ధ్వ నిబద్ధ కున్తలభరః పాపావహః ప్రాణీనామ్ ॥

॥ 35 ॥

“భరతాయ । కైకేయాయ । రామానుజాయ । ధర్మచారిణే ॥”
వామే శత్రుఘ్నః”

శత్రుఘ్న : కనకద్యుతి ర్నవజపారక్తామ్బురో నిర్మలా
నాథః పూష విభూషణీయ మిథునేమాసే ధనిష్ఠాద్భవః ।
నామాద్యక్షర బీజవాన్మకుటకేయుర భూషోజ్జ్వలః
పాయాదుచ్చపినద్ధకేశ నిచయః పాణ్యోర్ధనుర్పాణభృత్

॥ 36 ॥

“రామప్రియాయ । శత్రుఘ్నాయ । విజయాయ । భరతానుజాయ ॥”
దక్షిణే పురతో హనుమాన్ ॥

సంరక్షేదశ్చనా భో ధవళవసన భృద్దక్షిణేన ప్రవృణ్వ
స్వక్రం దోష్టాపరేణాంశుకమపి దధన్మమ్రగాత్రో 2ధితిష్ఠన్ ।
వార్తా విజ్ఞాపనే చ్చ రృగ వహనయుతో దణ్ణకేతుః కబీజో
విష్ణు ర్క్షే త్రావణేమాస్యదిత ఇహకపీన్ద్రాకృతి ర్మైక భూషః

॥ 37 ॥

“కపివరాయ । హనుమతే । శబ్దరాశయే । మహామతయే ॥”

దక్షిణే శరం ॥

శరం క్లీబం శ్యామం విశదవసనం త్ర్యక్షముదధి
స్వనం రౌద్రం పక్షధ్వజ మనిల వాహం వరుణ భే ।
భవం మాఘేమాసే శరధరశిరస్కం కలయతాం
శరణ్యంశంబీజం సముపగతమస్తర్మనుమహే ॥

॥ 38 ॥

“శరాయ । మహారవాయ । అమోఘాయ । తీక్ష్ణధారాయ॥”

వామే శశార్జ్గం పూర్వవత్ ॥

దక్షిణే సుగ్రీవః ॥

సుగ్రీవం రక్తవర్ణామృత మతిధవళం ప్రాజ్ఞాలిం పాదనమ్రం
వైశాఖాశ్రేషఠాజం ధ్వజవహనమ్మగం మేఘరావం సుబీజం ।

తారాయాః ప్రాణనాథం భుజగరుచికరం హారకేయూరకోటీ

రాద్వైర్భూషా విశేషైరధిక విలసితాశేష గాత్రం భజామి ॥ ౩౯ ॥

సుగ్రీవాయ । సుందరాయ । మహాబలాయ । అర్కసూనవే ॥

వామే విభీషణః ॥

కృష్ణం రక్తకచామృతం స్వహృదయే బద్ధాజ్ఞలిం శూలినం
మూలాజం ఘనవాహన ధ్వజవరం దంష్ట్రాభిరామాననం ।

శుద్ధా ప్రాణసఖం వి బీజసహితం నక్తంచరాధీశ్వరం

చిత్తైహం కలయే విభీషణమనే కాకల్ప విభ్రాజితమ్ ॥ ౪౦ ॥

‘విభీషణాయ । రాక్షసాధిపతయే । సుమనస్కాయ । రామ

ప్రియాయ ॥”

అభిముఖే శ్చందః

హర్యక్ష ధ్వజవాహనం సితరుచిం రామస్య పాదానతం

రక్తస్యం పరిపాటలామృతధరం సింహారవం ప్రాజ్ఞలిం ।

వైశాఖోజ్జ్వల రోహిణీ సముదితం ధ్యాయామిచిత్తైశ్చందం

కారుణ్యాభి మకారబీజసహితం కామ్యార్థసంసిద్ధయే ॥ ౪౧ ॥

“అఙ్గదాయ । వాలిపుత్రాయ । రామప్రియాయ । దేవభక్తాయ ॥”

పట్టాభిరామస్య

అసీనం భద్రపీఠే నిజపదకమలం దక్షిణం వామజాను

న్యాసజ్య జ్ఞానముద్రా మురసి విదధతం పాణినాదక్షిణేన ।

అన్యం వామాఙ్ఘ్రి జానున్యవతత మవసజ్యాగ్రతో బ్రహ్మాతత్వం

వ్యా చక్షాణం మునిభ్య స్స్వపరిజనవృతం రామమస్తస్మరామి ॥ ౪౨ ॥

నామాని పూర్వవత్ ॥

వామే సీతా ॥

సవ్యం ప్రసార్య పదమాసనగం తదన్య
త్సంక్షిప్య దక్షిణ కరాత్తనవార విన్దాం ।
సీతాం తతాపరకరాం రఘువీర వామ
పార్శ్వస్థితాం బహువిధాభరణాం నమామి ॥

॥ ౪౩ ॥

దక్షిణే లక్ష్మణః ॥

ఆదాయ రామ ధనుషా సహకార్ముకం స్వం
పార్శ్వస్థితం రఘుపతేర్మకుటాభి రామం ।
వక్త్రోఽర్పితాఞ్జలిపుటం వినయావనమ్రం
భూషోఞ్జ్వలం మనసి లక్ష్మణ మాశ్రయామి ॥

॥ ౪౪ ॥

దక్షిణే భరతః ॥

హస్తాంబుజ ద్వయగృహీత సీతాతపత్ర
మంసార్పితేమధిశరాస ముదార వేషం ।
పార్శ్వ స్థితం రఘువరస్య వివృత్త హార
విభ్రాజి పార్శ్వమనిశం భరతం ప్రపద్యే

॥ ౪౫ ॥

వామే శత్రుఘ్నః ॥

దుర్గ ప్రవాళ ధవళం రఘువీర పార్శ్వే
ధున్వః ప్రకీర్ణ ముదార సువర్ణ దణ్డం ।
నానావిధాభరణ రమ్యతను స్తనోతు
శత్రుఘ్న ఇష్టఫలమంసధృతేషు చాపః ॥

పురస్తాద్ధనుమాన్ ॥

సంస్పృష్ట గుల్ఫయుగమాస్థిత మూర్ధ్వజాను
మగ్రేప్రభోర్విధృత పుస్తక వల్లకీకం ।
చఙ్చచ్ఛిఖం ధవళ సూక్ష్మతరోపవీతం
సంక్షిప్తవాల మనిలాత్మజ మాశ్రయామి ॥

॥ ౪౬ ॥

పురస్తాద్గరుడ స్థానే హనుమాన్ ॥

వస్తేహనూమస్త మపిద్విహస్తం
తామ్రాననం సర్వనిభం సపుచ్చం ।
స్థితంచ కౌపీన ధరం కపీశం
ధృతాజ్ఞాలిం కుణ్డల శోభికర్ణమ్ ॥

॥ ౪౮ ॥

వాయవ్యాం బలభద్రరామః ॥

శఙ్ఖభం నీలవస్త్రం హలముసలధరం వామమేతరాభ్యాం ।
శఙ్ఖారావం కరాభ్యాం హయవర వహనం గాఢముద్బుద్ధకేశం ।
వైశాఖే రోహిణీజం హయమయ విలసత్కేతు మాఖ్యాదిబీజం
తిష్ఠంతంచ త్రిభక్త్యా ౭ నిశమపి బలభద్రాభిధం రామమీడే ॥ ॥ ౪౯ ॥

“రామాయ । యదువరాయ । విష్ణవే । హలాయుధాయ ॥”

తద్దక్షిణే రేవతీ ॥

పద్మం దక్షిణం పాణినోపదధతీం పద్మ ప్రభారేవతీం
పద్మాద్భాదవతీం తతాపరకరాముచ్చై ర్నిబద్ధాలకాం ।
తైష్ఠ్యే పుష్కభ సంభవాం సువదనాం రేవాద్య బీజాంభజే
తాట జ్ఞాంజ్ఞద నూపుర ప్రభృతిభి ర్ఘృషాభిరుద్భాసితామ్ ॥ ॥ ౫౦ ॥

“రేవత్యై । ఇన్దిరాయై । లక్ష్మ్యై । రామప్రియాయై ॥”

ఐశాన్యాం కృష్ణః ॥

శ్యామాభం రక్తచేలం త్రిణతమభినవం బర్హి బర్హావచూడం
భామా రుక్మిణ్యధీశం విహరణ రసికం శ్రావణే రోహిణీజం ।
యష్టిం పాణావవామేదధతమితరదోః కూర్పరే సత్యభామా
మాలమ్భ్యసీన మీడే గ్రధిత కచభరం కృష్ణమత్యంత రమ్యమ్ ॥ ॥ ౫౧ ॥

“బ్రహ్మబీజం హృది న్యస్య ప్రణవైరథ వేష్టయేత్ ।

ఏవంతు బీజసహితం కృష్ణరూపం విచిన్త్యచ ॥

“కృష్ణాయ । పుణ్యనారాయణాయ । వటపత్రశాయినే । త్రిదశాధిపతయే”

తద్దక్షిణే రుక్మిణీ ॥

రుక్మాభాం ధవళామ్బరాం సరసిజం వామేకరేఖిభ్రతీం
కృత్వా దక్షిణ మాతతం స్థితవతీ ముద్బుద్ధ ధమ్మిల్లకాం ।
నామాద్యక్షర బీజ మజ్జుల ధరాం హారాది భూష్ణాలాం
ధ్యాయేద్దక్షిణతః ప్రియస్యకమలా చిహ్నాన్వితాం రుక్మిణీమ్ ॥ ॥ ౫౨ ॥

‘రుక్మిణ్యైః । సున్దర్యైః । పవిత్ర్యైః । కృష్ణవల్లభాయై ॥’

వామే సత్యభామా ॥

ఉచ్చై ర్బద్ధకచాం కరేవిదధతీం వామేతరే హల్లకం

విస్తీర్ణా న్యకరాం సబీజసహితాం రక్తాంశుకాం శ్యామలాం ।

ఉన్మీలన్మణీ నూపురాది వివిధాలజ్కార రమ్యాకృతిం

భామాం సత్యపదాదిమాం నతజనత్రాణాధృతామాశ్రయే ॥ ౫౩ ॥

“సత్యభామాయై । సత్యైః । సన్మత్యైః । క్షమాయై ॥”

దేవస్య దక్షిణే గోపాలః ॥

రక్తాభో వేణు హస్తా ధవళపటధరో వాహపత్రధ్వజశ్రీ

ర్జాతో మాఘేచమాసే ప్రవరగుణయుతో వారుణే హంసరాజః ।

గోపీనాథస్సదా ఽవ్యాతృతత నరహరి ధ్యానయుక్తో గబీజో

గోపాలో భూషితాఙ్గో ముకుళ కరపుటో దక్షిణే చోత్తరాస్యః ॥ ౫౪ ॥

‘గోపాలాయ । సర్వనాథాయ । కృష్ణసఖాయ । సర్వాధ్యక్షాయ ॥’

వామే శ్రీదామా ॥

శ్రీదామా కంకునీలః సితపట సహితో వాహపత్రధ్వజాధ్యః ।

పూర్వాషాఢర్క జాతో ద్విభుజ పరివృతో విష్ణుచింతాపరశ్చ ।

శ్రీబీజో వేణునాదః కరపుటసహితః ప్రోష్ఠపూర్వే పదే ఽస్మి,

న్మాసే జాతో ఽథ గోపీపతిరవతతు లసద్దక్షిణాశాముఖశ్చ ॥ ౫౫ ॥

“శ్రీదామ్యై । పుణ్యరూపాయ । పుణ్యాత్మకాయ । దేవసఖాయ ॥”

రాజగోపాల విశేషః ॥

బిభ్రద్దక్షిణ పాణినా బహువిధైః పుష్పైః కృతం దణ్డకం

భూమ్యుత్తంభిత హేమయష్టి శిరసిన్యస్తాన్య హస్తామ్బుజః ।

నానారత్న విరాజమాన మకుటో దివ్యాఙ్గ రాజోఽజ్జులః

పాయాన్మాం సహ (భీష్మరాజ) విష్ణుచిత్త సుతయా శ్రీరాజగోపాలకః ॥౫౬॥

వామ పార్శ్వగరుత్మన్తం, దక్షిణే రుక్మిణీం తథా

గరుడం పూర్వపత్కుర్వా త్పూర్వాభరణ భూషితమ్ । ఇతి “పర్వాధికారే”

నామాని పూర్వవత్ ॥

దక్షిణే గోదా ॥

ధమ్మిల్ల ముద్వహంతీం

దక్షిణకర విధృత పుల్లకల్వారాం ।

శుచిమాసి ఫల్గునీ జాం

తతవామకరాం భజామహే గోదామ్ ॥

॥ ౫౭ ॥

విష్ణుచిత్త సుతాయై । గోదాయై । రుక్మిణ్యై । విష్ణువల్లభాయై ॥”

వామభాగే తార్ద్యః ॥

తార్ద్యాంశం హరివామ భాగవనతిం పక్షద్వయాలఙ్కృతం

కోటీరాఙ్క శిరస్కముజ్వల మహాభూషం విబీజాన్వితం ।

వక్షోభాగ కృతాఙ్గాలిం కనకసచ్చాయం సపీతామ్బరం

వన్దే సున్దర నామకం సకరుణం తిష్ఠంత మర్వాసనే ॥

॥ ౫౮ ॥

“సున్దరాయ । విహగాయ । కృష్ణవాహనాయ । తార్ద్యాయ ॥”

“ వామభాగే గరుత్మన్తం గోపాలకమథాపివా ।

గరుడం పూర్వ వత్కుర్యా ద్గోపాలం గోపవేషకమ్ ॥ “ఇతిఖిలే” ॥

నవనీతనటస్య ॥

ఉత్తాన వ్రజానాపసవ్య చరణం తద్భిన్నమాకుఞ్చ్యై వై

తిష్ఠంతం నవనీతహస్త మఖిలై ర్భూషాదిభిర్భూషితం ।

తిర్యక్సారిత వామబాహు మభయం హస్తేఽపసవ్యేసదా

కుర్వంతం గతవస్త్రముద్యత కచగ్రస్థించ కృష్ణంభజే ॥

॥ ౫౯ ॥

“నవనీతనటాయ । కృష్ణాయ । దేవకీసుతాయ । బాలరూపిణే ॥”

అపిచ ॥

ధ్యాయామ్యుద్భృత దక్షిణాఙ్గీ మవనో నిక్తిప్త పాదాన్తరం

బాహుం వామమృజుం వితత్య దధతం హైయఙ్గవీనంపరే ।

ఉన్మీలన్మణి కిక్కిణీ ఘణఘణ నృధ్యం కిశోరాకృతిం

కృష్ణం కాఞ్చిన నూపురాఞ్చిత పదం మన్దస్మితాలఙ్కృతమ్ ॥ ౬౦ ॥

నామాని పూర్వవత్ ॥

వేణునాదస్య ॥

వ్యత్యస్యాఙ్గీతలం స్థితో భువి కరాభ్యాం శఙ్ఖచక్రేపహ

న్న న్యాభ్యామవలమ్యు వేణుమనిలై రాపూరయన్వక్తజైః”

కిణ్చిత్వాచిముఖామ్ముజస్సునయన్ రమ్యత్రిభక్తీస్థితః

పిఞ్చా పీడధరః కృపామయతనుః కృష్ణో దిశేన్మృగళమ్ ॥ ౬౦ ॥

“కృష్ణాయ । వేణధరాయ । జగన్మోహనాయ । త్రిదశాధిపాయ ।”

కాళియమర్దనస్య ॥

ఉద్య త్కాళియనామపన్నగఫణానృత్య త్వదామ్భోరుహ

స్త ద్వాలోర్ధ్వ వికృప్య దక్షిణకరో బిభ్రత్పరేణాభయం ।

వక్రత్తమ్భిత నీలకున్తల లసద్భర్తస్త్ర సత్త ద్వధూ

మౌళి స్థాజ్జలి బన్ధ యాచిత శమః కృష్ణస్స పుష్టాతునః ॥ ౬౧ ॥

“కాళియమర్దనాయ । కృష్ణాయ । గోపాలాయ । వటపత్రశాయినే ॥”

“అన్యేషాం రూపాణాం తత్కర్మనామ సంయోజ్యార్చయేత్ ॥ ఇతిఖిలే ॥

గోవర్ధన ధరస్య ॥

చక్రశఙ్ఖ గిరిపద్మ విరాజ

త్పాణి పల్లవ ముదగ్రఘనాభం ।

రక్షితార మథగోనికరాణాం

కృష్ణ మిన్ద్ర ముని నారదవన్ద్యమ్ ॥ ౬౨ ॥

జ్ఞాన గోపాలః ।

పీతామ్బరోద్వేష్టిత గాత్రయష్టిం

విజ్ఞాన ముద్రాన్విత పాణి పద్మం ।

సవేణుమాసంజ్ఞిత కిక్కిణీకం

కృష్ణం భజే రక్షిత యోగిబృన్దమ్ ॥ ౬౩ ॥

సన్మోహన గోపాలః ॥

పుణ్డ్రేక్షు చాపాఙ్కుశ వేణునాద

శఙ్ఖారి పుష్పేషు భుజాష్టకం తం ।

స్వర్ణ ప్రభం మన్మథ గోప మీడే

లక్ష్మీహృతార్థాఙ్గ మహం మురారిమ్ ॥

॥ ౬౪ ॥

సన్మోహన గోపాలాయ ॥

“పశ్చిమోత్తర భాగేశ్వరీ (‘కర్మీ)’”

కర్మీతురభవదనః కరకమలగృహీత శఙ్ఖరథచరణః ।

అపరమపిచాది మూర్తేర్లక్ష్మ భజన్ భవతు బోధలక్ష్మీనః ॥ ౬౬ ॥

‘కర్మిణే । విష్ణవే । కామరూపిణే । సంహారాత్మకాయ ॥”

అపిచ ॥

వపుషి మనుజ మశ్వం సమ్ముఖే నీలవర్ణం

భయజనక మజస్రం ఘోట శఙ్ఖారి ఖడ్గైః ।

విలసిత కరపద్మం తం హయగ్రీవమీడే

నతసురకుల మౌళిసకృటాలఙ్ముతాజ్ఞీమ్ ॥ ౬౭ ॥

హయగ్రీవ విశేషః ॥

హయగ్రీవం ధ్యాయామ్యతి వికసిత శ్వేతకమలే

సమాసీనం జానూపరితల నివిష్టాజ్ఞీ కమలం ।

శరఙ్ఖ్యాత్పా శుభ్రం దధతమధ పద్మాక్ష వలయం

వహంతం తం యోగా దపర మధతత్పట్ట మనలమ్ ॥ ౬౮ ॥

విద్యాధీశానముద్యత్కనకరుచిభరం నీరజాతాక్షమాలాం

దోర్భ్యాం ధర్మార మత్యద్భుతతర విభవం పుస్తకంచాధిదేవం ।

రాకాశ్వేతాంశుకాన్తిం మృదుహయవదనం శఙ్ఖచక్రే ద్వయాభ్యాం

సమ్యక్ కృంభూషితాభ్యాం కరసరసిరుహైర్ధారయంతం త మీడే ॥ ౬౯ ॥

కనకద్రుమ మూలభద్రపీఠే

నివసంతం శశిభం తురంగవక్త్రం ।

అమృతాక్ష సుపుస్తకుణ్ణికాఢ్యం

కలయేచేతసి విశ్వరూప సంజ్ఞమ్ ॥ ౭౦ ॥

“దశావతారాణామాలేఖ్య దేవతా ౨వరణ దేవతాశ్చ

నలిఖ్యంతే గ్రంథ విస్తర భయాత్ ॥”

ఇతి శ్రీవైఖానసే ధ్యానముక్తావళ్యాం

దశావతార ధ్యానభేదోనామ

నవమస్తబకః

శ్రీనివాస పరబ్రహ్మణేనమః !

ధ్యానముక్తావళ్యాం

దశమస్తబక ప్రారంభః

ఆదిమూర్తేః ॥

శేషోత్పన్నే నిషణ్ణో మృదుచరణవరం దక్షిణం సంప్రసార్య
స్థానే వామం నికుఞ్చ్య ప్రసృతకరవరం జానుశీర్షేచవామం ।
దక్షం సన్యన్య శేషేహ్యుపరి ధృతఫణైః పఞ్చభిశ్చాదిమూర్తి
శృంఖలం చక్రంచ సర్వాభరణ మథదధచ్ఛన్నకోవిద్రుమాః ॥ ౧ ॥

“ఆదిమూర్తయే । అమితమహిమ్నే । అత్యంతాద్భుతాయ । సర్వాధారాయ”
నాగరాజస్య పూర్వవత్ ॥

మానుషవాసుదేవస్య ॥

శ్యామాభం ద్విభుజం కిరీటరుచిరం శఙ్ఖారి రాజత్కరం
రాజీవాయత లోచనం వికసితామ్బుజో పరిస్థాయినం ।
శ్రీవత్సాక్షితవక్త్రసం పరిలసద్రాకేందు బింబాననం
ధ్యాయామో హృదివాసుదేవమితరై ర్విష్ణోర్గుణైరన్వితమ్ ॥ ౨ ॥

“వాసుదేవాయ । యదువరాయ । శ్రీమితాయ । పురుషోత్తమాయ ॥”

దేవస్య దక్షిణే రుక్మిణీ ॥

పద్మస్థామవకుఞ్చ్య దక్షిణపదం సుస్థాప్య వామం పదం
శ్యామాభాం వరదాయ దక్షిణకరాం విస్తార్య హస్తాంతరం ।
రక్తాచ్ఛాదవతీం ప్రసూన విలసత్ఫాలోర్ధ్వ భాగాం హృది
ధ్యాయామో ఘన పీఠరస్తనభరాం భూషోజ్జ్వలాం రుక్మిణీమ్ ॥ ౩ ॥

“రుక్మిణ్యై । సుందర్యై । దేవ్యై । మహాలక్ష్మ్యై ॥”

తదక్షిణే బలభద్రః ॥

అభయప్రద దక్షిణ హస్తం

స్థితముద్దేశక వామహస్తమిడే ।

అఖిలాభరణైరలంకృతాం

బలభద్రం నత భద్రదాన దక్షమ్ ॥

॥ ౪ ॥

‘రామాయ । యదువరాయ । వీరాయ । హలాయుధాయ ॥’

దక్షిణ పార్శ్వే బ్రహ్మ ॥

భూతాకారః కనక సమరుచివాన్ మహాస్తం కటకమివవహన్ ।

హస్తేఽన్యస్మిన్నభయ కృదవతా ద్రుహ్యో యక్షేశ దిగభిముఖః ॥ ॥ ౫ ॥

‘బ్రహ్మణే । ప్రజాపతయే । పితామహాయ । హిరణ్య గర్భాయ ॥’

దేవస్యోత్తరే ప్రద్యుమ్నః ॥

ప్రద్యుమ్న మీడే వరదాయ దక్షిణ

స్వపాణినాన్యేన కటితటం స్పృశన్ ।

సస్యావళి శ్యామ మశేష భూషణై

రలఙ్ముతాం ద్విభుజంచ సుందరమ్ ॥

॥ ౬ ॥

‘ప్రద్యుమ్నాయ । స్వరూపాక్షాయ । మదరాశయే । మహాబలాయ ॥’

ఉత్తర భిత్తి పార్శ్వే దక్షిణాభిముఖోఽనిరుద్ధః ॥

ప్రవాళ శ్రీ గర్వచ్ఛిదుర మనిరుద్ధం స్వమహాసా

కరం వామం కట్యాం నిదధత మథాన్యేన వరదం ।

రణన్మణ్ణీ రాంఘ్రిం మణిమయ సరస్పార్జ దురసం

కిరీట ప్రాంతో ద్యన్మణి కిరణ సన్నద్ధ నిటలం ॥

॥ ౭ ॥

‘అనిరుద్ధాయ । మహామతయే । వైరాగ్యాయ । సర్వతేజో మయాయ ॥’

తత్రావ్యాం సామృః ॥

శ్యామలం శమన దిఙ్ముఖమిడే

దక్షిణేన వరదం స్వకరణే

వామహస్త సముపాత్త కటికం

సామృమాభరణినం ద్విభుజాథ్యం ॥

॥ ౮ ॥

“సామ్యాయ । సుఖాయ । సమృద్ధాయ । సామగాయ ॥”

“ఏతేషాం పృథక్పృథ క్కౌతుక బిమ్బాని కారయేత్ ।

“అథవా బ్రహ్మపదమధ్యే చతుర్భుజం విష్ణుమేవ కౌతుక
బిమ్బం స్థాపయే దేవం మానుషవాసుదేవ “ఇతికాశ్యపః ॥”
క్రియే ॥

కౌతుకంపఞ్చ బేరాణా మేకమేవయథాభవేత్ ।
తథాతు వాసుదేవంచ సజ్కుర్షణ మితి బ్రువన్ ॥

ప్రద్యుమ్నం సామ్బమిత్యుక్త్వా సానిరుద్ధమితి బ్రువన్ ।
తతః పఞ్చసు ఆవాహ్యా సమభ్యర్చ యథావిధి ॥
కౌతుక వాసుదేవస్య ॥

రుక్మిణ్యా రతిలమ్పుటః కరయుగేశజ్ఞం రథాగ్లం వహన్
కట్యాసజ్జీత వామపాణి రపరే పాణౌవరం ధారయన్ ।
బిభ్రన్మూర్ధ్ని జటాకలాపమకుటం విష్ణో ర్గుణైశ్చేతరై
ర్యుక్తః కౌతుకవాసుదేవ ఇతి విఖ్యాతో హరిఃపాతునః ॥ ౯ ॥

“వాసుదేవాయ । సజ్కుర్షణాయ । ప్రద్యుమ్నాయ । సామ్బాయ ॥
అనిరుద్ధాయ ॥”

దక్షిణే రుక్మిణీ ॥

పద్మాలజ్ఞుత వామపాణి రపరం విస్తార్య హస్తం స్థితా
దేవీ దైవిక వల్లభా మృదురణన్మజ్జీరపాదామ్బుజా ।
తాటజ్కుర్యుతి చారుగణ్ఢ ఫలకాహారాభి రామస్తనీ
శ్యామాశ్రీ గుణసంయుతా మకుటినీ ధ్యేయాసదారుక్మిణీ ॥ ౧౦ ॥

నామాని పూర్వవత్ ॥

దైవికం వాసుదేవంతు ప్రవక్ష్యామ్యానుపూర్వశః ।
సోమచ్ఛన్ద విమానంవా బ్రహ్మరత్న మథా పివా ॥ ౧౧ ఇతి ఖలే ॥
ఏవం మానుషముద్దిష్టం దైవకంతు ప్రవక్షతే ।
విష్ణోది పఞ్చమూర్తీనాం శ్రియంచేతి మహీమితి ॥ ౧౨ ఇతి ఖలే ॥
దైవిక వాసుదేవస్య ॥

వస్తే దైవిక వాసుదేవ మితరైర్వి ష్టార్గుణైరన్వితం
శ్యామంరత్న కిరీట కుణ్డల ధరం పీతామ్బరాచ్ఛాదితం ।

రాకాచంద్రనిభాననం సువిలసచ్ఛృంగారం రాజత్కరం ।
కట్యాసశ్చిత వామపాణి మపరే పాణౌ పరంబిభ్రతం ॥ ౧౧ ॥

మరీచినోక్తాని నామాని లిఖ్యంతే ॥
భద్రేశాయ । పుణ్యమూర్తయే । వాసుదేవాయ । పుణ్యాత్మికాయ ।
దక్షిణే శ్రీ :

రక్తాభాం ద్విభుజాం సురక్షవనజం వామేకరే బిభ్రతీం
కక్త్యాబద్ధ విరాజిత స్తనయుగాం కౌమామ్బరాచ్ఛాదితాం ।
కోటిరాది సమస్త భూషణలస త్తారావళీ శోభితాం ।
లక్ష్మీం ధీరమణిస్వనాం కలయతాం విష్ణోస్సమీపం శ్రితామ్ ॥ ౧౨ ॥

నామాని పూర్వవత్ ॥

వామే మహీ ॥

శ్యామాం కిరీటాది విభూషణోజ్జ్వలాం
కక్త్యామ్బరాం బాహు యుగాభిరామాం ।
రక్తేత్పలాలజ్మృత దక్షపాణిం
శఙ్ఖస్వనాం భూమిమహం భజామి ॥ ౧౩ ॥

నామాని పూర్వవత్ ॥

దక్షిణే బల భద్రః ॥

నీలపటం సితవర్ణం
హలముసలాభ్యాం విశోభిహస్తయుగం ।
రేవత్యారమణం
బలభద్రం నౌమి రాజిత కిరీటినమ్ ॥ ౧౪ ॥

“బలినే । హలధరాయ । నాగరాజాయ । సఙ్కర్షణాయ ॥”

దక్షిణే ప్రద్యుమ్నః ॥

పీతామ్బరం కుఙ్కుమ శోణవర్ణం
ప్రద్యుమ్న మాతృ క్షురికం కరేణ ।
సవ్యేతరేణాన్య కరాత్త మధ్యం
తం రోహిణీకాంత మహం భజామి ॥ ౧౫ ॥

‘రోహిణీ పతయే - ప్రద్యుమ్నాయ । వీరాయ । బలశాలినే ॥’

దక్షిణే ఉత్తరాభిముఖో విరిశ్చిః ॥

‘హేమాభం చతురాననం కరయుగేకుణ్ణ్య క్షమాలాధరం

హస్త ద్వస్త్యకృతాజ్ఞలిం మణిమయాలజ్కార యుక్తం సదా ।

నానారత్న విరాజమాన వపుషం సావిత్రికా సేవితం

బ్రహ్మణం శ్రుతి ఘోషలోల మనిశం కూర్చధ్వజం భావయే ॥ ౧౬ ॥

నామాని పూర్వవత్ ॥

దేవస్య వామపార్శ్వే అనిరుద్ధః ॥

కరధృత ఖేటక ఖడ్గం ప్రవాళ శోభం రథాపతిం వన్దే ।

పుష్పాంశుకమనిరుద్ధం నానారత్నాది నిర్మిత భూషణమ్ ॥ ౧౭ ॥

పురుషాయ । సత్యాయ । అచ్యుతాయ । అనిరుద్ధాయ ॥

తద్యామే సామృః ॥

నీలచ్ఛవిం శ్వేతపటం ద్విబాహు

ముద్దేశ్య సవ్యేతర పాణిమన్యే ।

దణ్డం దధానం కర నీరజాతే

సామృం నమామీన్దు కరీ పతిం తం ॥ ౧౮ ॥

‘సామ్యాయ । జామ్బవతీసుతాయ । భద్రాయ । సున్దరాయ॥’

“తత్త దక్షిణ పార్శ్వే తత్త ద్వేపీం ధ్యాత్వా సమర్చయేత్ ॥”

రేవతీ రోహిణ్యో ॥

రక్తాభాం బలభద్రదేవవనితాం తాం రేవతీం రోహిణీం

ప్రద్యుమ్నస్య వధూంచ నీలకిరణాం శ్యామప్రభాం తాం రథాం ।

మూర్ఖానౌమ్యనిరుద్ధ దేవవనితాం పీతాంచ సామ్బాజ్ఞనాం

రమ్యామిన్దుకరీం ప్రసారితభుజాం పద్మైకహస్తామిమామ్ ॥ ౧౯ ॥

“సర్వావికర్త్యాఽర్చ యేదితికాశ్యపః ॥”

సామ్యస్యవామే దక్షిణాభిముఖో గరుడః ॥

‘హేమాభం ద్విభుజం కృతాజ్ఞలిమహం కోటీర భూషాదిమైః

రత్నైశ్చాపి విరాజితం శుకగరుచ్ఛాయోపమాచ్ఛాదనం ।

శుద్ధేశం శ్రుతి ఘోష పక్షయుగళం గుణ్ణాభం నేత్రంగరు
తత్త్వం కింకీణీ జాల యుక్తరశనం చూడద్వజం భావయే || ౨౦ ||
“ఇతి మరీచి : ||”

లక్ష్మీనారాయణ విశేష : ||

హస్తే బిభ్రత్సరసిజగదా శఙ్ఖచక్రాసి విద్యా
పద్మాదర్శౌ కనకకలశం మేఘ విద్యుద్విలాసం ।
వామోత్తుఙ్గా స్తనమవిరళాకల్ప మాశ్లేష భోగా
దేకీ భూతం వపురవతునః పుణ్డరీకాక్ష లక్ష్మ్యః || ౨౧ ||

“యఏవం ధ్యాయంతి ప్రతిదివసమేతాన్ సురగణాన్
జగన్నేతుః శౌరేర్జగతి బహుమానం దధతితే ।”
“ఇదం కిం వక్తవ్యం యదిచ పరిపశ్యంతి త ఇమాన్
హరే రంశాన్మ ర్హ్యో భజతి హరిసాయుజ్య పదవీమ్ || ౨౨ ||

“దృష్ట్వా వర్ణాధికారం భృగుముని రచితం తత్ర తత్రైషదీష
ద్వాక్య ప్రాయాం మరీచేః కృతిమపి నిఖిలా మంత్రతో వీక్య సమ్యక్ ||”

గ్రంథపద్యస్వరూపః కృత ఇహ హి మయా ధ్యానముక్తావళీతి
శ్రుత్వానన్దస్తు సన్తస్సచ పునరమునా ప్రీయతాం రామచన్ద్ర : || ౨౩ ||

బాలానాం బోధనార్థాయ ధ్యానం కింఞ్చ త్రుదర్శితం
అధికారేషు సర్వేషు సన్తిధ్యానానికోటిశః || ౨౪ ||

ఇతి శ్రీవైఖానసే ధ్యానముక్తావళ్యాం
మూర్త్యాది మానుష దైవిక వాసుదేవ
ధ్యాన భేదోనామ దశమః స్తబకః

గ్రంథశ్చాయం సమాప్తః